

JEZICI I KULTURE U VREMENU I PROSTORU 10

20–21. novembar 2021, Filozofski fakultet, Novi Sad

**PROGRAM I
KNJIGA SAŽETAKA**

LANGUES ET CULTURES DANS LE TEMPS ET DANS L'ESPACE 10

20–21 novembre 2021, Faculté de philosophie, Novi Sad

**PROGRAMME ET
LIVRE DES RÉSUMÉS**

LANGUAGES AND CULTURES IN TIME AND SPACE 10

20–21 November 2021, Faculty of Philosophy, Novi Sad

**PROGRAMME AND
BOOK OF ABSTRACTS**

UNIVERZITET U NOVOM SADU
FILOZOFSKI FAKULTET

Urednice:

Prof. dr Snežana Gudurić
Msr Jovana Marković

Izdavač:

Filozofski fakultet, Novi Sad

Za izdavača:

Prof. dr Ivana Živančević Sekeruš, dekan

Programski odbor:

Prof. dr Ivana Živančević Sekeruš
Prof. dr Snežana Gudurić
Prof. dr Jean-Léo Léonard
Prof. dr Davide Astori
Prof. dr Vittorio dell'Aquila
Prof. dr Octavia Nedelcu
Prof. dr Mihai Radan
Prof. dr Slavica Perović
Prof. dr Igor Lakić
Prof. dr Jagoda Granić

Prof. dr Mirza Mejdanija
Prof. dr Tvrtko Prčić
Prof. dr Vladislava Gordić Petković
Prof. dr Edit Andrić
Prof. dr Nadežda Silaški
Prof. dr Tatjana Samardžija Grek
Prof. dr Dragana Drobnjak
Prof. dr Predrag Mutavdžić
Prof. dr Selena Stanković
Prof. dr Milena Kalićanin

Organizacioni odbor:

Prof. dr Snežana Gudurić, predsednica
Prof. dr Tvrtko Prčić
Prof. dr Aleksandar Kavgić
Prof. dr Nataša Radusin Bardić
Prof. dr Sonja Filipović Kovačević
Prof. dr Olga Panić Kavgić
Prof. dr Ksenija Šulović
Doc. dr Vanja Manić Matić
Doc. dr Nataša Popović

Doc. dr Ružica Seder
Msr Jovana Marković
Msr Slađana Stamenković
Msr Predrag Kovačević
Msr Milorad Miljaković
Msr Nina Ilić
Msr Anđelka Gemović
Msr Jelena Marinkov

Publikacija dostupna na:

<https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2021/978-86-6065-675-1>

Vebsajt:

<http://www.ff.uns.ac.rs/sr/nauka/konferencije/konferencije-u-organizaciji-filozofskog-fakulteta>

Imejl-adresa:

jezici.i.kulture.10@gmail.com

ISBN: 978-86-6065-675-1

SADRŽAJ / TABLE DES MATIÈRES / TABLE OF CONTENTS

OPŠTI RASPORED / HORAIRE GÉNÉRAL / GENERAL TIMETABLE subota / samedi / Saturday	4
OPŠTI RASPORED / HORAIRE GÉNÉRAL / GENERAL TIMETABLE nedelja / dimanche / Sunday	5
TEMATSKE SESIJE / SESSIONS THÉMATIQUES / THEMATIC SESSIONS subota / samedi / Saturday	7
TEMATSKE SESIJE / SESSIONS THÉMATIQUES / THEMATIC SESSIONS nedelja / dimanche / Sunday	13
SAŽECI / RÉSUMÉS / ABSTRACTS	16

VAŽNO! / IMPORTANT! / IMPORTANT!

GOOGLE MEET

PRISTUPNI LINKOVI PRILOŽENI ZA SVAKO DOGAĐANJE /

LIENS DE LA RÉUNION AJOUTÉS À CHAQUE ÉVÉNEMENT /

ACCESS LINKS INCLUDED FOR EACH EVENT

JiKuViP10

OPŠTI RASPORED / HORAIRE GÉNÉRAL / GENERAL TIMETABLE

SUBOTA, 20. NOVEMBAR / SAMEDI, 20 NOVEMBRE / SATURDAY, 20 NOVEMBER

SOBA / SALLE / ROOM 1

9.30–9.45	https://meet.google.com/ubf-yjjd-vss Otvaranje skupa i pozdravne reči: - Prof. dr Sabina Halupka Rešetar, prorektorka za međunarodnu saradnju Univerziteta u Novom Sadu - Prof. dr Milivoj Alanović, prodekan za poslove akreditacije, samovrednovanja i praćenja kvaliteta rada Filozofskog fakulteta - Prof. dr Snežana Gudurić, rukovodilac Projekta JiKuViP Ouverture de la conférence et mots d'accueil: - Prof. dr Sabina Halupka Rešetar, vice-recteur pour les relations internationales de l'Université de Novi Sad - Prof. dr Milivoj Alanović, vice-doyen pour l'accréditation de la Faculté de Philosophie - Prof. dr Snežana Gudurić, directrice du Projet JiKuViP Opening ceremony and welcoming addresses: - Prof. dr Sabina Halupka Rešetar, Vice-Rector for International Relations of the University of Novi Sad - Prof. dr Milivoj Alanović, Vice-Dean for Accreditation of the Faculty of Philosophy - Prof. dr Snežana Gudurić, Director of the Project JiKuViP	
9.45–10.45	https://meet.google.com/nfz-mccn-xgz Plenarna izlaganja / Communications plénières / Plenary talks Snežana Gudurić & Davide Astori	
	9.45–10.15	Рајна Драгићевић У сусрет новом српском општем речнику: преплитање модерне и традиционалне лексикографије
	10.15–10.45	Саша Јашин Архијереји темишварске епархије
10.45–11.00	Pauza / Pause / Coffee break	
11.00–13.00	Tematske sesije 1 / Sessions thématiques 1 / Thematic sessions 1	
13.15–14.15		https://meet.google.com/tde-zjvz-rpw Promocija / Présentation / Presentation Snežana Gudurić – Projekat <i>Jezici i kulture u vremenu i prostoru</i> (2011–2019) i njegovi rezultati Snežana Gudurić – Tematski zbornik <i>Jezici i kulture u vremenu i prostoru IX/1 i IX/2</i> Biljana Radić Bojanić – Specijalni tematski zbornik <i>Where Our Languages and Cultures Meet and Mix: a View from Serbia. Selected Papers from the Research Project Languages and Cultures in Time and Space (2011–2019)</i> Predrag Novakov
14.15–15.00	Pauza za ručak / Déjeuner / Lunch break	
15.00–17.00	Tematske sesije 2 / Sessions thématiques 2 / Thematic sessions 2	
17.00–17.30	Pauza / Pause / Coffee break	
17.30–19.30	Tematske sesije 3 / Sessions thématiques 3 / Thematic sessions 3	

JiKuViP10

OPŠTI RASPORED / HORAIRE GÉNÉRAL / GENERAL TIMETABLE

NEDELJA, 21. NOVEMBAR / DIMANCHE, 21 NOVEMBRE / SUNDAY, 21 NOVEMBER

SOBA / SALLE / ROOM 1

9.30–10.30	https://meet.google.com/nfz-mccn-xgz Plenarna izlaganja / Communications plénières / Plenary talks Snežana Gudurić & Davide Astori	
	9.30–10.00	Снежана Вукадиновић Орфеј – митска или историјска личност
	10.00–10.30	Марија Стефановић Концептуализација глупости у руском и српском језику
10.45–11.45		https://meet.google.com/aqq-tezs-yvk Promocija / Présentation / Presentation Tvrtko Prčić – Sonja Filipović Kovačević: <i>Pojmovna metafora i metonimija u teoriji i praksi</i> Diana Prodanović Stankić – Edita Andrić: <i>Tanulmányok a magyar és szerb színevekről / Studije o nazivima boja u mađarskom i srpskom jeziku</i> Dušanka Zvekić Dušanović – Aleksandar Kavgić: <i>Nastava korpusne lingvistike na studijama anglistike</i> Biljana Šimunović Bešlin – Mihajlo Fejsa: <i>Словник компјутерскеј терминологиј</i> Vesna Polovina – Tvrtko Prčić, Jasmina Dražić, Mira Milić, Milan Ajdžanović, Sonja Filipović Kovačević, Olga Panić Kavgić, Strahinja Stepanov: <i>Srpski rečnik novijih anglicizama</i> Ranko Bugarski, Gordana Lalić Krstin
11.45–12.00	Pauza / Pause / Coffee break	
12.00–14.00	Tematske sesije 1 / Sessions thématiques 1 / Thematic sessions 1	
14.15	https://meet.google.com/ujn-yqzv-gzz Zatvaranje skupa / Clôture de la conférence / Closing ceremony	

TEMATSKE SESIJE

SESSIONS THÉMATIQUES

THEMATIC SESSIONS

SUBOTA / SAMEDI / SATURDAY

TEMATSKJE SESIJE 1 / SESSIONS THÉMATIQUES 1 / THEMATIC SESSIONS 1

11.00–13.00

soba / salle / room 1–3

	SOBA / SALLE / ROOM 1	SOBA / SALLE / ROOM 2	SOBA / SALLE / ROOM 3
1	https://meet.google.com/ujn-yqzv-gzz KAKO SMO RADILI SRPSKI REČNIK NOVIJIH ANGLICIZAMA: ZAJEDNIČKI POGLED IZBLIZA Tvrtko Prčić	https://meet.google.com/gzr-jwnh-zxe TEKST Nevena P. Ceković	https://meet.google.com/nau-qhon-baa NASTAVA Olivera Durbaba
11.00–11.15	Tvrtko Prčić <i>Srpski rečnik novijih anglicizama: principi njegove naučne zasnovanosti, organizacije i realizacije</i>	Nevena P. Ceković Pragmatički pristup diskursnim markerima u italijanskom jeziku	Оливера Дурбаба Теорија (не)образовања и њени трагови у образовно-политичким документима Републике Србије
11.15–11.30	Marina Šafer Aleksandra Kardoš Marija Savić Milan Obradović Prikupljanje, odabir i obrada građe za <i>Srpski rečnik novijih anglicizama</i>	Ana Lalić L'acquisizione dell'abilità pragmatica nell'età prescolare: analisi dei segnali linguistici di cortesia in serbo e in italiano	Биљана Бабић Предвидљиве грешке у српском језику као страном
11.30–11.45	Jasmina Dražić Od građe do izgrađivanja rečničkog članka u <i>Srpskom rečniku novijih anglicizama</i>	Jelena Vlašić Duić Ivana Gusak Bilić Utjecaj prozodijskih sredstava na razumijevanje teksta	Драгана Д. Вељковић Станковић Аналошко и метафоричко мишљење у настави српског језика као матерњег
11.45–12.00	Milan Ajdžanović Sonja Filipović Kovačević Izazovi beleženja izgovora odrednica u <i>Srpskom rečniku novijih anglicizama</i>	Gordana Vladislavljević Aleksandra Jovanović Konstrukcija akademskog identiteta, glas i autoritet: autoetnografija jedne delatne zajednice	Марија Марковић Идентификација и инклузија даровитих ученика у настави језика и књижевности
12.00–12.15	Strahinja Stepanov Milan Ajdžanović Gramatički i tvorbeni aspekti odrednica u <i>Srpskom rečniku novijih anglicizama</i>	Александра Б. Недељковић Тематска прогресија у француском и српском аргументативном тексту	Андријана Ђордан Дискурсни маркери у уџбеницима за шпански као страни језик на ОАС Англистике на Алфа БК универзитету
12.15–12.30	Olga Panić Kavgić Putevi do adekvatnih definicija i prevoda odrednica u <i>Srpskom rečniku novijih anglicizama</i>	Tanja Gradečak Erdeljić Sabina Halupka Rešetar Predrag Kovačević Mirna Varga The use of <i>it</i> –extraposition in MA theses written in English by British, American, Croatian and Serbian students	Каролина Лендак Кабок Руженка Шимоњи Чернак Мирча Маран Жолт Лазар Избор наставног језика за децу у мешовитим браковима у Војводини
12.30–12.45	Mira Milić Uloga sinonima u definicijama odrednica u <i>Srpskom rečniku novijih anglicizama</i> Biljana Mišić Ilić Naučnoistraživački i pedagoški potencijal <i>Srpskog rečnika novijih anglicizama</i>	Draženka Molnar Biljana Radić Bojanić Authorial self-mention in students' abstracts in English: a cross-cultural study	Ирена Колај Ристановић Исламско образовање у Краљевини СХС/Југославији: анализа наставног програма и рада Велике медресе краља Александра I у Скопљу 1918–1930.
DISKUSIJA / DISCUSSION / DISCUSSION			

SUBOTA / SAMEDI / SATURDAY

TEMATSKЕ SESIJE 1 / SESSIONS THÉMATIQUES 1 / THEMATIC SESSIONS 1

11.00–13.00

soba / salle / room 4–6

1	SOBA / SALLE / ROOM 4	SOBA / SALLE / ROOM 5	SOBA / SALLE / ROOM 6
	https://meet.google.com/wfs-acdg-xqt ŽENA U JEZIKU I KULTURI Ksenija Šulović	https://meet.google.com/uit-qidg-rkc SRPSKA KNJIŽEVNOST Snežana Božić	https://meet.google.com/puk-uqrm-ymc JEZIK MEDIJA Jagoda Topalov
	Радмило Н. Маројевић Српски и оријентални етнокултурни концепти (из компаративне и дијахроне перспективе)	Растко Лончар Поема <i>Марија Ручара</i> Александра Вуча и Душана Матића у контексту стваралаштва српске књижевне левице	Jagoda Topalov The sites we trust: an analysis of Serbian internet users' web credibility assessment
	Драгана Путниковић Женска штампа као огледало масовне културе	Луна Градиншћак Бранко Миљковић као књижевни критичар	Bojana Radenković Šošić Marija Koprivica Lelićanin Ironija i iskrenost u jeziku pandemijskog oglašavanja: reklame kompanije <i>Tafo</i>
	Јована Марчета Жене и мушкарци у српској и француској фразеологији	Милан Б. Громовић Поетска ангелологија Бранка Миљковића и Ивана В. Лалића	Milana Dodig Valentina V. Tulović Upotreba glagolskih vremena u žurnalističkom diskursu baziranom na neologizmima posledicom pandemije kovid-19 u francuskom i srpskom jeziku
	Ђурђина Шијаковић Маиданик Текстил као текст: кодиране женске поруке Медеје и Филомеле	Snežana Božić Ispovest kao terapija – u tri glasa: M. Mičić Dimovska, J. Lengold i M. Vučković	Admir Gorčević Lidija Orčić Euphemistic language of POTUS and the UK Prime Minister
	Mirza Mejdanija La scrittura femminile italiana e i suoi tratti caratterizzanti	Jelena V. Jovanović Da li je sloboda moguća: Vladan Matijević (<i>Časovi radosti</i>) i Filip Grbić (<i>Prelest</i>)	Milica Janjatović Jovanović Propaganda u informativnom programu u Srbiji tokom vanrednog stanja
	Andelka Gemović Transgender empowerment in Terry Pratchett's <i>Discworld</i>	Nataša Gojković Progonitelj ili spasitelj: grad u <i>Adresi</i> Dragana Velikića i <i>Njujorškoj trilogiji</i> Pola Ostera	Мирјана Матовић Сања Маричић <i>La bella ciao</i> u <i>La casa de papel</i> : италијански симбол отпора у савременом шпанском медијском контексту
	Ksenija Šulović La mujer española en la novela de Pío Baroja <i>El árbol de la ciencia</i> a fines del siglo XIX	Марко Тошовић Аутор, прича, нестајање и надомјестак у <i>Хазарском речнику</i> и <i>Њујоршкој трилогији</i>	Маша Петровић Гујаничић Модификовање паремија посредством механизма замене елемената у новинском дискурсу шпанског и српског језика
DISKUSIJA / DISCUSSION / DISCUSSION			

SUBOTA / SAMEDI / SATURDAY

TEMATSKJE SESIJE 2 / SESSIONS THÉMATIQUES 2 / THEMATIC SESSIONS 2

15.00–17.00

soba / salle / room 1–3

2	SOBA / SALLE / ROOM 1	SOBA / SALLE / ROOM 2	SOBA / SALLE / ROOM 3
	https://meet.google.com/ujn-yqzv-gzz LEKSIKOGRAFIJA Edita Andrić	https://meet.google.com/gzr-jwnh-zxe GRAMATIKA Nataša Milivojević	https://meet.google.com/nau-qhon-baa NASTAVA JEZIKA Aleksandar Kavgić
	15.00–15.15 Saša Moderc Nevena P. Ceković Gli stereotipi di genere nei dizionari della lingua italiana	15.00–15.15 Diana Ristivojević Partikula <i>schon</i> u semantičkoj i sintaksičkoj realizaciji kao <i>Gradpartikel</i> , <i>Fokuspartikel</i> i <i>Satzäquivalent</i>	15.00–15.15 Arnalda Dobrić Matea Haičman Fonetske vježbe izbliza ili izdaleka: usporedba kontaktne i online nastave
	15.15–15.30 Maurizio Barbi La neosemia ‘precipitato’ nello Zingarelli: un unicum fra i vocabolari dell’uso italiani	15.15–15.30 Danijela Babić Dorijan Hajdu Glagoli s partikulom <i>över</i> u savremenom švedskom jeziku	15.15–15.30 Radmila Suzić Stavovi studenata o upotrebi inovativne elektronske platforme za pisanje diktata na časovima engleskog jezika
	15.30–15.45 Ivana Miljković Le traitement des lexèmes polysèmes et homonymes dans les dictionnaires	15.30–15.45 Katerina Vidova English present participles used as verbal adjectives expressing subjective experience and their Macedonian equivalents	15.30–15.45 Jelena Grubor Online ELT training in the 2020 pandemic: pre-service English teachers’ experience
	15.45–16.00 Ana Halas Popović Lexicographic models of treating synonymy in cooperation with polysemy in English	15.45–16.00 Ана Кретић Конгруенција код немачких говорника српског као наслеђеног језика на примеру појединих координираних синтагми	15.45–16.00 Aleksandar Kavgić Olga Panić Kavgić How online and hybrid classes affect theoretical grammar comprehension and learning experience: a case study
	16.00–16.15 Aleksandra Erić Bukarica Ka novijem i savremenijem englesko-srpskom i srpsko-engleskom rečniku pravnih termina	16.00–16.15 Наташа Миливојевић О елементима <i>класе II</i> у енглеском и српском језику: контрастивна анализа из перспективе семантике конструкција	16.00–16.15 Војкан Стојичић Учење на даљину током ванредне ситуације: чему нас је научило ново искуство
	16.15–16.30 Edita Andrić Beleške sa margina <i>Mađarsko-srpskog frazeološkog rečnika</i>	16.15–16.30 Vesna Polovina Natalija Panić Cerovski Central deictic expressions in conversational discourse	16.15–16.30 Jelena Borljin Asinhrono učenje stranog jezika: prikaz univerzitetskog modela
	16.30–16.45 Саша Марјановић О обради глаголске флексије у француско-српским речницима		
DISKUSIJA / DISCUSSION / DISCUSSION			

SUBOTA / SAMEDI / SATURDAY

TEMATSKJE SESIJE 2 / SESSIONS THÉMATIQUES 2 / THEMATIC SESSIONS 2

15.00–17.00

soba / salle / room 4–6

2	SOBA / SALLE / ROOM 4	SOBA / SALLE / ROOM 5	SOBA / SALLE / ROOM 6
	https://meet.google.com/wfs-acdg-xqt KONCEPTUALIZACIJA Nadežda Silaški	https://meet.google.com/uit-qidg-rkc SRPSKA ISTORIJA I KULTURA Dina Vesić	https://meet.google.com/puk-uqmr-ymc TEME ROMÂNEȘTI Virginia Popović
	Jelena Biljetina Jesti ili ne jesti pitanje je sad: pojmovne metafore sa glagolima jedenja u engleskom i srpskom jeziku	Тамара Љујић Идеални владар Немањића у српској драми деветнаестог века	Maria Zoica Balaban Expresii ale spațialității în imaginarul lingvistic românesc
	Mirjana Zarifović Grković Konceptualizacija lenjosti u frazeologizmima nemačkog i srpskog jezika	Вукашин Вукмировић Срби у делу Никите Хонијата	Marinel Negru Brândușa Juică Virginia Popović Procedee metodice de interpretare a textului literar: literatura cultă pentru copii
	Tatjana Đurović Nadežda Silaški <i>It's like being hit by a tsunami: the use of the natural force metaphor for conceptualising the COVID-19 pandemic</i>	Николина Тутуш Мотив јесејевог корена у српској средњовековној књижевности	Catalin Negoita Protocronismul romanesc: ieri și astăzi
	Lena Ninković Conceptual transfer in Serbian EFL students: prototype effects on ablative motion construal	Александар Костадиновић О литерарном непочинству Г. Вујића: путописна мистификација – рецепцијске контроверзе и вредносне недоумице	Virginia Popović Detectarea sensurilor criptice ale florilor și varianta sârbească a expresiilor florale în poezia lui Eminescu
	Јелена Р. Бајовић Концепт 'своје : туђе' у Његошевом <i>Шћепану Малом</i> (Црногорци и Турци једни о другима)	Марија Докић Симетрија и хармонија као антагонистичке појаве и основно начело Лазе Костића	Marina Puia Bădescu Câteva observații asupra erorilor sau dificultăților în traducerea manualelor din limba sârbă în limba română
	Katalin Ozer Poštovani – nepoštovani? O jednoj novijoj pojavi u oslovljavanju na fakultetu	Ђина Весић Растко Лончар Значај мемоара Александра М. Милошевића за културу сећања на грађански рат 1941–1945.	
	Sladana Stamenković Elements of popular culture in <i>Running Dog</i> by Don DeLillo and <i>Ljubavna pesma</i> by Srđan Srdić	Ђина Весић Терминолошки оквир културе сећања и памћења	
DISKUSIJA / DISCUSSION / DISCUSSION			

SUBOTA / SAMEDI / SATURDAY

TEMATSKЕ SESIJE 3 / SESSIONS THÉMATIQUES 3 / THEMATIC SESSIONS 3

17.30–19.30

soba / salle / room 1–3

3	SOBA / SALLE / ROOM 1	SOBA / SALLE / ROOM 2	SOBA / SALLE / ROOM 3
	https://meet.google.com/ujn-yqzv-gzz LEKSIKA Anna Makišová	https://meet.google.com/gzr-jwnh-zxe GRAMATIKA I LEKSIKA Milorad Miljković	https://meet.google.com/nau-qhon-baa JEZIK STRUKE Tatjana Glušac
	17.30–17.45 Мирјана Петровић Савић О хидронимима у Јадру	Linda Torresin «Русская душа» в РКИ: критический анализ стереотипных дискурсов в современной дидактической теории и практике	Katarina Lazić Dragana Ilić Angažovanje studenata u onlajn nastavi engleskog jezika struke
	17.45–18.00 Бранкица Марковић Повртарска лексика села Крушедола у Срему	Милорад Миљковић Деонимизација и апелативна функција прецедентних антропонима у савременом руском језику	Jelena Jerković Bojana Komaromi Značaj instrumentalne i integrativne motivacije u nastavi engleskog jezika struke kod studenata inženjerskih fakulteta
	18.00–18.15 Билјана М. Савић Из лексике одијевања и обувања у Великом Блашком (код Бање Луке)	Тијана Балек Анализа видске корелативности глагола <i>держатъ(ся) / држати (се)</i> и њихових граматичких деривата	Vesna Bogdanović Jagoda Topalov Transition markers as rhetoric devices in graduate students' writing
	18.15–18.30 Ана Савић Грујић Јована Бојовић Из пастирске лексике југоисточне Србије	Nina Ilić Milorad Miljković Glagoli sa postfiksom -ся u ruskom jeziku i njihovi prevodni ekvivalenti u srpskom i engleskom	Tatjana Glušac Mira Milić Dragana Lužajić Test task instruction contextualization as a means of enhancing test performance and motivation
	18.30–18.45 Јована Б. Јовановић Пејоративно значење лексема којима се именује човек као резултат семантичке деривације	Вишња Вишњевац Прилог проучавању синтаксе двоструких падежа: двоструки акузатив у староруском и његови преводи на савремени српски језик	Dragana Gak Mira Milić Tatjana Glušac The use of the mother tongue in ESP teaching and learning: the students' perspective
	18.45–19.00 Dragana Radovanović Anna Makišová Slovačko-srpske veze: iz svadbene terminologije	Маја Павловић Шајтинац Двојезични руско-српски речник као огледало културе	Катарина Миросављевић Ставови студената Пољопривредног факултета у настави енглеског језика
	19.00–19.15 Тања Миросављевић Лингвокултуролошки и лексикографски опис концепта <i>грех</i> у српском призренском говору		Јелена Јаховић Вредности неких глаголских облика у француском и српском језику економије
DISKUSIJA / DISCUSSION / DISCUSSION			

SUBOTA / SAMEDI / SATURDAY

TEMATSKJE SESIJE 3 / SESSIONS THÉMATIQUES 3 / THEMATIC SESSIONS 3

17.30–19.30

soba / salle / room 4–6

3	SOBA / SALLE / ROOM 4	SOBA / SALLE / ROOM 5	SOBA / SALLE / ROOM 6
	https://meet.google.com/wfs-acdg-xqt FRAZELOGIJA Dragana Drobnjak	https://meet.google.com/uit-qidg-rkc ISTORIJA I KULTURA Danijela Vasić	https://meet.google.com/puk-uqrn-ymc KNJIŽEVNE TEME Milena Kalićanin
	17.30–17.45 Кристина Момчиловић Фразеологизми са компонентом црвене и зелене боје у немачком и српском језику: контрастивна анализа	Дејан Гашић Политички и културолошки вртлог Средоземља током сутона средњег века	Александра З. Стојановић Простор и сећање: хетеротопија Њујорка у роману <i>Отворени град</i> Теџуа Кола
	17.45–18.00 Jelena Badovinac Uticaj slikarske terminologije na formiranje italijanskih frazema i njihovo prevođenje na srpski jezik	Драгана Јазић Стојковић Гарнизон тврђаве Шабац (осм. Böğürdelen kalesi) од 1699. до 1788. године	Aleksandra Izgarjan Jovana Marković Narrative strategies in Louise Erdrich's novel <i>The Round House</i>
	18.00–18.15 Мерима Кријежи Предраг Мутавић <i>I bardhë si bora / ασπρος σαν το χιονι</i> : о белој боји у албанском и грчком (уз осврт на српски)	Redžep Škrijelj Istorijska podloga kulture kafe na našim prostorima u jednoj Gurbijevoj pesmi	Milena Kalićanin Natalija Stevanović Postcolonial testimonies of traumatized Native Canadian women in two short stories by Beth Brant
	18.15–18.30 Михајло Фејса Зинаида Будински Лексичко-семантичка поља боја у русинском, српском и енглеском језику	Danijela Vasić Japanska drevna književnost u kontekstu stvaranja japanske države	Mirna Radin Sabadoš Rhythms, durations, and temporalities in the Prologue of the <i>Underworld</i>
	18.30–18.45 Sanja Krimer Gaborović Osnovni nazivi za boje u srpskom jeziku prema testu izlistavanja i prema frekvencijskim rečnicima	Mihaj N. Radan Miljana Radmila Uskatu Neke indicije o pravoslavnoj veroispovesti Karaševaka u prošlosti	Азра А. Мушовић Амерички сан или романтизовање психологије конзумеризма у <i>Великом Гетсбију</i> Ф. Скота Фицџералда: нове перспективе
	18.45–19.00 Dragana Drobnjak Snežana Gudurić Divlje životinje u francuskoj i srpskoj frazeologiji	Christian Eccher Un collage di popoli e culture: la Bessarabia ucraina	Vladislava Gordić Petković Hibridnost i emancipacija u prozi Džumpe Lahiri
	19.00–19.15 Aleksandra Blatešić Sandra Maričić Mesarović Frazеолошки изрази са лексемом 'andeo' u italijanskom, španskom i srpskom jeziku	Davide Astori Giovanni de Rubertis, un intellettuale fra Italia e Serbia / Giovanni de Rubertis, an intellectual between Italy and Serbia	Милан Н. Јањић Либертенство и љубав у Дидроовим <i>Индискретним драгуљима</i>
	19.15–19.30		Gorana Prodanović <i>Frères d'âme</i> de David Diop et les lauréats du prix Goncourt racontant la Grande Guerre
DISKUSIJA / DISCUSSION / DISCUSSION			

NEDELJA / DIMANCHE / SUNDAY

TEMATSKЕ SESIJE 1 / SESSIONS THÉMATIQUES 1 / THEMATIC SESSIONS 1

12.00–14.00

soba / salle / room 1–3

1	SOBA / SALLE / ROOM 1	SOBA / SALLE / ROOM 2	SOBA / SALLE / ROOM 3
	https://meet.google.com/ujn-yqzv-gzz DIJALEKTOLOGIJA Danka Vujaklija	https://meet.google.com/gzr-jwnh-zxe GRAMATIKA Ružica Seder	https://meet.google.com/nau-qhon-baa NASTAVA STRANIH JEZIKA Biljana Stikić
	Веселин Петровић Судбина ономастичке лексике на подручју руралних области југозападне Србије у светлу смене генерација становништва	Тijana Ašić Specifične teličke konstrukcije sa predlogom <i>do</i> u srpskom jeziku	Mladen Ćirić Upotreba nestandardnih varijeteta srpskog jezika u nastavi portugalskog kao stranog jezika
	Сандра Савић Из ономастике Заплања: микротопонимија заплањског села Тасковићи	Милена Јакић Шимшић Тијана Весић Павловић Испитивање значењске супротности придева српског језика у контексту синтагми	Марија Митровић Јелена Пухар Теоријска поставка граматичких приручника италијанског језика намењених универзитетској настави
	Barbara Buršić Giudici Cenni sulla toponomastica di Sissano d'Istria	Анка Рађеновић Маја Баћић Позиционирање перфекта у модерном грчком језику и његови преводни еквиваленти на српском	Biljana Stikić Les compétences transversales dans l'enseignement du FLE : question de terminologie et de l'application
	Селена Станковић Топоними и антропоними Старе Србије у дипломатској преписци на српском и француском језику	Марина Јуришић Предлог <i>близу</i> у српским народним говорима	Vanja Manić Matić Nataša Popović La création lexicale en temps de pandémie
	Божица Кнежевић Лексички дијалектизми у поетском тексту <i>Модре жилице</i> Ђорђа Сладоја	Бранимир Станковић Диференцијално маркирање објекта у српском: случај епонима	Nataša Radusin Bardić L'usage du dictaphone en cours de phonétique en ligne avec les étudiants serbophones de FLE
	Annamária Bene Jezički pejzaž Vojvodine: vidljivost regionalnog varijeteta mađarskog jezika u javnom prostoru	Зоран Симић Падежни формализатори просторне сублокализације и супралокализације у херцеговачко-крајишким говорима	Ivana Georgijev Društveno angažovana reklama u nastavi stranih jezika
	Данка Вујаклија Хипотакса у херцеговачко-крајишком дијалекту	Ružica Seder Relativizator <i>što</i> i njegovi ekvivalenti u francuskom jeziku	
DISKUSIJA / DISCUSSION / DISCUSSION			

SAŽECI

RÉSUMÉS

ABSTRACTS

PLENARNO IZLAGANJE / COMMUNICATION PLÉNIÈRE / PLENARY TALK

1

Рајна Драгићевић

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

rajnad@yahoo.com

rajna.dragicevic@fil.bg.ac.rs

**У СУСПРЕТ НОВОМ СРПСКОМ ОПШТЕМ РЕЧНИКУ:
ПРЕПЛИТАЊЕ МОДЕРНЕ И ТРАДИЦИОНАЛНЕ ЛЕКСИКОГРАФИЈЕ**

У првом делу рада успоставља се дистинкција између традиционалне и модерне, системске и корисничке, електронске и штампане лексикографије. У светлу тих дистинкција, представља се структура „идеалног речника“ савременог српског језика. Имајући у виду постојеће речнике савременог српског језика, као и размишљања неких значајних домаћих и страних лингвиста о томе какав нам је описни речник потребан, у раду се оцртава контура будућег речника савременог српског језика и предлажу се смернице организације рада на њему. Циљ рада је да се укаже на чињеницу да се досадашња достигнућа традиционалне практичне и теоријске српске лексикографије могу с успехом искористити у изради будућег речника, који би давао много комплексније и потпуније описе изабране лексике и који би задовољио различите корисничке потребе, од информативних до научних.

Кључне речи: корисничка лексикографија, традиционална лексикографија, српска лексикографија, речници савременог српског језика, српски језик

PLENARNO IZLAGANJE / COMMUNICATION PLÉNIÈRE / PLENARY TALK

2

Саша Јашин

Српска православна епархија темишварска

Темишвар, Румунија

sasa.iasin@e-uvt.ro

isidora_iasin@yahoo.com

АРХИЈЕРЕЈИ ТЕМИШВАРСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Епископ шумадијски и администратор темишварски др Сава Вуковић је својим капиталним делом „*Српски Јерарси*” зацртао нови пут у истраживању српске црквене историје. Прошло је више од две деценије како се о српским јерарсима који су били на челу једне од најзначајнијих епархија карловачке митрополије, скоро и није обраћала пажња. Имајући као ослонац истраживања, блажене успомене, епископа Саве и осталих истраживача, биографије свих темишварских архијереја и администратора почев од шеснаестог столећа па до наших дана обједињене су у једном раду, који је поткрепљен и најновијим истраживачким резултатима. Рад представља својеврсну свештену повесницу Срба у Румунији, пошто је током историје била нит која је обједињавала Србе пречане под светосавским омофором православне српске јерархије.

Кључне речи: Епархија темишварска, Банат, Темишвар, епископи

PLENARNO IZLAGANJE / COMMUNICATION PLÉNIÈRE / PLENARY TALK

3

Снежана Вукадиновић

Филозофски факултет

Универзитет у Новом Саду

snezana.vukadinovic@ff.uns.ac.rs

ОРФЕЈ – МИТСКА ИЛИ ИСТОРИЈСКА ЛИЧНОСТ

Орфеј (Ορφεύς), свирач и песник, необичана митска фигура и то веома необична по грчким стандардима, јер није имао своје место у мрежи генеалогije, којом су сви остали за које се претпостављало да су живели Херојско доба били повезани у Хесиодовој и логографској традицији. Ове генеалогije су повезале Грчку са напредним културама Медитерана; Египтом, Феникијом и Анадолијом, али не и са Тракијом, Орфејевом земљом. Орфеј је живео изван микенског света. У култури класичне Грчке проглашен је сином Аполона и претком Хесиода и Хомера. На основу античких извора аутор рада осветлиће четири одвојене приче о Орфеју које су створене током класичног периода Грчке, а све се односе на његове музичке таленте. Тема се истражује на античким изворима: Пиндар, Платон, Аристотел, Аполоније Рођанин, Херодот, Еурипид, Аристофан, Паусаније, Овидије, Вергилије и Страбон.

Кључне речи: Орфеј, Тракија, Аполон, музика, магија

PLENARNO IZLAGANJE / COMMUNICATION PLÉNIÈRE / PLENARY TALK

4

Марија Стефановић

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
mstefanovic@ff.uns.ac.rs

КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА ГЛУПОСТИ У РУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Концепт *глупост* у русистички истраживан је готово искључиво на фразеолошком материјалу, а фокус је био на показивању специфичности у избору објеката (углавном животиња или предмета) са којима се пореди глупа особа у различитим језицима и културама. Међутим, когнитивносемантичка анализа лексикографског материјала из репрезентативних једнојезичких речника, речника синонима и фразеологизама руског и српског језика, као и психолингвистичка анализа валидних асоцијативних поља *глуп* и *глупый*, указују на то да се глупост у ова два словенска језика не посматра нити оцењује на идентичан начин, а да је начин концептуализације глупости сличан: везује се за циљне домене ТУП, ПЛИТАК, СПОР, НЕПРОЗИРАН и др. Уочава се знатно чешће повезивање глупости са (не)образовањем у српској језичкој и културној средини, и чешће повезивање глупости са младошћу у руском језику и култури. Након спроведене семантичке анализе лексикографског материјала и формулисања психолингвистичких дефиниција у оба језика, добијени резултати пореде се и добија се прецизан опис особе и објеката који се називају глупим у српском и руском језику и култури, односно у језичкој слици света ова два народа.

Кључне речи: глупост, концепт, концептуализација, руски језик, српски језик

Edita Andrić

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

andrice@ff.uns.ac.rs

BELEŠKE SA MARGINA MAĐARSKO-SRPSKOG FRAZEOLŠKOG REČNIKA

Rad se bavi iskustvima vezanim za uspostavljanje ekvivalencije i pitanjima prevodivosti frazeoloških jedinica u jezicima koji se i tipološki i geneološki u potpunosti razlikuju, a ta iskustva se zasnivaju na pripremi dvojezičnog, mađarsko-srpskog frazeološkog rečnika. Treba napomenuti da se ne radi samo o različitom karakteru jezika, već i o različitim kulturološkim miljeima u kojima obitavaju govornici mađarskog i srpskog jezika, što je uslovljeno specifičnim elementima materijalne i duhovne kulture kao i verskim razlikama. Nasuprot tome Mađari i Srbi već više od hiljadu godina žive jedni pored drugih, u kulturnoj koegzistenciji, iz čega proističu brojna zajednička iskustva na kojim se zasniva nastanak frazeoloških jedinica. U radu će se predstaviti tipologija frazeološke ekvivalencija između mađarskog i srpskog jezika, kao i problematika mađarskog i srpskog frazeološkog korpusa. Poseban akcenat se stavlja na idiome potpuno identičnog leksičkog sklopa, sa osvrtom na nekoliko primera gde se semantika razlikuje. Zatim se rad bavi mogućnostima rešavanja problema kulturno specifičnih izraza i pitanjima prevodivosti onih frazema za koje u ciljnom jeziku postoji nulti stepen ekvivalencije.

Ključne reči: frazeologija, frazeološki rečnik, mađarski jezik, srpski jezik

Davide Astori

Università di Parma, Italia

davide.astori@unipr.it

**GIOVANNI DE RUBERTIS, UN INTELLETTUALE FRA ITALIA E SERBIA /
GIOVANNI DE RUBERTIS, AN INTELLECTUAL BETWEEN ITALY AND SERBIA /
ЂОВАНИ (ДЕ) РУБЕРТИС/ИВАН ДЕ РУБЕРТИС, ИНТЕЛЕКТУАЛАЦ ИЗМЕЂУ
ИТАЛИЈЕ И СРБИЈЕ**

Giovanni de Rubertis (1813-1889), intellettuale attento alle sorti della lingua e della cultura della minoranza slavo-molisana, fu amico di Medo Pucić (Orsatto Pozza), poeta originario di Ragusa, di cui tradusse testi in italiano. Di lui resta un epistolario ricco di informazioni di carattere storico ed etnografico sulle colonie serbocroate, un poema lirico, unica vera prova di poesia artistica in lingua slavo-molisana, e la traduzione di una novella di Boccaccio, pubblicata nel 1875 per il quinto centenario della scomparsa del grande narratore toscano. Tale fu il suo impegno culturale che dal gennaio 1885 De Rubertis fu accettato membro corrispondente dell'Accademia Serba (SANU).

Giovanni de Rubertis (1813-1889), an intellectual attentive to the future of the language and culture of the Slavic-Molise minority, was a friend of Medo Pucić (Orsatto Pozza), a poet originally from Ragusa, whose texts he translated into Italian. From him remains a correspondence, important for the historical and ethnographic information on the Serbo-Croatian colonies, a lyric poem, the only true proof of artistic poetry in the Slavic-Molise language, and the translation of a novel by Boccaccio, published in 1875 for the fifth centenary of the disappearance of the great Tuscan writer. His cultural commitment was such significant that De Rubertis was accepted, since January 1885, as a corresponding member of the Serbian Academy (SANU).

Гиованни де Рубертис (1813-1889), интелектуалац пажљив на судбину језика и културе славенско-молишне мањине, био је пријатељ Медо Пуцић (Орсатто Позза), песника пореклом из Рагуса, од кога је преводио текстове на италијански језик. Од њега остаје епистоларна богата историјским и етнографским подацима о српскохрватским колонијама, лирском песмом, јединим истинитим доказом уметничке поезије на славенско-молишком језику и преводом кратке приче Боццациа, објављеном 1875. године пете стогодишњице нестанак великог тосканског приповједача. Такво је његово културно опредељење да је од јануара 1885. Де Рубертис прихваћен за дописног члана Српске академије (САНУ).

Keywords: Giovanni De Rubertis, Accademia di Serbia, minoranza slavo-molisana

Tijana Ašić

Filološko-umetnički fakultet

Univerzitet u Kragujevcu

tijana.asic@gmail.com

SPECIFIČNE TELIČKE KONSTRUKCIJE SA PREDLOGOM *DO* U SRPSKOM JEZIKU

U svojoj osnovnoj dinamičkoj upotrebi predlog *do* označava dosezanje granice lokalizatora (*Došli su do obale*). Međutim upotrebljen uz određene tipove glagola on označava a) intencionalnost, tj. dameru da se u lokalizatora obavi kakva radnja, kao i vremensku ali i b) podatak o ograničenom boravku u sferi lokalizatora. Cilj našeg rada je da poredimo slučajeve upotrebe predloga *do* sa slučajevima upotrebe predloga *na, u* i *kod* koji služe za izražavanje teličnosti – učestovanje agensa u socijalnoj aktivnosti koju implicira određeno mesto ili osoba. Pokazujemo da je kod ovog predloga primarna telička interpretacija moguća samo sa onim entitetima koji podrazumevaju relativno kratko vršenje radnje. S druge strane sa ovim predlogom, za razliku od ostalih gore navedenih, moguće je ostvariti i tzv neodređenu teličku interpretaciju, koja podrazumeva obavljanje nedifisane i ya sagovornika nerelevante radnje u lokalizatoru. Uporedimo rečenice *Otišao je u sobu*, čija je interpretacija isključivo spacijalna, sa rečenicom *Otišao je do sobe*, koja podrazumeva da se agens s neakvim ciljem uputio ka lokalizatoru. Mišljenja smo da je druga rečenica pragmatički nedovoljno relevantna to jest da zahteva dodatne inference o razlozima dolaska do objekta lokalizacije. Napomenimo da je u rečenici u kojoj predikat ukazuje na prevazilaženje poteškoće na trajektoriji čisto spacijalna interpretacija sasvim zadovoljavajuća. Najzad odgovaramo na pitanje u kojoj su značenjskoj vezi semantika predloga *do* i implikacija kratkotrajnog obitavanja agensa u sferi lokalizatora.

Ključne reči: predlozi, teličnost, semantika, pragmatika, intencionalnost

Биљана Бабих

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
biljanab@ff.uns.ac.rs

ПРЕДВИДЉИВЕ ГРЕШКЕ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ КАО СТРАНОМ

У раду се пореди писана продукција студената који српски језик уче као страни са говорним исказима деце на раном узрасту која српски језик усвајају као први. Као једна страна корпуса – она која се пореди – послужиле су грешке из писмених састава студената који су интензивни курс српског језика – на нивоима знања А1 и А2 – похађали у Центру за српски језик као страни (при Одсеку за српски језик и лингвистику) на Филозофском факултету у Новом Саду. Као друга страна корпуса – она с којом се пореди – послужила су сва одступања од стандардног српског језика нађена у радовима посвећеним усвајању српског језика и развоју говора код деце на раном узрасту (од прве до треће године). Поређењем се утврђују и издавају заједничка им морфолошко-синтаксичка одступања од српске стандарднојезичке норме (одступања у грађењу глаголских облика, у конгруенцији између субјекта и предиката, као и у употреби предлошко-падежних конструкција уз глаголе), с циљем да се покаже које грешке студената настају под утицајем самог циљног језика, тј. због унутарјезичке интерференције. Рад представља наставак раније спроведених анализа грешака у писаној продукцији страних студената (у поменутих областима), с циљем – и тада и сада – да се утврди онај њихов слој којем се узроци настанка могу пронаћи у самом циљном језику, које се стога могу очекивати, и на чијем се отклањању може радити без обзира на први језик студената и без обзира на то да ли је група студената језички хомогена или хетерогена.

Кључне речи: српски језик – страни, први, грешке

Danijela Babić

Filološki fakultet

Univerzitet u Beogradu

danijela.babic@fil.bg.ac.rs

Dorijan Hajdu

Filološki fakultet

Univerzitet u Beogradu

dorijan.hajdu@fil.bg.ac.rs

GLAGOLI S PARTIKULOM *ÖVER* U SAVREMENOM ŠVEDSKOM JEZIKU

Glagoli s partikulom (partikelverb) u savremenom švedskom jeziku čine grupu tzv. labavo složenih glagola (löst sammansatta verb), tako okarakterisanih s obzirom na to da predstavljaju leksikalizovane glagolske sintagme sastavljene od minimum dva člana, glagola i odvojene partikule. U ulozi modifikatora značenja glagola kome su pridružene, partikule u ovim glagolskim sintagmama švedskog jezika po pravilu su naglašene, pa se glagoli s partikulom u švedskom jeziku izdvajaju kao glagolske sintagme specifičnih semantičkih i prozodijskih odlika. S obzirom na date karakteristike, u nastavi švedskog jezika kao stranog glagoli s partikulom predstavljaju posebno složenu problematiku, koja se dodatno usložnjava kada se u obzir uzme i brojnost ovih glagola, širok dijapazon njihovih značenja i produktivnost njihove tvorbe. Budući da smo uočili da bi se jedno od rešenja za ovu problematiku u nastavi švedskog jezika moglo naći u jednom sistematičnijem prikazu kako samih partikula tako i rezultata njihovog uticaja na osnovno značenje glagola, našim istraživanjem glagola s partikulom *över* (*preko*) pravimo korak u tom smeru. Analizi podvrgavamo različite glagole s partikulom *över* u odgovarajućim rečeničnim kontekstima i ispitujemo njihove osobenosti, nastojeći da, između ostalog, uočimo i one njihove specifičnosti po kojima bi oni bili razvrstani u podgrupe sa zajedničkim karakteristikama. Kao jedan od ciljeva našeg istraživanja izdvajamo stoga i predlaganje kriterijuma koji bi poslužili kao osnova daljih ispitivanja te sistematizovanja švedskih glagola s partikulom, što bi naposljetku dovelo do jednog preglednijeg i svrsishodnijeg predstavljanja glagola s partikulom kako u nastavi, tako i u literaturi koja se bavi opisivanjem i istraživanjem švedskog jezika.

Ključne reči: švedski jezik, glagoli s partikulom, partikula *över*, gramatika skandinavskih jezika, skandinavistička lingvistika

Jelena Badovinac

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

jelenabadovinac@gmail.com

UTICAJ SLIKARSKE TERMINOLOGIJE NA FORMIRANJE ITALIJANSKIH FRAZEMA I NJIHOVO PREVOĐENJE NA SRPSKI JEZIK

Frazemi predstavljaju važan deo svakog jezika i celokupnog kulturnog nasleđa, a zbog mogućnosti proučavanja njihovih semantičkih, sintaksičkih, ali i kulturoloških aspekata čine zanimljiv izvor lingvističkih, lingvokulturoloških i drugih interdisciplinarnih istraživanja. Imajući u vidu raznolikost i bogatstvo frazema u italijanskom jeziku, za potrebe ovog rada analiziraćemo frazeološke izraze koji sadrže lekseme iz slikarske terminologije. Sa ciljem da istražimo povezanost između italijanskih leksema iz slikarskog terminologije i frazeoloških izraza čiji su one sastavni deo, u praktičnom delu rada posvetićemo posebnu pažnju leksičkoj i semantičkoj analizi. Nastojaćemo da utvrdimo da li su prikazani ustaljeni izrazi motivisani slikarskim terminima ili je, pak, polisemični karakter tih leksema imao veći uticaj na njihov nastanak. Kako bismo utvrdili da li izdvojeni frazemi imaju odgovarajuće ekvivalente u našem jeziku, u radu ćemo analizirati i različite nivoe ekvivalencije u prevođenju na srpski jezik. Premda srpski i italijanski jezik pripadaju različitim jezičkim grupama, pri poređenju pojedinih analiziranih frazema uočava se blisko poimanje sveta njihovih govornika, što olakšava pronalaženje odgovarajućeg ekvivalenta. Rezultati istraživanja sprovedenih na idiomima ekscerpiranim iz nekoliko italijanskih opštih i frazeoloških rečnika treba da pokažu da li i u kojoj meri slikarski termini utiču na formiranje frazema u italijanskom jeziku.

Ključne reči: italijanski jezik, frazemi, slikarska terminologija, semantička analiza, prevođenje

Јелена Р. Бајовић

Филозофски факултет у Косовској Митровици
Универзитет у Приштини
jelena.bajovic@pr.ac.rs

**КОНЦЕПТ ‘СВОЈЕ : ТУЂЕ’ У ЊЕГОШЕВОМ *ШЋЕПАНУ МАЛОМ*
(ЦРНОГОРЦИ И ТУРЦИ, ЈЕДНИ О ДРУГИМА)**

У овом раду, у оквиру ширег етнокултурног концепта ‘своје : туђе’, описује се однос етнокултурних концепата ‘Црна Гора : Турска’ у интерпретацији Црногораца који бране своју земљу и своју слободу, с једне стране, и с аспекта како се у турском табору гледа на Црну Гору и Црногорце, с друге стране. Поред анализе оригиналног Његошевог пева, у раду се анализира преводна семантизација лексичких, фразеолошких и синтаксичких јединица којима се ти концепти исказују у руском преводу Владимира Корнилова. Другим аспектом нећемо обухватити све анализиране контексте у Његошеском делу, него само оне у којима се испољавају специфичности у начину изражавања језичких јединица и сегмената са доминантном културном компонентом у српском и руском језику.

Кључне речи: језичка слика света, етнокултурни концепт, релација ‘своје : туђе’

Maria Zoica Balaban

Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, România
zoica_ghitan@yahoo.com

EXPRESII ALE SPAȚIALITĂȚII ÎN IMAGINARUL LINGVISTIC ROMÂNESC

Lucrarea cu titlul *Expresii ale spațialității în imaginarul lingvistic românesc* își propune să inventarieze, cu ajutorul metaforelor conceptuale spațiale, expresiile care contribuie la conturarea unui imaginar lingvistic. Expresiile reprezintă o condiție *sine qua non* a creativității lingvistice. La baza creativității lingvistice stă metafora conceptuală, iar procesul de metaforizare are loc în dublu sens: pe de o parte, realitatea oferă noi experiențe, care trebuie numite pentru a putea fi ordonate, pe de altă parte, inventând expresii lingvistice, îmbogățim realitatea, creând, astfel, premisele unui imaginar lingvistic. Expresiile spațialității, odată identificate, deschid drumul spre alte spații culturale, contactele românilor cu vecinii având un rol important în formarea proiecțiilor identitare. Limba este casa noastră, iar locuirile acesteia prin expresii, proverbe, zicători, reprezintă un echilibru instabil între înăuntru și în afară, între sus și jos, creând un spațiu protector și, în același timp, expus acțiunilor lumii exterioare. Limba fiind un organism viu, se poate conchide că și expresiile, proverbele, zicătorile cunosc schimbări de sens și dobândesc noi semnificații, creând un imaginar lingvistic, în care sinea este redescoperită prin intermediul celuilalt, iar celălalt/altul/străinul este (re)descoperit prin filtrul propriilor aspirații și experiențe. Pentru a evidenția rolul expresiilor spațialității în conturarea unui imaginar lingvistic, am utilizat metafore conceptuale și teoriile despre acestea ale lui George Lakoff și Mark Johnsen, insistând asupra conceptelor: coerență metaforică, metafore de orientare și metafore ontologice. Rezultatul obținut în urma cercetării a fost evidențierea imaginilor lingvistice ale spațialității și rolul acestora în conturarea imaginarii lingvistice românești.

Cuvinte-cheie: expresie, imaginar lingvistic, metaforă conceptuală, limbă, cultură

Тијана Балек

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
tijana.balek@ff.uns.ac.rs

АНАЛИЗА ВИДСКЕ КОРЕЛАТИВНОСТИ ГЛАГОЛА *ДЕРЖАТЬ(СЯ)* / *ДРЖАТИ (СЕ)* И ЊИХОВИХ ГРАМАТИЧКИХ ДЕРИВАТА

У раду се посматра, са једне стране, однос глагола *держать(ся)* у руском и *држати (се)* у српском језику, као и, са друге, њихових регистрованих граматичких деривата кроз призму њихове видске структуре и видске парности која се међу њима успоставља. Наиме, глаголи који чине полазну тачку у истраживању – вишезначни *держать(ся)* и *држати (се)* – припадају класи једновидских глагола који немају видског кореспондента свршеног вида (они су, дакле, *imperfectiva tantum*). Стога, иако се одликују знатним бројем граматичких деривата (нпр. *держать(ся)* има преко 10), мотивни глаголи не чине ни са једним од њих видски пар. Поред тога, могуће је да неки од граматичких изведеница припадају класи *perfectiva tantum*, тј. да немају кореспондента несвршеног вида. Анализа се спроводи у циљу (1) описа семантичке и видске структуре мотивних глагола *держать(ся)* и *држати (се)*, услед чега ће пажња бити обрађена и на устаљене изразе у оквиру којих се јављају; (2) формирања деривационих гнезда мотивисаних посматраним глаголима и (3) дефинисања односа изведених глагола према мотивним, али и, евентуално, према секундарним имперфективима. На крају, упоредићемо резултате на материјалу руског и српског језика, чиме ћемо добити јасну слику о видској (не)корелативности успостављеној међу посматраним глаголима.

Кључне речи: видска парност, *держать(ся)*, *држати (се)*, глаголски вид, граматички деривати, руски и српски језик

Maurizio Barbi

Facoltà di Filologia

Università di Belgrado

maurizio1973@yahoo.it

LA NEOSEMIA ‘PRECIPITATO’ NELLO ZINGARELLI: UN UNICUM FRA I VOCABOLARI DELL’USO ITALIANI

Nel presente contributo abbiamo osservato un nuovo significato della voce *precipitato*, corrispondente ad un sostantivo connotato da un significato figurato. Abbiamo ipotizzato, infatti, che questa accezione, originariamente propria del linguaggio settoriale della chimica, sia gradualmente penetrata nell’uso comune, sviluppando così il seguente significato figurato: “(fig.) esito, conseguenza di qualcosa”. La nostra ricerca mostra rilevanti esempi d’uso del nuovo significato di *precipitato* in questione, che corrisponde ad un neologismo semantico, ovvero ad una *neosemia*, secondo l’intuizione demauriana (De Mauro 2006; Adamo e Della Valle 2008; 2017). In particolare, abbiamo riscontrato ne “L’idioma gentile” di De Amicis (De Amicis 1905) uno dei primi esempi d’uso della neosemia *precipitato*, il che potrebbe rappresentare un interessante caso di «parola d’autore» (Migliorini 1977). E, in omaggio a Migliorini, con il conio di “neosemia d’autore” abbiamo inteso un neologismo semantico comprensivo di un autore, un contesto e un preciso periodo storico. Per verificare la genesi e il radicamento della neosemia *precipitato*, abbiamo esaminato diversi dizionari storici e dell’uso, alcuni *corpora* online, oltre a significativi riferimenti tratti da “Google libri”, allo scopo di individuare esempi d’uso pertinenti a questa neosemia. Infine, abbiamo notato che il nuovo significato figurato di *precipitato*, da noi individuato, non risulta registrato in nessuno dei vocabolari dell’uso che abbiamo consultato, fatta eccezione per lo Zingarelli. I lessicografi di questo vocabolario, infatti, hanno accolto la nostra segnalazione, la quale ha contribuito alla registrazione della neosemia *precipitato*, oggetto del presente contributo, all’interno del vocabolario Zingarelli 2021.

Parole chiave: neosemie, neologismi, vocabolario, Zingarelli, mutamento semantico

Annamária Bene

Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici
Univerzitet u Novom Sadu
bene@uns.ac.rs

JEZIČKI PEJZAŽ VOJVODINE: VIDLJIVOST REGIONALNOG VARIJETETA MAĐARSKOG JEZIKA U JAVNOM PROSTORU

Uprošćeno, jezički pejzaž je vizuelna upotreba jezika. Međutim, kada se istražuje u kontekstu dvojezičnosti, a iz perspektive manjinskog jezika, onda jezički pejzaž nije „samo” vizuelna upotreba jezika, već je i dvojezična pismenost, jer je u ovakvom kontekstu ujedno i verbalna manifestacija dvojezičnosti. Kroz jezički pejzaž vizuelno se manifestuje sociolingvistika dvo- ili višejezične stvarnosti jedne regije, u ovom slučaju Vojvodine, zbog čega ovaj rad predstavlja rezultate istraživanja vidljivosti vojvođanskog regionalnog varijeteta mađarskog jezika u javnom prostoru. Cilj istraživanja bilo je proučavanje kako se mađarski kao manjinski jezik pojavljuje u javnom prostoru, na javnim natpisima, znakovima, plakatima, raznim ambalažama itd, jer lingvističko istraživanje jezičkog pejzaža daje nam sliku o funkcionisanju i upotrebi tog jezika, ali u isto vreme npr. i sliku o tome kako jedan (manjinski) jezik, kada se koristi u pisanom obliku u javnom prostoru predstavlja etničku grupu kojem je taj jezik maternji.

Ključne reči: jezički pejzaž, mađarski, Vojvodina, javni prostor

Jelena Biljetina

Pedagoški fakultet u Somboru

Univerzitet u Novom Sadu

jelena.biljetina@gmail.com

JESTI ILI NE JESTI – PITANJE JE SAD: POJMOVNE METAFORE SA GLAGOLIMA JEDENJA U ENGLISKOM I SRPSKOM

Cilj analize je ispitivanje prenesenih značenja glagola jedenja u engleskom i srpskom jeziku, odnosno mehanizama putem kojih ovi glagoli ostvaruju značenja različita od jedenja. Polazna hipoteza jeste da prenesena značenja nastaju putem mehanizma pojmovne metafore. Korpus za istraživanje čine glagoli jedenja u engleskom i srpskom jeziku koji, prema relevantnim jednojezičnim rečnicima, ostvaruju prenesena značenja koja se podvrgavaju analizi i potom kontrastiraju kako bi se utvrdile sličnosti i razlike u načinima na koje se radnja jedenja pojmovno uobličava, a potom i leksikalizuje. Analiza se vrši iz kognitivnolingvističke perspektive i zasnovana je na postavkama teorije pojmovne metafore i metonimije. U analizi se koristi i metoda kontrastivne analize kako bi se ustanovljene pojmovne metafore u oba jezika mogle uporediti i kako bi se moglo ustanoviti u kojoj meri se konceptualizacija (ali i leksikalizacija) prenesenih značenja poklapaju. Budući da jedenje predstavlja jedan od primarnih bioloških i fizioloških procesa, očekuje se da analiza pokaže da jedenje služi kao izvorni domen za konceptualizaciju različitih drugih, konkretnih i apstraktnih radnji koje se razumevaju putem jedenja, a koje su u engleskom i srpskom jeziku pojmovno uobličene i metaforički izražene na sličan način, usled relativno bliskog socio-kulturološkog okruženja izvornih govornika engleskog i srpskog, kao i da ukaže na potencijalne razlike u konceptualizaciji jedenja u oba ispitana jezika.

Ključne reči: engleski, srpski, pojmovna metafora, jedenje

Aleksandra Blatešić

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
aleksandra.blatesic@ff.uns.ac.rs

Sanja Maričić Mesarović

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
sanja.maricic.mesarovic@ff.uns.ac.rs

FRAZEOLŠKI IZRAZI SA LEKSEMOM ‘ANDEO’ U ITALIJANSKOM, ŠPANSKOM I SRPSKOM JEZIKU

U ovom radu predstavimo semantičku i etnolingvističku vrednost pojma ‘anđeo’ u frazeologiji tri različita jezika, od kojih su dva iz grupe romanskih jezika (španski i italijanski) a jedan iz grupe slovenskih jezika (srpski). Ovaj pojam ima veliki značaj u mnogim verskim i filozofskim tradicijama, jer predstavlja besmrtni entitet, koji nije materijalizovan u fizičkom svetu, ali o čijem postojanju i obitavanju postoje snažna kolektivna ubeđenja. U hrišćanskoj tradiciji anđeli su Božiji izaslanici, te lete po nebu, sa kojeg pomažu ljudima u njihovom zemaljskom životu i svakodnevnim teškoćama. S obzirom na veliki značaj koji ovaj pojam ima u hrišćanstvu, narodnim verovanjima i običajima, istražićemo koje vrednosti i kolektivne mentalne predstave su zabeležene u jezičkom kodu analiziranih jezika. Iako su frazeološke jedinice deo fosilnog inventara jezičkog sistema, koji je stvaran, potvrđivan i/ili modifikovan vekovima, u radu ćemo istraživati frazeme koji su prepoznatljivi u savremenom jeziku. Korpus rada čine frazeološke jedinice sa leksemom ‘anđeo’ (ital. *angelo*, šp. *ángel*) koje su ekscerpirane iz savremenih opštih i frazeoloških rečnika, te zbirke poslovice i frazema triju posmatranih jezika.

Ključne reči: italijanski jezik, španski jezik, srpski jezik, frazeologija, etnolingvistika, anđeo

Vesna Bogdanović

Faculty of Technical Sciences
University of Novi Sad
vesna241@uns.ac.rs

Jagoda Topalov

Faculty of Philosophy
University of Novi Sad
jagoda.topalov@ff.uns.ac.rs

TRANSITION MARKERS AS RHETORIC DEVICES IN GRADUATE STUDENTS' WRITING

Metadiscourse includes rhetoric interpersonal devices used to organize a discourse or writer's opinion towards the content and the reader. The devices manage the information flow, explicitly establish writer's preferred interpretations and anticipate readers' knowledge and thinking. Transitions, as a category of metadiscourse devices defined by Hyland (2005), comprise mainly of conjunctions and adverbial phrases used to denote additive, contrastive, and consequential relationships in the discourse. The aim of the paper is to examine whether Serbian and Croatian students at MA level of English studies utilize transitions as interactive resources in their graduate writing. In a quantitative analysis, following Hyland's (2005) criteria, transitive markers will first be extracted from a corpus of the students' MA theses comprising 372,504 words compiled from the sections of the theses presenting and discussing the results, and analysed by means of inferential statistical tests. The results will then be contrasted with the results of the analysis of a corpus consisting of 280,989 words composed of the master's theses by American and British native speakers. The aim of the two-step research design is first to ascertain the frequency and pattern of transition use among Serbian and Croatian students, and then to compare the results with native English speakers, whose writing will be set as a standard against which the use of transition markers will be evaluated. The study will demonstrate that Serbian and Croatian graduate students follow the trends in academic writing (Hyland and Jiang 2018), overwhelmingly utilizing transitions to enhance the cohesion of their argumentation and make the discourse more transparent and persuasive.

Keywords: academic writing, graduate students, interactive metadiscourse, novice writers, transition markers

Jelena Borljin

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

jelena.borljin@ff.uns.ac.rs

ASINHRONO UČENJE STRANOG JEZIKA: PRIKAZ UNIVERZITETSKOG MODELA

Pojavom pandemije koronavirusne bolesti (COVID-19) obrazovni sistemi, ne samo u Srbiji, već i u celom svetu, su iznenada morali da promene svoj tok. To je podrazumevalo potpuni ili delimični prelazak na onlajn nastavu. Smatra se da učenje uz pomoć računara, nasuprot tradicionalnoj metodi učenja, pozitivno utiče na rezultate učenika, tj. studenata (Kozma, 1994). Ovaj rad predstavlja prikaz usvajanja stranog jezika, u konkretnom slučaju španskog na A1 nivou, na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu (FFUNS) u asinhronom onlajn obliku tokom dve akademске godine (2019/2020. i 2020/2021.) putem Mudl platforme. Detaljno su prikazani različiti tipovi vežbi koji imaju svrhu usvajanja i praktikovanja svih jezičkih veština putem pomenute platforme. Cilj ovog rada je da prikaže uspešnost asihronog oblika usvajanja stranog jezika i njegovih nedostataka, kao i da detaljan prikaz mogućnosti Mul platforme za ove svrhe. Veruje se da nije samo korišćenje onlajn alata ono što pospešuje učenje već strategije i materijali koje se koriste kroz te alate (Wiley, 2002). Osim pomenutog dela, u rad su uključeni i rezultati anketa sprovedenih na kraju obe pomenute akademске godine koje su imale za cilj da ispituju mišljenje studenata o nastavi izvedenoj na ovoj način. Učesnici ankete su studenti prve godine izbornog španskog jezika na FFUNS.

Ključne reči: učenje stranog jezika na daljinu, onlajn usvajanje jezičkih veština, Mudl, španski

Снежана В. Божић
Филозофски факултет
Универзитет у Нишу
snezana.bozic@filfak.ni.ac.rs

**ИСПОВЕСТ КАО ТЕРАПИЈА – У ТРИ ГЛАСА:
М. МИЋИЋ ДИМОВСКА, Ј. ЛЕНГОЛД И М. ВУЧКОВИЋ**

С циљем да сагледамо једну од мноштва улога коју књижевност може имати у савременом друштву и животу појединца, пажњу смо усмерили ка изабраним примерима књижевних дела снажно обележених приповедачким гласовима којима је сам наративни чин врста лека/терапије, експлицитно или имплицитно. Романи *Уточиште* Милице Мићић Димовске, *Одустајање* Јелене Ленголд и *Болдвин* Милице Вучковић отварају низ питања која улазе (и) у домен библиотерапије – има ли исповест (изговорена, записана) моћ да „излечи душу”, ону чије се урушавање често не манифестује само на духовном него и на физичком плану (депресија, метафорички или стварни суицид, алкохолизам); због чега је данас у књижевности све више присутно наглашено интимистичко, исповедно и лирско казивање, откуд потреба за њим; какав је „терапијски потенцијал” исповедне прозе, на индивидуалном и ширем социјалном плану, и др. Трагање за одговорима на ова питања подразумева разматрања примењених наративних стратегија с једне, односно рецепцијских механизма уз помоћ којих се те могућности могу реализовати, с друге стране. Један од њих свакако је наративна емпатија, која се индукује у чину рецепције; њоме се (путем емоционалног деловања) интензивира естетски доживљајај реципијента, а таквим читањем стечено (духовно) искуство може за њега имати и одређену практичну вредност (на нивоу емпирије). Својом убедљивошћу, снажним емоционалним инвестирањем, исповестима које најпре дијагностификују и сецирају узроке стања у којима се нараторке налазе (породичне и шире социјалне дисфункционалности), како би довеле до разрешења (излечења) или од њега одустале, изабрани романи, сагледани из угла теорија рецепције, афективне/когнитивне наратологије, психоанализе – помажу у давању одговора на наведена питања.

Кључне речи: исповедна проза, библиотерапија, рецепција, наративна емпатија

Barbara Buršić Giudici

Filozofski fakultet

Sveučilište u Puli, Hrvatska

bbursic@unipu.hr

CENNI SULLA TOPONOMASTICA DI SISSANO D'ISTRIA

Con questo contributo si propone un'analisi dal punto di vista storico-linguistico di una parte dei toponimi presenti nel paese di Sissano, in provincia di Pola (Croazia). Nel villaggio, come spesso accade, si ritrovano molti nomi di santi che erano tra i più vicini alla cultura popolare, grazie anche alle chiesette dedicate sparse sul territorio. Attraverso una lista di toponimi si cercherà di render conto delle vicende che hanno interessato questo piccolo villaggio dell'Istria meridionale, offrendo anche delle possibili interpretazioni etimologiche.

Parole chiave: Istria, istrioto, Sissano, toponomastica, dialettologia

Nevena P. Ceković
Filološki fakultet
Univerzitet u Beogradu
n.cekovic@fil.bg.ac.rs

PRAGMATIČKI PRISTUP DISKURSNIM MARKERIMA U ITALIJANSKOM JEZIKU

U ovom preglednom radu predočavaju se rezultati višedecenijskog pristupa Carle Bazzanelle i saradnika u domenu proučavanja italijanskih diskursnih markera iz perspektive pragmatike. Ove multifunkcionalne konverzacione čestice privlače pažnju istraživača koji deluju na više različitih, disciplinarnih polja nauke o jeziku (tekstualna lingvistika, gramatika, semantika, primenjena lingvistika i dr.), a među njima se svojim obimom i celovitošću sagledavanja, naročito u poslednje dve decenije i sudeći po broju i značaju proisteklih radova, kao vodeći izdvaja doprinos iz ugla pragmatike. Pod okriljem pragmatičkih istraživanja analiziranih u radu ocrtavaju se, naime, sve preciznije prototipske odlike brojnih markerskih formi, pripadnost klasi, njihove sintaksičke, distributivne i prozodijske karakteristike („eksteriornost“ u odnosu na propozicioni sadržaj, mogućnost eliminacije, kolokacija, kumuliranje i „ulančavanje“), polifunkcionalnost kao ključno obeležje (na paradigmatiskom i sintagmatskom nivou), taksonomija niza interakcionih i metatekstualnih funkcija (otvaranje, ispunjavanje, ustupanje ili prekidanje reči, signaliziranje teme, digresije, reformulacije, itd.). Fokus na pragmatičku perspektivu u radu stavljen je s ciljem jasnog razlučivanja predmetne kategorije od drugih, njenog terminološkog usaglašavanja i definisanja, pružanja sveobuhvatnog funkcionalnog opisa, a proistekao je iz potrebe za konačnim, bližim određenjem statusa diskursnih markera u lingvistici.

Ključne reči: italijanski jezik, diskursni markeri, pragmatika, Bazzanella, taksonomija

Mladen Ćirić

Kulturni kutak Ambassade Brazila u Beogradu
mladenciric84@gmail.com

UPOTREBA NESTANDARDNIH VARIJETETA SRPSKOG JEZIKA U NASTAVI PORTUGALSKOG KAO STRANOG JEZIKA

Istraživanja bidijalektizma i diglosije u nastavi stranih jezika uglavnom su se fokusirala na dosezanje bidijalektizma u ciljnom jeziku, odnosno na usvajanje njegovih različitih varijeteta, uključujući i nestandardne. Manji broj radova posvećen je pitanju o tome kako bidijalektizam u maternjem jeziku utiče na usvajanje pojedinih, mahom fonoloških i gramatičkih, sadržaja iz ciljnog jezika. Ovo istraživanje ima za cilj da pokaže kako dijalekti srpskog jezika koji nisu u osnovici standarda (tradicionalno određeni kao staroštokavski dijalekti) mogu uticati na usvajanje određenih fonoloških i gramatičkih kategorija portugalskog kao stranog jezika. Konkretno, ispitanici su uspeh govornika srpskog jezika koji uče portugalski kao strani u usvajanju izgovora poluotvorenih vokala portugalskog jezika (/ɛ/ i /ɔ/), upotrebe određenog člana, ličnih zamenica u službi glagolskih dopuna, kao i u razlikovanju značenja indikativa perfekta i imperfekta. Ispitanici, polaznici kursa portugalskog kao stranog jezika sa ciljem sticanja A2 nivoa kompetencije, izvorni su govornici staroštokavskih dijalekata, ali su kroz školovanje ovladali i standardnojezičkom normom srpskog jezika. Za potrebe istraživanja podeljeni su u dve grupe. U situacijama kada nastavnik poseže za maternjim jezikom učenika, u prvoj grupi korišćena je isključivo njegova standardnojezička norma, dok su u drugoj korišćene i odlike staroštokavskih dijalekata, koji su ispitanicima maternji varijeteti. Analiza rezultata testiranja kompetencije ispitanika u pogledu određenih kategorija ciljnog jezika pokazuje veću uspešnost u drugoj grupi i ukazuje na moguć pozitivan transfer iz njihovih maternjih varijeteta. Istraživanjem, stoga, želimo da ukažemo na potencijal nestandardnih varijeteta srpskog u nastavi stranih jezika i na potrebu razvijanja nastavničkih kompetencija koje bi doprinele njegovom iskorišćavanju.

Ključne reči: nastava stranih jezika, portugalski kao strani jezik, nestandardni varijeteti, staroštokavski dijalekti, nastavničke kompetencije

Dorđe Dimitrijević

Filološki fakultet

Univerzitet u Beogradu

djole.dim@hotmail.com

CONVERSION IN ‘GAMER LANGUAGE’

This paper examines the word-formation process of conversion in the variety of English used by players of videogames, both native and non-native speakers. The corpus of this study are examples of forum discussions, social media posts and in-game chat about three popular videogames: *Overwatch*, *League of Legends*, and *The Elder Scrolls V: Skyrim*. The approach used for analysis is the one outlined by Lieber (2005) which treats conversion as re-entering entries into the Lexicon, but also including a cognitive perspective proposed in (Schönefeld 2005). The most common types of conversion in gamer language are verb to noun conversion, most commonly when the result of an action is named after the action verb, and noun to verb conversion, most often as a result of metaphoric and metonymic extension, and what is unique about gamer language is the conversion of verbal-nexus compound nouns and multi word units, as well as ‘double conversion’, using words formed by conversion as a base in another conversion process. All converted forms exhibit regular inflection. The metonymic relations underlining conversion are also analysed, with the most common being ‘result for action’, ‘instrument for action’ and ‘action for result’. All the examples are found to be motivated by metonymy, which raises questions about its influence on word-formation in general.

Keywords: word-formation, morphology, conversion, gamer language, metonymy

Arnalda Dobrić

Filozofski fakultet
Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska
adobric@ffzg.hr

Matea Haičman

Filozofski fakultet
Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska
mhaicman@ffzg.hr

**FONETSKE VJEŽBE IZBLIZA ILI IZDALEKA:
USPOREDBA KONTAKTNE I ONLINE NASTAVE**

Nekada raritet tehnološki naprednijih zemalja, *online* nastava općenito, pa tako i ona stranih jezika, postala je svakodnevica velikom broju učenika i studenata na svjetskoj razini. Na temelju rezultata postignutih tijekom fonetski vježbi kroz nekoliko godina, ali i nekih ranijih radova, objektivnim i subjektivnim metodama uspoređuje se uspješnost različitih segmenata izgovora prije i poslije satova korekcije izgovora po verbotonalnoj metodi u kontaktnoj i *online* nastavi hrvatskoga kao stranog jezika. U radu se raspravlja o izgovoru frikativa u hrvatskom jeziku izvornih govornika iberoromanskih jezika (španjolskog i portugalskog) prije i nakon satova korekcije, ali isto tako o intonaciji riječi, rečenice te većih govornih odsječaka. Iako se napredak ne očituje dosljedno u pojedinoj kategoriji (glas, riječ, rečenica, veći govorni odsječak) ili pri pojedinom tipu procjene (subjektivna, objektivna ili obje), napredak je gotovo uvijek vidljiv u pojedinom segmentu i/ili pri pojedinom tipu procjene. Poseban dio posvećen je raspravi o elementima koji, čini se, pri pojedinom tipu korekcije (u kontaktnoj nastavi ili *online*) imaju najveći utjecaj. Iz longitudinalnog je rada, te uz procjenu različitih generacija slušača, vidljivo kako nastavnik stranog jezika ostaje nezamjenjiv dio procesa učenja jezika, a velik dio uspjeha u usvajanju dobrog izgovora ovisi kako o osvježenosti nastavnika, tako i o nastavnikovim sposobnostima uporabe različitih postupaka u korekciji.

Ključne riječi: korekcija, strani jezik, verbotonalna metoda, kontaktna nastava, online nastava

Milana Dodig

Filološko-umetnički fakultet
Univerzitet u Kragujevcu
dodigmilana@yahoo.com

Valentina V. Tulović

Filološko-umetnički fakultet
Univerzitet u Kragujevcu
vanja1706@gmail.com

**UPOTREBA GLAGOLSKIH VREMENA U ŽURNALISTIČKOM DISKURSU BAZIRANOM
NA NEOLOGIZMIMA POSLEDICOM PANDEMIJE KOVIDA-19 U FRANCUSKOM I
SRPSKOM JEZIKU**

U ovom radu govorimo o upotrebi glagolskih vremena i ispitujemo funkcije glagolskih vremena u žurnalističkom korpusu, ekscerpiranom iz novinskih arhiva: *Le Monde* u francuskom i *NIN* u srpskom jeziku, koji sadrži neologizme, nastale posledicom pandemije Kovida 19. Polazimo od hipoteze da se glagolska vremena ne koriste samo za dodeljivanje vremenske reference događajima, već i za njihovo predstavljanje sa različitih aspekata. Naš cilj jeste da utvrdimo i opišemo semantičke i pragmatičke efekte različitih upotreba ovih proceduralnih izraza u francuskim i srpskim novinama, koji izveštavaju o pandemiji Kovida 19, kao i da objasnimo ulogu glagolskih vremena u stvaranju sociolingvističke slike, nastale kao posledica pandemije virusa iz grupe koronavirusa. U okviru našeg istraživanja, putem korpusne i kontrastivne analize detaljno istražujemo temporalno-aspekatska značenja glagola i preispitujemo sličnosti i razlike u upotrebi glagolskih vremena u srpskom i francuskom jeziku.

Ključne reči: glagolska vremena, žurnalistički diskurs, Kovid 19, semantika, pragmatika

Марија Докић

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
marija.dokic7@gmail.com

СИМЕТРИЈА И ХАРМОНИЈА КАО АНТАГОНИСТИЧКЕ ПОЈАВЕ И ОСНОВНО НАЧЕЛО ЛАЗЕ КОСТИЋА

Циљ рада је да осветли начин на који је Костић видео симетрију и хармонију, као и да укаже на основне елементе његовог разумевања стварности. Наиме, Костићева премиса је указивала на хармонију на посебан и другачији начин, превасходно је хармонија виђена одвећ антагонистички, и за то је инспирацију пронашао у античким узорима, као што су Хомер и Хераклит. Хармонија је, такође, и основно одређење његове метафизичке мисли која је обликована симетријом и хармонијом и њиховим одразом у рефлексивној појмовности укрштаја, те ће се рад посебно бавити и тим појмом. Укрштај антиципира промену и представља прелазак из фундаментално неодређене стварности у одређење, из неуобличене појмовности у уобличен израз, који је за њега потом основа читавог света, стварности и космоса. Симетрија и хармонија су две једнаке стране сазнајног процеса, два апсолута која бивају супротстављена једно другом, но уједно и допуна, услов за надилажење супротног лица спознаје коју управо друга појмовност представља. Укрштај, симетрија и хармонија имају космички значај јер су за Костића исто што и ватра за Хераклита, а то је покретачка снага читаве васељене, космоса који је под мерилима хармоније скован, те је он назива и *праставном*. Проучаваћемо због чега је хармонија супротстављена симетрији, као и зашто је он у исти мах означава и као њену *сестру близнакињу*, наглашавајући неминовност постојања исте и постављајући је у епицентар идентитета бића и појавног света, пратећи јединствен модел актуализације начела укрштаја.

Кључне речи: симетрија, хармонија, укрштај, Костић, начело

Dragana Drobnjak

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
dragana.drobnjak@ff.uns.ac.rs

Snežana Gudurić

Filozofski fakultet
Univerzitet Novom Sadu
snezana.guduric@ff.uns.ac.rs

DIVLJE ŽIVOTINJE U FRANCUSKOJ I SRPSKOJ FRAZELOGIJI

Predmet rada čine francuski i srpski frazemi koji kao komponente sadrže nazive divljih životinja. Cilj rada je da metodom kontrastivne analize utvrdimo u kojoj meri su oni formalno i semantički (ne)istovetni, odnosno koje koncepte izražavaju. Odabrane frazeme svrstaćemo u konceptualna polja shodno njihovoj pozadinskoj slici, odnosno utvrdićemo koje se to odlike divljih životinja preslikavaju na čoveka. Korpus je ekscerpiran iz više jednojezičnih i dvojezičnih opštih i frazeoloških rečnika, dnevnih i nedeljnih novina, elektronskih medija i čine ga frekventni frazemi standardnog i razgovornog francuskog i srpskog jezika.

Ključne reči: lingvokulturologija, frazemi, divlje životinje, francuski, srpski

Оливера Дурбаба

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

odurbaba@gmail.com

olja.durbaba@fil.bg.ac.rs

ТЕОРИЈА (НЕ)ОБРАЗОВАЊА И ЊЕНИ ТРАГОВИ У ОБРАЗОВНО-ПОЛИТИЧКИМ ДОКУМЕНТИМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

У раду ће бити анализирана најважнија образовно-политичка докумената која се тичу перспектива развоја школског и високошколског система Републике Србије током 21. века, и то оба стратешка документа Министарства просвете, науке и технолошког развоја (Стратегија развоја образовања до 2020, односно 2030. године), као и програмска документа парламентарних и других релевантних политичких партија у сегментима који се односе на образовну политику, с посебним освртом на положај и могући значај који се придаје настави, учењу и коришћењу страних језика у образовном систему и изван њега. Полазећи од постулата и рефлексија који је аустријски филозоф Карл Лисман дефинисао као „теорију необразовања“ (а на основу „теорије полуобразовања“ Теодора Адорна и образовно-васпитних начела Вилхелма фон Хумболта), нарочита пажња биће усмерена ка приступима образовању који доприносе изграђивању личности и карактера ученика, с једне стране, као и онима којима се актуализује тржишна, меркантилистичка и креденцијалистичка оријентација образовног система, с друге стране.

Кључне речи: теорија необразовања, образовна политика, стратегије развоја образовања

Staša Đokić

Medicinski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

stasa.djokic@mf.uns.ac.rs

PRENOŠENJE IDIOMA SA SRPSKOG JEZIKA NA ENGLISKI U DVA PREVODA ROMANA *PROKLETA AVLIIJA* IVE ANDRIĆA

Tema ovog rada je prenošenje idioma sa srpskog, kao izvornog jezika, na engleski, kao ciljni jezik, u dva prevoda romana *Prokleta avlija* (1954) Ive Andrića. Ne postoji uniformna definicija idioma. Međutim, ono što je zajedničko većini definicija jeste tvrdnja da se značenje celokupnog idioma ne može izvesti iz značenja njegovih pojedinačnih konstituenata. Cilj ovog istraživanja je analiza prenesenih idioma sa srpskog na engleski jezik u dva prevoda romana *Prokleta avlija*. Korpus je sačinjen od 86 idioma, specifičnije glagolskih fraznih leksema, na srpskom jeziku i njihovih prevoda na engleski jezik, odnosno 92 idioma na engleskom jeziku (uključujući 12 fraznih glagola), u okviru prvog prevoda romana pod nazivom *Devil's Yard* (1962), i drugog prevoda pod nazivom *The Damned Yard* (2020). Pored toga što će se analizirati upotrebljene strategije prevođenja, prevodna rešenja biće označena kao potpuni korespondenti, delimični korespondenti, ekvivalenti, i na kraju kao prevodi koji se ne mogu uporediti, odnosno u kojima se ne uspostavlja ni korespondencija ni ekvivalencija. Prevodi će biti ocenjeni kao potpuno adekvatni, delimično adekvatni ili neadekvatni u odnosu na prenos značenja, a predlozi adekvatnijih prevoda biće ponuđeni ukoliko to bude potrebno. Očekuje se da će potpuni korespondenti biti retki usled različitosti srpske i engleske kulture, a da će delimičnih korespondenata i ekvivalenata biti u većem broju. Međutim, takođe se očekuje da u nekim primerima neće biti ni korespondencije ni ekvivalencije. Na kraju, očekuje se i da će se uočiti izvesne razlike između dva engleska prevoda.

Ključne reči: prenošenje idioma, strategije, korespondencija, ekvivalencija, adekvatnost prevoda

Андријана Ђордан

Факултет за стране језике

Алфа БК универзитет

andrijana.djordan@alfa.edu.rs

ДИСКУРСНИ МАРКЕРИ У УЧБЕНИЦИМА ЗА ШПАНСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК НА ОАС АНГЛИСТИКЕ НА АЛФА БК УНИВЕРЗИТЕТУ

Изучавање дискурских маркера представља једно од кључних истраживачких поља прагматике од самог њеног настанка, а због своје комплексне природе дискурсни маркери предмет су изучавања бројних других дисциплина (анализе дискурса, анализе конверзације, примењене лингвистике итд.). Овај рад бавиће се дискурским маркерима из перспективе методике наставе шпанског као страног језика. Његов циљ је да утврди присуство, начин увођења и представљања дискурских маркера у учбеницима који се користе у настави изборних предмета из шпанског као страног језика на основним академским студијама Англистике на Факултету за стране језике Алфа БК универзитета у Београду. Шпански језик на поменутом студијском програму изучава се кроз четири предмета – *Шпански језик 1, 2, 3 и 4* у четири везана семестра, а користе се учбеници *PRISMA comienza* (ниво A1) и *PRISMA continúa* (ниво A2), које издаје Единумен (Edinumen) из Мадрида. Полазна претпоставка је да ће се дискурсни маркери несумњиво наћи у текстовима наведена два учбеника, али да неће бити довољно експлицитно обрађени, посебно ако се има у виду да су ови учбеници намењени развоју језичке компетенције закључно са нивоом A2 (дакле, нижи ниво компетенције), али и генерално недовољна пажња посвећена дискурским маркерима у настави шпанског као страног језика. Након реализације наведене анализе, а у светлу досадашњих теоријских бављења датом темом, покушаћемо да дамо смернице за изучавање дискурских маркера на почетним курсевима шпанског као страног језика у оквиру нематичних програма основних академских студија филологије (програма на којима шпански језик није примарни, већ изборни страни језик).

Кључне речи: дискурсни маркери, шпански као страни језик, методика наставе шпанског као страног језика

Tatjana Đurović

Faculty of Economics
University of Belgrade
tatjana.djurovic@ekof.bg.ac.rs

Nadežda Silaški

Faculty of Economics
University of Belgrade
nadezda.silaski@ekof.bg.ac.rs

***IT'S LIKE BEING HIT BY A TSUNAMI: THE USE OF THE NATURAL FORCE
METAPHOR FOR CONCEPTUALISING THE COVID-19 PANDEMIC***

Many different metaphors have been used so far in public health communication to capture different aspects of the COVID-19 pandemic since they serve as an apt instrument in crisis discourse of conveying important messages to various audiences in a simple and easily understandable manner. Within the theoretical framework of Critical Metaphor Analysis (Charteris-Black, 2004, 2005, 2019; Musolff, 2004, 2006, 2016) and drawing on the data gathered during the period 2020-2021 from various British/American and Serbian online news media (*The Financial Times*, *The Guardian*, *CNN*, *The Economist*, *Blic*, *Nova.S*, *Novosti*...), we explore the strategic and arguably deliberate use of the NATURAL FORCE metaphor as an effective instrument in public health communication discourse concerning the COVID-19 pandemic. Our main aim is to demonstrate the universal power of this metaphor in channeling the general public's perceptions and behaviour into a desired direction in crisis communication, independent of the language or culture in which the crisis discourse is produced. This power is attested in this metaphor's strong emotional and evaluative contents – it serves both to communicate a sense of danger, uncertainty and threat coming from the virus, as well as to legitimise the wanted course of action and conceal the responsibility of government officials and health experts by shifting all the blame for possible inefficiencies of anti-epidemic measures solely on the allegedly uncontrollable nature of the COVID-19 pandemic.

Keywords: metaphor, COVID-19 pandemic, *natural force* metaphor, public health communication, English, Serbian

Christian Eccher

Facoltà di Filosofia

Università di Novi Sad

christian.eccher@gmail.com

UN COLLAGE DI POPOLI E CULTURE: LA BESSARABIA UCRAINA

In questo lavoro ci occuperemo della Bessarabia ucraina. Dopo un breve excursus storico sulla regione, analizzeremo la composizione etnica della Bessarabia, concentrandoci su ciascun popolo e sul perché si trovi attualmente in questo territorio. Ciò ci permetterà di capire anche l'Ucraina contemporanea, che da ponte fra Oriente e Occidente è diventata, senza peraltro riuscirci appieno, uno Stato nazionale simile a quelli nati nel XIX secolo.

Parole chiave: Bessarabia, Ucraina, etnie, nazioni, XX secolo

Borislava Eraković

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

borislava.erakovic@ff.uns.ac.rs

GLAS 'DRUGOG' U PREVODU ROMANA *THE JOY LUCK CLUB*

Problem prenošenja višeglasja u književnom delu dobro je poznat u studijama prevođenja. Istraživanja su pokazala da je sklonost ka standardizaciji i neutralizaciji jezičkog izraza jedna od prevodilačkih univerzalija. U okvirima postkolonijalne teorije, međutim, pokazalo se da je neutralizacija manifestnih karakteristika strane kulture u prevodu tipičan primer brisanja Drugog. Ipak, strategija potuđivanja jezičkog izraza u prevodu koji je „rezistentan“ (Venuti 1995) i ne teče glatko, jer sadrži čvorišta na kojima se reflektuju odrazi drugačijeg, „tuđeg“, izraza, nije česta u prevodilačkoj praksi jer je suprotna dominantnoj normi po kojoj prevod treba da zvuči kao da je originalno napisan na ciljnom jeziku. U radu se analizira autorski primer rezistentnog srpskog prevoda romana *Klub radosti sreće* američke spisateljice kineskog porekla Ejmi Ten. Pitanje prevođenja višeglasja u ovom romanu dodatno je složeno jer ono nastaje kao produkt prevođenja sa kineskog na engleski: u situacijama kada majke, Kineskinje, kao prva generacija imigranata u SAD komuniciraju sa ćerkama, koje sebe smatraju Amerikankama kineskog porekla, njihova komunikacija se odvija na trećem jeziku, jeziku kinesko-engleskog prevoda. Ti jezici (engleski, kineski i „prevedeni jezik“) prepliću se i imaju ulogu u narativnoj strukturi romana, jer sadrže aluzije na različitosti koje proističu iz starosne, rodne, socijalne i kulturne pozicije junaka koji se njima služe, i povremeno su opterećeni pitanjem neprevodivosti ključnih pojmova, poput neologizma *joyluck*. U okvirima postkolonijalne teorije, u radu se analiziraju primeri višeglasja u romanu, a potom i efekti primenjene strategije potuđivanja na postizanje višeglasja u prevodu i tehnike kojima se ta strategija ostvaruje u prenošenju kulturoloških specifičnosti.

Ključne reči: rezistentan prevod, višeglasje, drugi, postkolonijalna teorija

Aleksandra Erić Bukarica

Fakultet za pravne i poslovne studije *dr Lazar Vrkić* u Novom Sadu
Univerzitet Union
aleksandra.eric@yahoo.com

KA NOVIJEM I SAVREMENIJEM ENGLESKO-SRPSKOM I SRPSKO-ENGLESKOM REČNIKU PRAVNIH TERMINA

Ovaj rad se bavi kritičkom analizom dosadašnje leksikografske obrade englesko-srpske i srpsko-engleske pravne terminologije i predlogom za njeno buduće poboljšanje i unapređenje. Budući da obrađuju leksiku predmetnog polja koje se u izvornom i ciljnom jeziku razvijalo pod uticajem različitih istorijskih i društvenih okolnosti, pravni rečnici kao kulturno zavisni specijalizovani rečnici zahtevaju navođenje dodatnih vanjezičkih informacija kako bi korisnicima, naročito onima bez formalnog obrazovanja u oblasti prava, pružili neophodnu pomoć prilikom utvrđivanja prihvatljivosti ponuđenih funkcionalnih ekvivalenata. Zadovoljenje ovog zahteva donosi najviše promena u mikrostrukturi dosadašnjih pravnih rečnika te će fokus rada biti na inovacijama koje se tiču unutrašnje strukture rečničkog članka predloženog modela englesko-srpskog i srpsko-engleskog rečnika pravnih termina. Pored detaljnog prikaza mikrostrukture, biće data tipološka identifikacija i pregled ostalih najvažnijih karakteristika kako bi se dobila jedna celovita, zaokružena slika o opštim odlikama predloženog modela savremenog dvojezičnog specijalizovanog rečnika iz oblasti prava. Kao metodološki okvir istraživanja poslužila je kontrastivna analiza engleskih i srpskih termina i njima pripadajućih pravnih pojmova.

Ključne reči: specijalizovani rečnik, dvojezična leksikografija, pravna terminologija, engleski jezik, srpski jezik, ekvivalenti

Михајло Фејса

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
fejsam@gmail.com

Зинаида Будински

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
zinaida.budinski@gmail.com

**ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКА ПОЉА БОЈА У РУСИНСКОМ, СРПСКОМ И
МАЋАРСКОМ ЈЕЗИКУ**

Лексичко-семантичком пољу боја у русинском језику није посвећивана већа пажња. Изузетак представља делатност у оквиру два капитална лексикографска дела – двотомног *Српско-русинског речника* (Рамач и др. 1995; 1997) и једнотомног *Русинско-српског речника* (Рамач и др. 2010). Ти речници, заједно са релевантним српско-мађарским и мађарско-српским речницима, представљају истраживачки корпус овог рада. У раду се полази од Берлин-Кејове теорије о основним бојама (Berlin – Kay 1969) с намером да се иста евентуално потврди или оповргне, односно да резултати поређења могу обезбедити додатне аргументе или за универзалисте или за релативисте. Основним бојама Брента Берлина и Пола Кеја у енглеском језику (*white, black, red, green, yellow, blue, brown, purple, pink, orange, grey*) одговарају *била, чарна, червена, желена, жовта/жолта, белава, браон, лилова, целава, помаранчецова / помаранджецова* и *шива* боја у русинском језику. Аутори акценат стављају на савремено стање у лексичко-семантичким пољима боја русинског, српског и мађарског језика као и на разлике које би могле проузрочити потешкоће како код превођења тако и у свакодневној комуникацији. Једна од хипотеза истраживања је да мађарски и српски језик имају утицај и на хроматску терминологију; ова хипотеза је базирана на чињеници да је мађарски језик као службени окруживао русински језик све до првих деценија XX века у оквиру Угарске, одн. Аустро-Угарске до 1918. године, докад је владао мађарско-русински билингвизам (Фирис 2008; Бенчик 2014), а од тог датума ту улогу је преузео српско-русински билингвизам (Медеси 2008).

Кључне речи: лексичко-семантичко поље боја, русински језик, српски језик, мађарски језик, основне боје

Dragana Gak

Faculty of Technical Sciences
University of Novi Sad
gak.dragana@gmail.com

Mira Milić

Faculty of Sport and Physical Education
University of Novi Sad
miramilicns@gmail.com

Tatjana Glušac

Faculty of Law and Business Studies *Dr Lazar Vrkatić* in Novi Sad
University Union
tatjana.glusac@gmail.com

**THE USE OF THE MOTHER TONGUE IN ESP TEACHING AND LEARNING:
THE STUDENTS' PERSPECTIVE**

Since the introduction of the Communicative Approach, the use of the mother tongue (L1) in foreign language teaching and learning has been minimized, if not entirely excluded. However, scholarly interest in the question of the importance of L1 has recently been renewed. In light of this, the aim of this paper is to examine how often university students use Serbian as their L1 in learning English for specific purposes (ESP), as well as how they perceive their teachers' use of L1. A total of 146 students participated in the research conducted by means of a questionnaire exploring their practice and beliefs regarding L1. Additionally, a structured interview was conducted with 17 students. Answers obtained through the questionnaire were analyzed by means of one-way ANOVA, while content analysis was employed for the analysis of the interview responses. Statistically significant differences were found with respect to the year and field of study of the students, as well as to the length of time they had been learning English. The interview responses showed that the students employ L1 in both classroom and individual learning and that their ESP teachers also use it, especially for giving instructions and explaining grammar. L1 seems to be used mostly for helping students grasp the meaning of new vocabulary, teaching grammar, and giving instructions, while there is little mention of its use for the purposes of comparing two language systems or of the standardization of English-based terms in Serbian, which relevant literature suggests should be taught by means of L1.

Keywords: mother tongue, English for specific purposes, university, foreign language

Дејан Гашић

Филозофски факултет у Косовској Митровици
Универзитет у Приштини
dejan.gasic@pr.ac.rs

ПОЛИТИЧКИ И КУЛТУРОЛОШКИ ВРТЛОГ СРЕДОЗЕМЉА ТОКОМ СУТОНА СРЕДЊЕГ ВЕКА

Када византолози и класични филолози описују средњовековне текстове неизоставно се казује о „регистрима перцепције“ или „нивоима“ грчког језика. Ове назнаке се подразумевано односе на степен подударања и пресликавања из класичног атичког израза - као узорне и идеалне референце. Међутим, услед медитеранског политичког и културолошког вртлога средином XV века, уместо следственог и истрајног подражавања (μίμησις) миленијумске традиције списатељства (што је истина представљало вид средњовековног поимања оригиналности), византијски писци то „ропско“ опонашање древних аутора смењују исписивањем живог, говорног језика свог најближег окружења, чиме се последично транспоновео занимљив филолошки материјал. Уверљиво доказивање изреченог затичемо у делу византијског историчара Дуке (око 1400 - 1470), једног од четворице такозваних „историчара пада“, чији спис *Historia Turcobyzantina* / Βυζαντινοτουρκική ιστορία, осим префињених књижевних висина, проноси ревносно „кршење“ древне ромејске језичке традиције, а која у овом случају скрива двозначје: нови образац писања, као очигледан доказ јасно видљивог слома византијског *τάξις*-а, док се истодобно и парадоксално, пером попут копља, симболички наглашава одбрана истог тог поретка. Гледано са лексичке, као и са војне ромејске стране која инсистира на сабирању хришћанских снага, уочљиви су у Дукином историописању занимљиви примери позајмљеница. Осим што као такве својом фреквентношћу остају снажан аргумент језичке социјализације аутора и оживотворене наратије епохе, корелативно - оне језикословно и литерарно, према ромејском аутору, формирају могућност свеукупне одбране покорене хеленске али и хришћанске културе и наслеђа Средоземља од стране надирућих Османлија. Разграната мрежа контаката и прожимање народа медитеранског света, дакле, оставили су неизбежан језички траг у познозном ромејском спису, чије би транскрипцијске и историјске слике биле контекстуализоване кроз насловљени рад.

Кључне речи: Средоземље, Византија, историчар Дука (око 1400 - 1470), језик и стил историописања XV века

Andelka Gemović

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

andjelkagemovic@hotmail.com

TRANSGENDER EMPOWERMENT IN TERRY PRATCHETT'S *DISC*WORLD

Transgender Empowerment in Terry Pratchett's Discworld focuses on several provoking novels such as *Equal Rites*, *Feet of Clay*, and *Monstrous Regiment* through the lens of gender portrayal with particular attention to the notion of transgender identity. Either publicly glorified or overtly scorned, transgender identification has been a subject of undergoing intense discourse for a considerable amount of time. This essay explores the demure, occasionally latent allusions to reined individuals and their seemingly futile yet incessant struggles to crack the binary mold of gender. In addition, this paper aims to reveal the intricate means employed to convey the trans affirmation as well as to surmise Pratchett's intention to tackle this growingly controversial issue. Firstly, the notions of gender and transgender identity are thoroughly explained and defined, along with their relevance to the topic. The applicable research body, including Butler (1990,1997,1998), Altman (1971), Foucault (1976), and many others, is consulted and applied. Secondly, through exhaustive reading, the instances of gender empowerment are discovered, highlighted, and meticulously analyzed. Finally, the paper draws conclusions on Discworld's gender spectrum as a reflection of our own society, especially in terms of the characters' impulse to balance the established social norms and their urge for spiritual liberty.

Keywords: transgender empowerment, Discworld, Terry Pratchett, non-binary gender norms, identity

Ivana Georgijev

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

ivana.georgijev@ff.uns.ac.rs

DRUŠTVENO ANGAŽOVANA REKLAMA U NASTAVI STRANIH JEZIKA

Kada govorimo o reklamama, prva asocijacija jeste kupovina određene robe ili usluge koja je i sam cilj oglašavanja. Ipak, kada govorimo o društvenoj funkciji oglašavanja, odnosno o društveno angažovanim reklamama, često nije jasno o čemu govorimo. Da li takve kampanje stimulišu kupovinu proizvoda ili usluge te imaju komercijalne ciljeve, ili za cilj imaju podsticanje društvene odgovornosti i širenje svesti o društveno važnim temama? Uopšteno govoreći, društveno angažovanim oglašavanjem se smatraju one reklamne kampanje koje za cilj imaju postizanje nekog opšteg dobra. Shvaćeno na ovaj način, društveno oglašavanje nije usmereno na finansijsku dobit već proizlazi iz određenih društvenih problema i ima za cilj individualno ili kolektivno blagostanje. Prezentacija ima dva ključna dela. U prvom ćemo predstaviti koncept društvenog oglašavanja i njegovo mesto u savremenoj popularnoj kulturi. U drugom delu ćemo predstaviti različite oblike društveno angažovane reklame u nastavi stranih jezika. Socijalna pitanja često su aktuelne teme koje izazivaju reakciju i podstiču nas da razmišljamo, vodimo dijalog i debatujemo. Kao takva, ona podstiču i viši stepen zainteresovanosti i uključenosti učenika. Na taj način postizemo dva cilja: 1. uže didaktički – viši stepen motivacije i učenja, i 2. društveno odgovorni – proširenje horizonta znanja van uže stručnih polja studija. Imajući na umu težnje savremenog društva ka demokratskom, pravednom i ravnopravnom društvenom poretku, ovim radom istražujemo mogućnosti primene društvenog oglašavanja u nastavi stranih jezika.

Ključne reči: reklama, društveno angažovano oglašavanje, didaktika, strani jezik, motivacija

Tatjana Glušac

Faculty of Law and Business Studies *Dr Lazar Vrkatić* in Novi Sad
University Union
tatjana.glusac@gmail.com

Mira Milić

Faculty of Sports and Physical Education
University of Novi Sad
miramilicns@gmail.com

Dragana Lužajić

Primary School *Prva vojvođanska brigada*, Novi Sad
dragana7luzajic@gmail.com

**TEST TASK INSTRUCTION CONTEXTUALIZATION AS A MEANS OF ENHANCING
TEST PERFORMANCE AND MOTIVATION**

While task and item contextualization are widely addressed in a dearth of studies on foreign language testing, the concept and practice of task instruction contextualization have not received much attention. In this light, the aim of this paper is to explore the effect contextualized test task instructions have on test takers' test performance and motivation. For that purpose, an experiment was done among sixth- and eighth-graders (N=48 and N=46, respectively) of an elementary school in Serbia by means of two tests (one with contextualized and the other with de-contextualized task instructions) and a semi-structured interview. For the analysis of the results obtained through the tests a *t*-test was utilized, whereas content analysis was applied for the analysis of interview responses. With regard to test performance, contextualized instructions exerted a statistically significant influence on the eighth-graders, while the results for the sixth-graders are very close to the statistically significant threshold value. Also, all students' test-taking motivation was greatly enhanced by contextualized instructions. This study indicates that the practice of writing test task instructions should be altered in order for them to be aligned with students' language capabilities: while younger students primarily need to practice the form before being able to apply it in meaningful contexts, older students benefit from tasks that require simulated real-life application of a mastered form. To draw final conclusions, however, more studies are needed.

Keywords: test, foreign language tests, contextualization, test task instruction, instruction contextualization

Nataša Gojković

Pedagoški fakultet u Somboru

Univerzitet u Novom Sadu

natasa.gojkovic@pef.uns.ac.rs

**PROGONITELJ ILI SPASITELJ: GRAD U ADRESI DRAGANA VELIKIĆA I NJUJORŠKOJ
TRILOGIJI POLA OSTERA**

Ovaj rad predstavlja pokušaj da se romani *Adresa* Dragana Velikića i *Njujorška trilogija* Pola Oстера povežu na planu poimanja grada kao moćnog entiteta koji pulsira sopstvenim životom, te svojom prošlošću i sadašnjosti intenzivno utiče na živote stanovnika, odnosno glavnih likova iz dva pomenuta romana. Metodom pomnog čitanja, pokušać se pronaći sličnosti i razlike u uticaju dva grada, Beograda i Njujorka, na odrastanje, ponašanje i životne odluke glavnih junaka, te će se prema tome odrediti uloge progonitelja ili spasitelja. U svetlu postmodernističkog shvatanja grada kao nepreglednog teksta, prema zapažanjima Brendana Martina i Brajana Džarvisa o urbanom lavirintu kao obliku odbrane njegovih stanovnika, ali i odbrane od unutrašnjih strahova, pokušać se objasniti pozicije Beograda kao zaštitnika, ali i nečega što bi trebalo zaštititi, te Njujorka kao progonitelja u čijim je betonskim i staklenim obrisima jedini cilj – nestanak.

Ključne reči: grad, *Adresa*, *Njujorška trilogija*, sopstvo, identitet

Admir Gorčević

State University of Novi Pazar
agorcevic@np.ac.rs

Lidija Orčić

State University of Novi Pazar
lorcic@np.ac.rs

EUPHEMISTIC LANGUAGE OF POTUS AND THE UK PRIME MINISTER

The article addresses the question of the use of euphemisms in official briefings and statements given by the Prime Minister of the United Kingdom and the President of the United States of America respectively. It seeks to ascertain the extent to which these expressions are employed in this specific political discourse, as well as to demonstrate and explain specificities of their addressing the media by examining similarities and differences in euphemistic expressions whose role is to substitute unpleasant and offensive ones. The study is based on identification and sociolinguistic analysis of euphemisms in the language used by the two most influential political figures in both nations. These linguistic units were cross-checked against the language corpus COCA (Corpus of Contemporary American English), the technology-based language tool, to demonstrate features of their use in everyday discourse. The findings show that both leaders extensively use euphemisms, and that the majority of the detected euphemistic phrases in the corpus are the same or extremely comparable in the language of both politicians. COCA reveals that the identified and selected euphemisms are prevalent in all aspects of everyday use, although their distribution varies according to linguistic formality and register.

Keywords: COCA, euphemism, political discourse, the President of the U.S., The Prime Minister of the U.K.

Vladislava Gordić Petković

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

vladislava.gordic.petkovic@ff.uns.ac.rs

HIBRIDNOST I EMANCIPACIJA U PROZI DŽUMPE LAHIRI

Zbirku priča *Tumač bolesti* Džumpa Lahiri objavila je 1999, i za nju naredne godine dobila Pulicerovu nagradu: devet realističkih narativa, u kojima nema elemenata fantastike ni prisustva natprirodnog, na raznorodne načine obrađuju teme jezika i identiteta, porodičnih odnosa i osećanja pripadnosti, predstavljajući čitavu lepezu migrantskih osećanja i raspoloženja od nostalgije do alijenacije. Priče iz prve prozne knjige Džumpe Lahiri vode nas kroz kulturne prakse Indije i Amerike, kroz svakodnevicu raznorodnih rituala, a sam naslov podseća koliko je uspostavljanje komunikacije važno i u radosti i u nespokoju, i prilikom rađanja ljubavi i prilikom dogovaranja braka. Pripovedni glas Džumpe Lahiri lako je svrstati u kosmopolitske, zbog opsežne i lucidne revizije postkolonijalnih tema: odnos centra i margine, potreba za emancipacijom, hibridnost izbora i iskaza ne dobijaju toliko prostora i važnosti koliko se u prvi plan ističe duboko umetnička potreba da se i vekovno i svagdašnje iskustvo bolne i razdiruće tranzicije pretoči u prizore koji će posvedočiti o usudu geografije, zagonetki kulturnih razlika, zloupotrebi moći i emocija. Prozu Džumpe Lahiri lako bi bilo čitati samo iz perspektive jezika i identiteta, a književni uticaji koji je oblikuju obuhvataju raznorodne uticaje poput Vilijama Foknera i Nikolaja Gogolja, i podrazumevaju prepoznavanje regionalizma u književnosti i tragikomedije ljudske egzistencije. Migracija u svetu globalizacije i postkolonijalizma postaje novo tranzitno polje preispitivanja identiteta, ne samo nacionalnog i klasnog, nego i emotivne mape pojedinca u suočenju sa ekonomskim i političkim zakonitostima sveta koji prestaje da bude romantični prostor izazova a postaje ratna zona različitih hegemonijskih interesa.

Ključne reči: emancipacija, migracije, hibridnost, savremena proza

Tanja Gradečak Erdeljić

Faculty of Humanities and Social Sciences
University of Osijek, Croatia
tgradeaca@ffos.hr

Sabina Halupka Rešetar

Faculty of Philosophy
University of Novi Sad
halupka.resetar@gmail.com

Predrag Kovačević

Faculty of Philosophy
University of Novi Sad
pedjakovacevic90@gmail.com

Mirna Varga

Faculty of Humanities and Social Sciences
University of Osijek, Croatia
mvarga@ffos.hr

THE USE OF *IT*-EXTRAPOSITION IN MA THESES WRITTEN IN ENGLISH BY BRITISH, AMERICAN, CROATIAN AND SERBIAN STUDENTS

The grammatical structure known as *it*-extraposition (e.g. *It is apparent that ...*) plays an important role in academic writing. Following Hyland's (2018) metadiscourse model, we assume that *it*-extraposition can act as (i) a booster (e.g. *It is certain that ...*), (ii) a hedge (e.g. *It is possible that ...*) or (c) an attitude marker (e.g. *It is interesting that ...*) (Hewings & Hewings 2004). Previous research suggests that non-native English speakers generally use fewer hedging devices in their academic writing than native speakers (Gomaa 2019), which extends to the use of *it*-extraposition as a hedging device, unlike its overuse as a booster and attitude marker (Hewings & Hewings 2002). In this paper, we investigate the use of *it*-extraposition in a corpus of MA theses in Linguistics recently defended in the US, UK, Croatia and Serbia, with the aim of establishing the extent to which the use of this structure in the academic production of EFL learners resembles that of English L1 speakers, both in terms of frequency and function. The independent variable included in the research is academic setting (US, UK, CRO, SRB), while the dependent variables are the total frequency of *it*-extraposition structures and the frequencies of their different metadiscourse functions (booster, hedge, attitude marker). The preliminary findings suggest that Croatian and Serbian students tend to use *it*-extraposition more frequently as a booster and attitude marker but less frequently as a hedge when compared to students from UK and US, which is in line with previous cross-cultural research on hedging in academic writing (Gomaa 2019).

Keywords: *it*-extraposition, academic writing, English, Croatian, Serbian

Луна Градиншћак
Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
lunagradin@gmail.com

БРАНКО МИЉКОВИЋ КАО КЊИЖЕВНИ КРИТИЧАР

Дело филозофског песника Бранка Миљковића једно је од најсложенијих, као и криптографски најзатворенијих дела у српској књижевности XX века. Самим тим, о суштинској проблематици његовог песништва писано је врло мало, али исто тако су нерасветљени остали и његови књижевнокритички ставови, о којима је писао у својим делима, пре свега есејима и књижевним критикама. Постоји неколико одлика које дело овог песника чине изузетно значајним и иновативним, али она најважнија, која ће се разматрати у овом раду, јесте сам његов поглед на поезију и њен утицај у свету. Овде се мисли пре свега на однос песништва и реалности. Иако су до данас били разматрани различити ставови о проблематици односа између поезије и стварности, ставови Бранка Миљковића о овој теми другачији су у односу на оно што је до сада виђано – за нашег песника поезија је ствар ума, односно метаноја. Узимајући у обзир ову јединствену формулацију, која ће у раду бити појашњена, циљ овог истраживања је да се путем херменеутичке и интерпретативне методе дође до најважнијих књижевнокритичких ставова Бранка Миљковића о домаћим, али и страним песницима, те да се на тај начин јасно дефинишу његови песнички критеријуми и књижевни сензибилитет. Резултат ће представљати збир ових ставова, који су условљени поезијом коју пише.

Кључне речи: Бранко Миљковић, метаноја, песма, критика, поезија

Jagoda Granić

Filozofski fakultet

Sveučilište u Splitu, Hrvatska

jagoda.granic@gmail.com

URBANA JEZIČNA STVARNOST: SKINI SE SA STANDARDA, NAVUCI SE NA ŽARGON!

Kompleksnost urbane jezične stvarnosti na najbolji način pokazuje da je, neovisno o tome što joj u tome ‘‘pomaže’’ i velika terminološka zbrka i neusklađenost, nemoguće povući oštre granice između različitih varijeteta, registara i stilova. Svaki od njih ima svoj identitet koji je po definiciji fluidan i dinamičan, pa u tom jezičnom kontinuumu možemo samo uočiti fine prijelaze jednog varijeteta u drugi (pretapanje), a ponekad i stapanje. Dva sociolekta koja su donekle različita, jer među njima ima i podudarnosti, jesu žargon i standard, ako ih se percipira kao *jezik in vivo* i *jezik in vitro*.

Žargonizacija standarda pokazuje da njegove granice nisu nepropusne jer su dodiri standarda i nestandardnih idioma vrlo intenzivni, a rezultat tih dodira različiti su novi jezični oblici u samom standardu. Tako neki žargonizmi iz supkulturnog idioma pronalaze svoje mjesto u standardu, a njihovo ishodišno mjesto brzo zauzimaju novi, semantički neprozirni žargonizmi koje obilježavaju naglašena ekspresivnost, metaforičnost i asocijativnost. Intencije su žargona razbijanje stega i rušenje normi na svim jezičnim razinama, nekad ima ulogu katalizatora u standardnom jeziku jer se u njemu već događaju ili bi se morale dogoditi promjene. Žargonski leksik i frazeologija često se javljaju u nežargonskim kontekstima standardnog jezika. Uz žargonizaciju standarda, paralelno se odvija i proces u suprotnom smjeru: standardizacija žargona. Paradoksalno, i žargonski leksik, iako ‘‘opozicija’’ standardu, želi postati dio leksika standardnog jezika, ali time gubi svoj status markera identiteta. Analiza primjera iz suvremene hrvatske jezične prakse, posebno u velikim urbanim sredinama, pokazuje kakav je stvarni status žargona u javnoj komunikaciji naspram standarda.

Ključne riječi: urbana jezična stvarnost, standard, žargon, žargonizacija standarda

Милан Б. Громовић

Филозофски факултет

Универзитет у Новом Саду

milan.gromovic@ff.uns.ac.rs

ПОЕТСКА АНГЕЛОЛОГИЈА БРАНКА МИЉКОВИЋА И ИВАНА В. ЛАЛИЋА

У раду је дата компаративна анализа поетске ангелологије у поетикама двају савремених српских песника: Бранка Миљковића и Ивана В. Лалића, на примеру песама „Ариљски анђео“ и „Фреска“. Поетска ангелологија, која је према мишљењу Јована Пејчића једно од значајнијих својстава српског духовног песништва, у Миљковићевој и Лалићевој песми отвара простор тумачења који је овде дефинисан као икониčnost песме. Као репрезентативни мотиви за тумачење икониčnosti наведених песама узети су мотив анђела и мотив ватре. Мотив анђела, најпре Архангела Гаврила, отвара гранање поетског света и усложњавање његове семантике, па се тако песма отвара и чита као икона, а предметни свет књижевног дела постаје провид невидљивог, недокучивог апсолута. Миљковићева усредсређеност на отварање света поетике у Лалићевој „Фресци“ надограђена је певањем о судару / прожимању видљивог и невидљивог. Мотивом ватре која пружа светлост и „простор наде“ песме су узглобљене у дијалогични оквир са три инстанце: лирски субјекат, слика анђела и божанско присуство.

Кључне речи: Бранко Миљковић, Иван В. Лалић, „Ариљски анђео“, „Фреска“, поетска ангелологија, икониčnost песме, мотив анђела, мотив ватре

Jelena Grubor

State University of Novi Pazar

bram.english@yahoo.co.uk

ONLINE ELT TRAINING IN THE 2020 PANDEMIC: PRE-SERVICE ENGLISH TEACHERS' EXPERIENCES

After the onset of the 2020 pandemic in Serbia, all educational institutions were forced to go online due to a state of emergency that the government declared in March. Since tertiary students do not typically attend online lessons at Serbian state universities, and were thus quite unprepared, we set out to investigate their experiences with *Zoom* online classes, as pre-service co-teachers (group presentations), pre-service teachers (microteaching) and students. The sample comprised N=14 English language and literature students (m=2, f=12), attending the course *English Language Teaching 2* (ELT2). *Online pre-service training questionnaire* was devised to determine the participants' perceptions of online pre-service ELT training (their feelings, the level of engagement, perceived advantages and disadvantages, competencies they possess/lack that helped/impeded the process, the 'lessons' learnt *via* online teaching, its appropriacy for giving direct feedback, checking on students' progress, organising students' interaction etc). Overall, all the participants found this experience valuable, the majority of them were nervous and worried at the beginning, and surprised that "everything turned out fine" at the end, they felt comfortable with their peers' teaching, and were engaged in the learning process. The main reported advantages were working from home, flexibility and creativity, and disadvantages, lack of human contact or face-to-face interaction, and technical issues. Although online teaching was imposed upon these students, they managed to benefit from it and apply their previously acquired knowledge successfully. Finally, judging from their reflections, we assume that ELT professors should consider incorporating online pre-service teaching into ELT syllabi.

Keywords: ELT training, pre-service English teachers

Snežana Gudurić

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
snezana.guduric@ff.uns.ac.rs

Dragana Drobnjak

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
dragana.drobnjak@ff.uns.ac.rs

**LA TRADUCTION, EST-CE UNE ŒUVRE OU LE CHEMIN VERS UNE ŒUVRE? LE CAS
DE SANTA MARIA DELLA SALUTE DE LAZA KOSTIĆ ET SES TRADUCTIONS EN
FRANÇAIS**

La communication porte sur le poème Santa Maria della Salute de Laza Kostić et sur ses cinq traductions en français (M. Ibrovac 1936, M. Radović 1980, K. Mićević 2004, J.-M. Bordier 2004 et Velimir Popović 2016). Le poème de Laza Kostić représente en lui-même une synergie de forme poétique, de langage, de rythme, de sens et de message, et son analyse ainsi que l'analyse de ses traductions peuvent aller dans plusieurs directions – celles de la forme, du contenu, de la correspondance et de leur unité. Alors, il y a plusieurs questions qui se posent aux traducteurs : à quel point un poème qui se rapproche de la poésie idéale se transformera-t-il en une traduction idéale ; ou, peut-on ne pas assombrir sa richesse somptueuse et sa beauté rayonnante dans la traduction, ne pas éteindre son euphorie et sa fluidité, ne pas perdre sa mélodie et sa forme ? Les traducteurs étaient confrontés à un dilemme éternel : l'esprit d'une telle chanson résistera-t-il au passage à un autre environnement linguistique sans nuire au charme de l'original, puisque la poésie n'est pas seulement dans les mots, mais aussi dans ce qui est au-dessous et au-dessus d'eux, dans leur ombre et leur transcendance ? Notons que Laza Kostić lui-même n'a pas essayé de traduire son plus beau poème dans aucune des langues qu'il parlait, pas même le français, bien qu'il ait écrit son journal sur les rêves dans cette langue.

Mots clés: traduction, poésie, Laza Kostić, Santa Maria della Salute

Ana Halas Popović

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

ana.halas@ff.uns.ac.rs

LEXICOGRAPHIC MODELS OF TREATING SYNONYMY IN COOPERATION WITH POLYSEMY IN ENGLISH

This paper analyses lexicographic presentation of synonymy in English dictionaries of synonyms and thesauri taking into account the fact that synonymy depends on polysemy, which means that a word has different synonyms depending on the meaning in which it is used. The aim of the analysis is to identify and describe models of treating the sense-specific nature of synonymy which are used in English lexicographic practice. There will be analysed the presentation of synonymy of the verb *cut* in both printed and electronic dictionaries of synonyms and thesauri of the English language since this verb is highly polysemous and has a significant number of synonyms in its different senses. Models of the aforementioned presentation are defined on the basis of the following elements: whether they rely on polysemy when presenting synonymy of a particular word, how many and which senses of the headword are taken into consideration or how many synonym sets of the given headword they display as well as how many synonyms are included in each set, how much and what kind of information they provide on synonyms in a set including their similarities and differences. The results of the analysis will offer insight into the user-friendliest model in terms of systematicity, precision and comprehensiveness of synonymy presentation.

Keywords: lexicography, thesauri, synonymy, polysemy, English

Nina Ilić

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
nina.ilic.ns@gmail.com

Milorad Miljaković

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
darolim12@gmail.com

**GLAGOLI SA POSTFIKSOM –СЯ U RUSKOM JEZIKU I NJIHOVI PREVODNI
EKVIVALENTI U SRPSKOM I ENGLESKOM**

Cilj rada je da se ispituju načini na koji su glagolske lekseme sa postfiksom –ся u romanu Mihaila Bulgakova „Majstor i Margarita” prevedene na srpski jezik i da se utvrdi u kojoj meri su one prevedene glagolima koji se u slavističkoj literaturi nazivaju povratnim. Glagolske lekseme sa postfiksom –ся koje su motivisane prelaznim glagolima se u rusističkoj literaturi razvrstavaju u razgranat sistem leksičko-gramatičkih grupa sa određenim odstupanjima kod svakog od autora (Isačenko 1960, Švedova 1980), dok se one lekseme koje su motivisane neprelaznim glagolima ne grupišu u leksičko-gramatičke grupe sa jasnim granicama. Tradicionalna podela povratnih glagola u srpskom jeziku jeste trodelna podela na prave povratne, nepravne povratne i uzajamno-povratne glagole (Stanojčić i Popović 2002), iako ona nema jedinstven kriterijum (Samardžić 2006, Ilić 2020). Dok se značenje i tumačenje morfeme *se* pominje kao kriterijum za definisanje pravih povratnih glagola, kod nepravih povratnih glagola se samo navodi kako se ona ne može tumačiti, dok se kod uzajamno-povratnih glagola ona uopšte ne pominje. U radu će biti izvršena analiza i prevoda na engleski jezik, kako bi se utvrdilo u kojoj meri su glagolske lekseme sa postfiksom –ся prevedene aktivnim, a u kojoj meri pasivnim, medijalnim ili dekauzativnim oblicima glagola. Analiza će pokazati u kojoj meri postoje poklapanja između ruskih i srpskih glagolskih leksema, ali i kojim oblicima se refleksivnost izražava u engleskom, kao jeziku koji pripada germanskoj jezičkoj porodici.

Ključne reči: glagolske lekseme sa postfiksom –ся, povratni glagoli, ruski jezik, srpski jezik, engleski jezik

Aleksandra Izgarjan

Faculty of Philosophy
University of Novi Sad
aleksandra.izgarjan@ff.uns.ac.rs

Jovana Marković

Faculty of Philosophy
University of Novi Sad
petrovic.jovana.loos@gmail.com

NARRATIVE STRATEGIES IN LOUISE ERDRICH'S NOVEL *THE ROUND HOUSE*

The paper will focus on the wide range of strategies Native American author Louise Erdrich uses in her novel *The Round House*. These postmodern narrative strategies are associated with contemporary women's writing in general: palimpsest, cyclic structure, magic realism, historiographic metafiction, and oral tradition. In addition, Erdrich skillfully reinvents more conventional genres, such as Bildungsroman and detective novel, to show their (in)applicability to Native American condition. Our contention is that Erdrich's strategies in *The Round House* reflect different phase in the struggle of Native American tribes against the oppression of the dominant white society and their urge to carve their place in the American canon. The shifts in narration between past and present as well as flashbacks, reversed chronological order and multiple narration, allow the readers to understand the characters' memories of the past in their native land and the effects immigration and assimilation have had on them. Thus it can be said that Erdrich's work resists reductive discourses of dominant culture which allows her characters to keep reinventing themselves as members of Native American tribes in contemporary American society.

Keywords: Louise Erdrich, narrative strategies, Native American literature, postmodernism

Јелена Јаћовић

Филозофски факултет

Универзитет у Нишу

jelena.jacovic@filfak.ni.ac.rs

ВРЕДНОСТИ НЕКИХ ГЛАГОЛСКИХ ОБЛИКА У ФРАНЦУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ ЕКОНОМИЈЕ

У раду се контрастивним приступом анализирају вредности неких француских облика и њихових српских еквивалената на корпусу примера који припадају језику економије. Истраживање има за циљ да утврди вредности које остварују француски облици кондиционала, субјунктива и императива у контексту стручног дискурса, као и да пронађе адекватне вредности српских глаголских облика у идентичном контексту. Корпус на коме је истраживање спроведено је компаративног типа и сачињен је од примера из универзитетских и средњошколских уџбеника, као и научних чланака из кључних области економије: микроекономије, макроекономије и политичке економије. Француски кондиционал, иако у новијој литератури сврстан међу времена индикатива (Grevisse 2007, Riegel et al. 2009) поседује модалне вредности које га смештају у „перспективу евентуалности“ (Charaudeau 1992: 473), те он у језику економије дели идентичне вредности са српским потенцијалом – временска оријентација, хипотетичности и др. Субјунктив, облик који нема свог еквивалента у српском глаголском систему, исказује и временске и модалне вредности широког спектра, док су вредности императива и у француском и у српском корпусу језика економије искључиво модалне. Резултати истраживања показују нарочиту фреквенцију одређених вредности наведених облика које су индуковане контекстом стручног дискурса и налазе се како у француском тако и у српском језику економије.

Кључне речи: језик струке, економски дискурс, кондиционал, императив, субјунктив

Милена Јакић Шимшић

Институт за српски језик САНУ
mmjakic@gmail.com

Тијана Весић Павловић

Машински факултет
Универзитет у Београду
tvesic@mas.bg.ac.rs

ИСПИТИВАЊЕ ЗНАЧЕЊСКЕ СУПРОТНОСТИ ПРИДЕВА СРПСКОГ ЈЕЗИКА У КОНТЕКСТУ СИНТАГМИ

Антонимија је у науци о језику умерено испитиван феномен, те је утицај различитих фактора, нпр. контекста, на успостављање значењске супротности међу речима, још увек недовољно истражен. У раду испитујемо антонимију 22 придева српског језика, у минималном контексту синтагме која активира једно од три лексикографски дефинисана значења (на основу једнотомног речника РСЈ): примарно, секундарно конкретно и секундарно апстрактно значење (нпр. плитке ципеле, плитка река, плитка памет). Задатак испитаника био је да наведу антоним графички истакнутог придева у синтагми (плитке ципеле). Узорак се састојао од 59 изворних говорника српског језика опште популације и 16 језичких стручњака. На основу њихових одговора, формиран су асоцијативни речници који су поређени према броју различитих навођених антонима, као и према самим навођеним антонимима за свако од значења. Циљеви рада су: (1) утврдити постоји ли разлика у броју наведених антонима за различита значења; (2) постоји ли разлика у доминантним антонимима за различита значења; (3) упоредити резултате добијене на два узорка испитаника и (4) упоредити налазе овог истраживања са резултатима истраживања у коме су испитаници давали антониме за исте придеве приказане у контексту реченица. Прелиминарни резултати показују да активирано значење утиче на одговоре испитаника, као и да постоје разлике у доминантним антонимима зависно од значења. Две групе испитаника донекле се разликују у одговорима, док ширина контекста (реченица или синтагма) не утиче у великој мери на добијене налазе. У закључку се додатно осврћемо на могућност употребе синтагми као стимулуса у истраживањима овог типа, као и на могућности задавања задатка код испитаника опште популације, различите старости и степена образовања.

Кључне речи: придевска антонимија, српски језик, синтагматски контекст, примарно и секундарно значење, конкретно/апстрактно значење

Milica Janjatović Jovanović

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

milica4588@gmail.com

PROPAGANDA U INFORMATIVNOM PROGRAMU U SRBIJI TOKOM VANREDNOG STANJA

Vanredno stanje u Srbiji proglašeno je 15. marta 2020. godine radi efikasnijeg upravljanja krizom uzrokovanom epidemijom korona virusa. Pretpostavka od koje se pošlo u istraživanju, koje će biti prezentovano u ovom radu, bila je da će vanredno stanje, kao i kriza koja ga je uzrokovala, imati posledice po medijsko izveštavanje. Tačnije, želelo se ustanoviti da li će, na koji način i u koje svrhe biti upotrebljena propaganda u informativnim programima komercijalnih televizija i javnog medijskog servisa. Za potrebe istraživanja monitorovani su informativni programi četiri televizije – Pink, Prva, N1 i RTS, u trajanju od po nedelju dana tokom vanrednog stanja. Krićka analiza diskursa monitorovanog uzorka pokazala je da se na ovim televizijama moglo uoćiti propagandno delovanje uzrokovano različitim namerama i sprovedeno na različite načine. Tako se moglo uoćiti propagandno izveštavanje kojim se promovisala delatnosti vlasti, kao i kritikovala delatnost vlasti; uoćeno je sugestivno izveštavanje kojim se pokušalo uticati na formiranje stava o međunarodnoj politici Srbije i promovisanje takozvanih „prijateljskih zemalja“. Uz dekonstrukciju politički motivisane propagandne delatnosti medija u radu će biti prikazana kratka diskusija o etičkim dilemama u vezi sa propagandnim izveštavanjem medija motivisanim uticanjem na građane da poštuju propisane mere i na taj način spreće širenje virusa.

Ključne reći: mediji, propaganda, vanredno stanje, epidemija

Vera Janjatović

Faculty of Philosophy

University of Novi Sad

janjatovicvera@gmail.com

THE PROBLEMS OF TRANSLATING TENNYSON'S POEM *THE POET* INTO THE SERBIAN LANGUAGE

The aim of this paper is to shed a new light on translation of Tennyson's poetry into the Serbian language. For this purpose, one of the most prominent poems, *The Poet*, has been chosen. By using the contrastive approach, the author, who is at the same time the translator of this poem into the Serbian language, has endeavoured to give a new insight into the area of translation and semantics. This also represents an attempt to outline the basic translational procedures by contrasting both languages. The poem represents the corpus itself. The problems of translating are threefold, focused on lexical and semantic problems (including grammatical ones), problems of transposing of the poetic image, and finally, rhythmic problems. The postulate which has been set up is the following: The most frequent translational procedures are, by all means, direct translation and transposition. According to Prčić (2005: 175), direct translation considers the transfer of denotative and connotative content from L1 (source language) to L2 (target language), as well as its additional semantic features, by finding the formal correspondent, or establishing the equivalent. Since the translation of poetry abounds with associative meaning, the translator must use direct translation in the majority of cases. The second unavoidable procedure, according to the survey, is transposition. Since the translator of the poetry often must change the order of structural elements, it is obvious that he or she would be obliged to apply this procedure in order to achieve the immaculate contents.

Keywords: translation, contrastive approach, semantics, poetic image, transposition

Милан Н. Јањић

Филозофски факултет

Универзитет у Нишу

milannjanjic@gmail.com

ЛИБЕРТЕНСТВО И ЉУБАВ У ДИДРООВИМ ИНДИСКРЕТНИМ ДРАГУЉИМА

У овом раду разматрају се расправе о *либертенству* и *љубави* у Дидроовом (Denis Diderot, 1713–1784) првом роману *Индискретни драгуљи* (*Les Bijoux indiscrets*, 1748). С једне стране, заговорници либертенства (Селим, Фани) руководе се једино чулним страстима, ослобођени било каквих стега и друштвено-конвенционалних ограничења, док су њихове емоције, уколико постоје, несталне и пролазне, при чему су они лишени дубљег емотивног односа. С друге стране, заговорници праве љубавне привржености (Мирзоза, Амисадар) верују у истинску емотивну осећајност која се међу љубавницима постепено и временом развија, али којом се нужно и, пре свега, вољно ограничава природна слобода појединца будући да се емотивно предаје другој особи. Циљ овог истраживачког рада је да се, на примеру одабраних прича из *Драгуља*, покаже разлика у ставовима и поступањима код ликова између нагонског приступа – чулне манифестације природне страсти –, што се код Дидроа може одредити као *страствена авантура*, и емотивног уплива, истинске осећајности, тј. *љубави*, а која подразумева дубљу емотивну повезаност међу љубавницима. У том смислу, у раду се критички анализирају тезе јунака романа који дебатују да ли права љубав шкоди срећи, будући да нужно доноси извесна ограничења, што либертенске авантуре не познају, и да ли се срцу може приписати било каква улога у страственим авантурама или су оне сведене једино на биолошко-чулни нагон.

Кључне речи: Дидро, љубав, либертенство, емоције, природа

Jelena Jerković

Tehnološki fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
jemit@uns.ac.rs

Bojana Komaromi

Poljoprivredni fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
bojanak@polj.uns.ac.rs

**ZNAČAJ INSTRUMENTALNE I INTEGRATIVNE MOTIVACIJE U NASTAVI
ENGLESKOG JEZIKA STRUKE KOD STUDENATA INŽENJERSKIH FAKULTETA**

Specifičnost nastave jezika struke ogleda se u tome što je usko povezana sa budućom profesijom studenata, te se očekuje da je i motivacija za učenjem stranog jezika smeštena u kontekst ostvarivanja budućih profesionalnih ciljeva. Rad ima za cilj da istraži da li kod studenata osnovnih studija Tehnološkog i Poljoprivrednog fakulteta koji pohađaju nastavu engleskog jezika struke postoji razlika u nivoima instrumentalne i integrativne motivacije. Takođe, rad će istražiti koje aspekte instrumentalne motivacije studenti smatraju važnijim, uključujući poslovnu orijentaciju, vezanu za uspešnost u budućoj profesionalnoj karijeri (mogućnost nalaženje posla i napredovanja u karijeri) i akademsku orijentaciju, koja se odnosi na uspešnost u ostvarivanju akademskih ciljeva (mogućnost korišćenja stručne literature na engleskom, nastavak studija u inostranstvu, mogućnost dobijanja stipendija). Pored toga, utvrdiće se da li postoji razlika u motivaciji, kako instrumentalnoj tako i integrativnoj, između studenata viših i nižih godina studija. Uzorak ispitanika sačinjava ukupno 100 studenata (50 studenata sa I i II godine i 50 studenata sa III i IV godine studija), dok su za potrebe istraživanja prilagođeni postojeći upitnici (Vuković-Vojnović & Knežević 2007; Đurović & Silaški 2014). Dobijeni rezultati poslužiće nastavnicima jezika struke za organizovanje svrsishodnije nastave jezika struke i prilagođavanje nastavnog materijala u skladu sa motivacijom studenata sa ciljem da se kod studenata podstakne zainteresovanost i želja za učenjem engleskog jezika struke.

Ključne reči: instrumentalna motivacija, integrativna motivacija, engleski jezik struke, inženjerska struka, engleski jezik za akademske potrebe

Milena Jokanović

Filozofski fakultet

Univerzitet u Beogradu

milena.jokanovic@f.bg.ac.rs

**GRAD, ROMAN I MUZEJ KAO PROSTORI PAMĆENJA:
MUZEJ NEVINOSTI ORHANA PAMUKA**

Oslanjajući se na studije sećanja sa jedne i istoriju moderne umetnosti i kritiku muzeja sa druge strane, u ovom radu ćemo pokazati kako se koncepti karakteristični za stvaralaštvo vizuelnih umetnika – kolekcionara, svojevrsnih čuvara intimnih istorija, mogu prepoznati u delu „Muzej nevinosti“ Orhana Pamuka. Pišući roman, Pamuk postaje hroničar Istanbula sedamdesetih godina prošlog veka, te svoje uspomene vezuje za imaginarne likove kreirajući ljubavnu priču. Istovremeno, on je i svojevrsni *flâner* - litalica kroz gradske pejzaže koji sakuplja predmete svakodnevice vezujući za njih lična sećanja. Najzad piščeva fikcija dobija i realan, trodimenzionalni prostor – muzej koji s jedne strane baštini život u Istanbulu tokom druge polovine prošlog veka, ali sa druge predstavlja i vizuelno umetničko delo, svojevrsnu prostornu instalaciju u kojoj Pamuk daje omaž nekim stvaraocima modernog doba, te vešto predstavlja svoja razmišljanja o odnosima između umetnika i muzeja. Celokupnim višegodišnjim projektom Orhan Pamuk dakle teži oprostorenju ličnog mikrokosmosa ispreplitanog intimnim istorijama i *malim, nevinim* predmetima koji ih otelovljuju. Ovakav vid stvaralaštva, pokazaćemo, u skladu je sa pojačanim interesovanjem za individualna sećanja (memory boom) u poslednje tri decenije. Cilj ovog rada stoga je ukazati kako se „Muzej nevinosti“ može tumačiti kroz poznate koncepte i ideje umetnika kao baštinika, ali i kritičara institucije umetnosti i muzeja.

Ključne reči: muzej, roman, litalica, predmet, pamćenje

Јелена В. Јовановић

Филозофски факултет

Универзитет у Нишу

jelena.v.jovanovic@filfak.ni.ac.rs

ДА ЛИ ЈЕ СЛОБОДА МОГУЋА: ВЛАДАН МАТИЈЕВИЋ (*ЧАСОВИ РАДОСТИ*) И ФИЛИП ГРБИЋ (*ПРЕЛЕСТ*)

Циљ овог рада је књижевнокритичко расветљавање поетичких особености савремене српске прозе, а кроз детаљније сагледавање специфичних стваралачких линија. Поетичку сродност нашли смо код Владана Матијевића и Филипа Грбића у остварењима *Часови радости* и *Прелест*. Аутори теже фактографском представљању стварности, у којима догађаји имају кључно место. Висок степен наративности и мотивисано уланчавање догађаја упућују на очување реалистичке линије књижевног развоја. Са друге стране, пробој у зону слободе, па и слободног писања, пре свега кроз специфичну тематизацију телесности, остављајући читаоца често у недоумици ка коме је усмерена критичка оштрица, оно је што надмашује хоризонт очекивања. Када пишу о телесном, поменути аутори пишу без задршке, до мере која потпуно разрушава етичке границе поново их успостављајући вештим (некад тешко приметним) иронијским отклоном. Та провокација, која читаоца чини несигурним терајући га да стално преиспитује властиту позицију, освешћује стање савременог човека, али не само појединца, већ читавог културног и друштвеног окружења. Неуротичност појединих ликова слика је друштвене неурозе коју живимо у вечитој тежњи да будемо слободни, често се не питајући шта је у ствари слобода. Лакоћа приповедања, пријемчивост дискурса, удубљеност у људску природу и спремност да се иде до краја уз прихватање ризика да се склизне у некњижевно (пре свега порнографско), ова два романа чини сродницима у оквирима најновије српске прозе. У анализи текстова служићемо се когнитивнонаратолошким приступом (Дејвид Херман, Портер Абот, Мери-Лор Рајан, Вернер Волф и сл.), уз неопходно укључивање научног промишљања слободе и еротског (Рудолф Штајнер, Ерих Фром, Жорж Батај, Михаил Епштејн, Октавио Паз).

Кључне речи: савремена српска проза, наративни поступци, тело/телесно, слобода

Јована Б. Јовановић

Институт за српски језик САНУ

j.jovanovic85@gmail.com

ПЕЈОРАТИВНО ЗНАЧЕЊЕ ЛЕКСЕМА КОЈИМА СЕ ИМЕНУЈЕ ЧОВЕК КАО РЕЗУЛТАТ СЕМАНТИЧКЕ ДЕРИВАЦИЈЕ

Предмет истраживања у раду представљају пејоративи којима се у савременом српском језику именује и квалификује човек а чије се погрдно значење остварује као производ семантичке деривације, односно деловања различитих механизма полисемије. Посреди су секундарне реализације семантички неутралних лексема, које у одговарајућим контекстима и стилским регистрима функционишу као јединице негативне експресивне тоналности и развијају погрдно, презриво, подругљиво значење захваљујући неком лексичком механизму – превасходно метафори, али и метонимији и синегдохи. Функција лексема овога типа није превасходно номинациона, већ субјекат именовања њиховом употребом изражава негативан став и презрив емотивни однос припадника целокупне културно-језичке заједнице према носиоцима одређених обележја – етничке/верске припадности, друштвеног/материјалног статуса, старосног доба, физичке или карактерне особине и др.: нпр. *жабар*, *усташа*, *антихрист*, *сељак*, *пилићар*, *метузалем*, *жутокљунац*, *пракљача*, *крстарица*, *гуска*, *тиква*. Указаћемо на то да се код оваквих лексема пејорација остварује активирањем и трансформацијом појединих сема из семске структуре, при чему долази до дисперзије њиховог примарног значења и формирања погрдног експресивног значења. Утврђивањем компонентне структуре примарног значења већине посматраних пејоратива, показаћемо да је развијање погрдног секундарног значења често последица активирања сема колективне експресије, које представљају културолошки сегмент, односно афективни слој значења дате лексеме и носиоци су различитих националних културних стереотипа. Међу осталим типовима метафоричних асоцијација којима се остварује погрдно значење у сфери 'човек' истаћи ћемо и оне засноване на трансформацији семе облика (изгледа уопштено), као и метафорички преноси типа конкретно→апстрактно. С тим у вези, као методе проучавања пејоративног значења посматраних лексема намећу се лексичко-семантичка и лингвокултуролошка анализа. Циљ је, између осталог, показати да је пејоративност подједнако често резултат семантичке колико афиксалне деривације.

Кључне речи: пејоратив, семантичка деривација, метафора, метонимија, колективна експресија

Марина Јуришић

Институт за српски језик САНУ

jmarina011@gmail.com

ПРЕДЛОГ *БЛИЗУ* У СРПСКИМ НАРОДНИМ ГОВОРИМА

Неправи предлози, речи које су стекле функцију предлога, а иначе припадају некој другој врсти речи (обично прилозима или именицама), нису непознате српском језику. Тако лексема *близу* представља прилог који се употребљава и као предлог: *Станује близу њене куће* и *Станује близу*. Циљ овога рада биће да утврди статус предлога *близу* (уобичајеног у стандардном језику) у српским народним говорима. У домаћим дијалектолошким монографијама он представља део предлошког инвентара, међутим, у већини дијалекатских речника нема своју одредницу, најчешће из практичних разлога – да се књига не оптерети и сасвим обичним речима. У овом раду, на основу грађе коју нуди репрезентативна домаћа дијалектолошка литература, биће истражено да ли поменути предлог функционише на целокупном српском језичком простору, у којој форми се појављује, са којим падежима се комбинује и у којим синтаксичко-семантичким категоријама се среће. Прелиминарна анализа је показала да овај неправи предлог није присутан у свим народним говорима, тамо где га има обично се појављује у облицима *близу* и(ли) *близо*, комбинује се најчешће са генитивом, у говорима са аналитичком деκлинацијом – са општим падежом или генитивом (у неким косовскометохијским говорима), а у мањем броју говора и са дативом именске речи, при чему има обично спацијално, а ређе темпорално или неко друго значење. У једном делу српских говора функционише и облик *ближе* као предлог, који је пореклом очигледно компаратив прилога *близу*.

Кључне речи: дијалекатска синтакса, српски народни говори, предлог *близу*

Milena Kalićanin

Faculty of Philosophy
University of Niš
milena.kalicanin@filfak.ni.ac.rs

Natalija Stevanović

Faculty of Philosophy
University of Niš
natalija.stevanovic@filfak.ni.ac.rs

**POSTCOLONIAL TESTIMONIES OF TRAUMATIZED NATIVE CANADIAN WOMEN IN
TWO SHORT STORIES BY BETH BRANT**

The aim of this paper is to analyze two short stories by Beth Brant, *Wild Turkeys* (1991) and *A Long Story* (1999), as postcolonial testimonies of traumatized Native Canadian women. This paper attempts to place the main female characters from the short stories under scrutiny and to explain the traumas they have suffered in the hands of the heteronormative, (white) patriarchal society. *Wild Turkeys* is a story about a victim of domestic abuse and the way she escapes the abusive environment and eventually deals with her trauma. *A Long Story* represents the overlapping of two stories, the first from the colonial period, and the second situated in this day and age, but with a similar outcome. Namely, both stories depict mother's traumas over losing their children to the patriarchal, heteronormative society. The theoretical background of the paper primarily relies on the studies written by Homi K. Bhabha, Cathy Caruth, Stef Craps, Judith Herman and other relevant theoreticians in the field of postcolonial writing, trauma studies, and literary works as testimonies. Through the demonstration of these particular traumas and diverse ways of dealing with them, the authors of the paper will hopefully make a significant parallel between the colonial and postcolonial period in the Canadian history so as to deduce whether and how the position of native Canadian women have changed in the meantime.

Keywords: postcolonial testimony, postcolonial studies, trauma studies, Canadian history, Native Canadian women

Adriana Katavić

Filozofski fakultet

Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

ak.fortuna91@gmail.com

**ANALIZA PRIJEVODA 18. SONETA WILLIAMA SHAKESPEAREA:
TEMATSKA STRUKTURA I NJENO PRENOŠENJE IZ ENGLESKOG U
BOSANSKI/HRVATSKI/SRPSKI JEZIK**

Ovaj rad bavi se analizom prijevoda 18. soneta Williama Shakespearea sa engleskog na bosanski/hrvatski/srpski jezik. Analiza se vrši primarno kroz tematsku strukturu, tj. uspoređuje se realizacija teme i reme u ova dva jezika, te njihovo prenošenje iz izvornog u ciljni tekst. Naročito se osvrćemo na markiranost teme koja direktno utječe na razumijevanje diskursa. Kroz sistemsku funkcionalnu gramatiku, analiza pojedinih konstituenata u klauzama pokazuje kako je prevoditelj doveo do drugačijeg razumijevanja i doživljaja pjesme nego u originalu. Kao hipotezu postavljamo da u prijevodu 18. soneta nije moguće u potpunosti prenijeti sve lingvističke i ekstralingvističke elemente. Ovo se i potvrđuje kroz tematsku analizu, budući da je vidljivo da čak i u slučajevima u kojim je prevoditelj bio uspješan u prenošenju teme i reme, dolazi do gubitka nekih drugih poetskih elemenata, kao što su rima, ritam, broj slogova itd. Rad naglašava važnost osviještenosti prevoditelja o različitim lingvističkim elementima, naročito o sistemskoj funkcionalnoj lingvistici, te pokazuje primjenu tematske strukturalne analize u prijevodu. Senzibilitet prema književnom djelu je neophodan u kvalitetnom prijevodu, ali on uvijek mora biti praćen lingvističkom kompetencijom.

Ključne riječi: 18. sonet, analiza prijevoda, tematska struktura, lingvistički i ekstralingvistički elementi

Aleksandar Kavgić

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
kavgic@ff.uns.ac.rs

Olga Panić Kavgić

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
olgapk@ff.uns.ac.rs

**HOW ONLINE AND HYBRID CLASSES AFFECT THEORETICAL GRAMMAR
COMPREHENSION AND LEARNING EXPERIENCE: A CASE STUDY**

The goal of this quantitative-qualitative research is to assess if and how the COVID-19-induced switch to hybrid and online teaching influenced student's comprehension of theoretical and descriptive grammar concepts in the introductory, first-year, university course in English grammar at the Department of English, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad. The research compared the summative assessment of pre- and post-COVID-19-pandemic students' ability to understand key grammatical concepts, apply this understanding to representative examples and analyze sentences and phrases at a relatively basic morphosyntactic level (parts of speech, sentence elements, coordination and subordination, verbal and nominal categories, etc.). Additionally, the research relied on the students' feedback on the quality of their learning experience: an online survey was conducted among both pre- and post-COVID-19-pandemic students. The analysis of the summative assessment and students' assessment of learning experience shows that the switch to online learning had a significant negative effect on the students' ability to understand, apply and analyze grammatical phenomena, while also making their learning experience either bad or bearable. Moreover, this negative effect was observed despite the fact that additional formative and interim assessment was conducted for online teaching to identify gaps in learning and inform decisions on how to organize and prepare future classes. The research presents and quantifies the observed negative effects of the switch to online teaching, while also providing suggestions for mitigating these effects which are applicable to both COVID-19 induced switches to online teaching, or regular online classes.

Keywords: online teaching, learning experience, summative assessment, English grammar, negative effects

Божица Кнежевић

Филозофски факултет

Универзитет у Источном Сарајеву, Босна и Херцеговина

bozica.knezevic@ffuis.edu.ba

ЛЕКСИЧКИ ДИЈАЛЕКТИЗМИ У ПОЕТСКОМ ТЕКСТУ *МОДРЕ ЖИЛИЦЕ ЂОРЂА СЛАДОЈА*

Критичка анализа дијалектизама у лексичкој структури књижевног текста савременог пјесника Ђ. Сладоја примарно се заснива на лингвостилистичким методолошким поступцима. У раду ћемо се ограничити на лексеме које имају регионални карактер. Њихове специфичности препознајемо на свим нивоима језика, почев од фонолошког до синтаксичког. Релевантност истраживања одређена је чињеницом да проучавање поетског текста са његовим посебним језичким јединицама недвојбено дефинише идеју о регионалној разноликости говора уобичајеној на одређеном подручју и доприноси очувању историјског памћења. Дијалектизми у пјесниковом тексту постају разликовни знаци ауторових језичких особености у односу на језик других писаца, док на дијакхронијској равни, посвједочују генезу лексичког израза у најширем историјском контексту. Дакле, предмет нашег истраживања су дијалекатске лексичке јединице различитих дијелова говора и лексичко-тематске групе у идиостилу Ђорђа Сладоја. Научнокритичким издвајањем и вредновањем назначених специфичности језика, одредићемо не само њихову функцију унутар структуре поетског текста, већ и њихове рецептивне вредноте. Предмет нашег рада су књижевнокритичке опсервације дијалекатског речника садржаног у структури романа у стиховима *Модре жилице* Ђ. Сладоја. Пјесник функционо користи дијалекатске лексеме, оживљава пјесничке слике минулих времена и тако активира разнородне асоцијативне низове похрањене у језику. Уочавамо инвентивну улогу „кључних“ дијалекатских ријечи специфичних за предјеле, времена и људе, напосе при активирању фигуративних значења и симбола карактеристичних за дијалекатску језичку свијест.

На основу резултата свеобухватне анализе закључује се да дијалектизми као дио лексичке структуре књижевних текстова Ђ. Сладоја из перспективе примаоца текста успоставља двоструки карактер перцепције дијалектизама: као функционално обојена стилска средства у поређењу са опште познатим; нормативно у оквиру семантичко-стилског система поетског текста Ђ. Сладоја.

Кључне ријечи: лексички дијалектизми, дијалекатски рјечник, умјетнички текст

Ирена Колај Ристановић

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

irena.sekerleme@gmail.com

**ИСЛАМСКО ОБРАЗОВАЊЕ У КРАЉЕВИНИ СХС/ЈУГОСЛАВИЈИ: АНАЛИЗА
НАСТАВНОГ ПРОГРАМА И РАДА ВЕЛИКЕ МЕДРЕСЕ КРАЉА АЛЕКСАНДРА I У
СКОПЉУ 1918–1930.**

Заједница муслимана је исламско образовање вековима базирала на наставном плану имплементираним у мектебама и медресама у којима се изучавао арапски и турски језик. Након распада Османског царства, српско-турских ратова, Балканских и Првог светског рата, те стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, 1918. и увођења нове политике образовања, муслимани који су били настањени у различитим деловима државе, нашли су се изнова пред изазовима неопходне реформе образовног система. Претходно су муслимани Босне и Херцеговине, тада у другој држави, искусили тежину имплементације и прихватања новог образовног модела које су наметнуле аустроугарске власти у годинама након окупације 1878. године. Примена идеје о јединственом школском систему у Краљевини СХС/Југославији, у коме би се осим арапског и турског језика, те предмета везаних за образовање из области исламског права, изучавали и други предмети, била је прерана у односу на „историјско наслеђе, вековни живот у другим државама, културне навике и прилике, те досегнути цивилизацијски ниво“ муслимана. Овај рад бави се анализом рада Велике медресе краља Александра I у Скопљу уз осврт на културне прилике у којима наставни кадар често није говорио српски језик, а које су утицале на рад муслиманских школа посебно у периоду до доношења Закона о исламској заједници 1930. године. Приликом истраживања примењен је интердисциплинаран приступ теми уз коришћење извора на српском и османском језику (оних које је исламска заједница користила као приручнике), те релевантне литературе.

Кључне речи: мектеб, медреса, арапски, турски, настава

Александар Костадиновић

Филозофски факултет у Косовској Митровици

Универзитет у Приштини

aleksandar.kostadinovic@pr.ac.rs

О ЛИТЕРАРНОМ НЕПОЧИНСТВУ Г. ВУЈИЋА: ПУТОПИСНА МИСТИФИКАЦИЈА – РЕЦЕПЦИЈСКЕ КОНТРОВЕРЗЕ И ВРЕДНОСНЕ НЕДОУМИЦЕ

У раду се разматрају карактеристике и жанровски статус путописних мистификација: овај тип текстова фингира извештаје с путовања која су се заиста догодила, а заправо у различитој мери и модусима подрива темељну претпоставку путописа као документарне врсте – његову „жанровску усмереност на истину” (М. Б. Кембел). Посебна пажња у раду биће посвећена аутобиографији Јоакима Вујића (*Животоописаније*, 1833), нарочито њеном деветом, „путописном” поглављу („Моје морскоје путовање и чудовишна прикљученија”). На основу увида у критичку рецепцију овог списа намеће се претпоставка да фактографска поузданост информативног дискурса не мора бити пресудна за процену документарне вредности путничког наратива, па тако ни основни критеријум за одлучивање о његовој легитимној припадности путописном жанру. Испоставља се да је кодификација путописа као фактуалног жанра, а самим тим и легитимизација појединачних путописних састава, процес који се остварује примарно на прагматичком нивоу дискурса: на делу је усклађивање ауторских интенција и читалачког хоризонта очекивања што за резултат има склапање својеврсног споразума о читању. У случају путописног жанра реч је о „референцијалном споразуму” (Ј. Борм), односно о „уговору о нефикционалности” (Д. Чирико).

Кључне речи: путописна мистификација, рецепција, хоризонт очекивања, референцијални споразум, епистемолошки декорум

Јована Костић

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
jovana.tb.kostic@gmail.com

КИНЕМАТОГРАФСКО ЧИТАЊЕ ТРИ РОМАНА НИКОСА КАЗАНЦАКИСА КАО АЛТЕРНАТИВНИ ПРИСТУП ТУМАЧЕЊУ КЊИЖЕВНОГ ТЕКСТА

У раду ћемо анализирати спреге између три романа Никоса Казанцакиса, *Христос поново разанет*, *Грк Зорба* и *Последње искушење Христово*, и њихових екранизација, *Celui qui doit mourir* из 1956, *Zorba the Greek* из 1964. и *The Last Temptation of Christ* из 1988. године. Првенствено ћемо обратити пажњу на алтернативно читање ових романа, односно на њихову адаптацију и прилагођавање наратива у кинематографске сврхе, како бисмо указали на промену дискурса у интердисциплинарном и интермедијалном контексту. У овом смислу, ослонићемо се, између осталог, на теоријско упориште Линде Хачион, Џули Сандерс, Деборе Кармел и др. Посредством датих примера показатељемо на који начин овакво читање мења основни текст, готово потпуно алтерирајући његову суштину (*Zorba the Greek*), поигравајући се његовом идејом (*Celui qui doit mourir*) и поједностављујући сложене језичке конструкције и филозофско језгро дела (*The Last Temptation of Christ*) зарад обезбеђивања ширег аудиторијума путем постављања књижевног текста на филмско платно. Овако пренета у алтернативни простор визуелне динамике филма и слободе кинематографског израза, литерарна остварења Никоса Казанцакиса попримиће сасвим другачији облик, те остаје да се размотри у којој мери је измењена идејна порука аутора и на који начин треба анализирати друге могућности које су оваквим преносом дате наведеним текстовима, а у циљу сагледавања њиховог пуног потенцијала.

Кључне речи: Казанцакис, интермедијалност, адаптација, транспозиција, филм

Darko Kovačević

Faculty of Electrical Engineering / Academy of Music
University of East Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
dax1978@gmail.com
darko.kovacevic@etf.ues.rs.ba

**CONTRASTIVE ANALYSIS OF VERBAL HUMOUR IN CLASSICAL MUSIC MEMES IN
ENGLISH AND SERBIAN**

Among the memes that could be found on the Internet today, there are numerous ones related to classical (or art) music, made in various languages. In the paper introduction, the concepts of Internet memes, online and Internet humour, verbal humour, and the overall aspects of verbal humour in classical music Internet memes will be briefly discussed and introduced, on the basis of relevant literature (Shifman's study *Memes in Digital Culture* (2014), Wiggins's study *The Discursive power of Memes in Digital Culture* (2019), Davison's article "The Language of Internet Memes" (2012) and the chapter "Online and Internet Humor" from *The Routledge Handbook of Language and Humor* (2017), written by Eric Weitz). In its central part, the paper will introduce a contrastive analysis of verbal humour in classical music memes created in English and Serbian. The contrastive analysis will be based on the six phase model suggested by Connor and Moreno in their paper "Tertium comparationis: A vital component in contrastive rhetoric research", which will be partly modified and adjusted. There are five identified concepts which will be compared and contrasted: genre, linguistic features of verbal contents, visual appearance, general or classical music context in which the memes should be observed in order to be understood properly and completely and the humorous aspect(s) of the context. In the final part of the paper, some conclusions will be made, together with possible future research directions.

Keywords: verbal humour, classical music, Internet memes, English, Serbian

Мерима Кријеџи

Филолошки факултет
Универзитет у Београду
merima.krijezi@fil.bg.ac.rs

Предраг Мутавџић

Филолошки факултет
Универзитет у Београду
predrag.mutavdzic@fil.bg.ac.rs

I BARDHË SI BORA / ΑΣΠΡΟΣ ΣΑΝ ΤΟ ΧΙΟΝΙ: О БЕЛОЈ БОЈИ У АЛБАНСКОМ И ГРЧКОМ (УЗ ОСВРТ НА СРПСКИ)

За све народе на свету заједничка је хроматска лексика која се као посебна поткласа (поткатегорија) издваја из целокупног лексичког фонда. У оквиру ње, као што је добро познато, садржане су и такве лексеме које изражавају нијансе једне те исте боје а које, као такве, не постоје у другим језицима. Језичка слика стварности одражава се и на/кроз сегмент боја који поред хроматског интензитета има и културолошку, религијску, друштвену, али и посебну комуникативну и интеркултуралну функцију. Са друге стране, само одабрани број хроматских лексема послужио је за грађење фразеологизама у сваком језику. Једна од таквих лексема јесте и она која означава белу боју – у културолошком погледу код албанског и грчког народа заузима истакнуто место због симболике и изнијансиране семантичке конотације коју са собом носи (чистоћа, невиност, неокаљаност, мир, блаженство, успешан почетак, крхкост итд.). Главни циљ рада је упоредна контрастивно-компаративна семантичка анализа фразеологизама и колокација у савременом албанском и грчком језику који лексему *бео* садрже у својству кључне компоненте уз интердисциплинарни приступ, при чему издвајамо сличности, разлике и особености које смо запазили путем поређења те разматрамо питање њихове преводне еквиваленције чиме постижемо проницање у семантичку структуру фразеологизама и сагледавање утицаја ванјезичких фактора на фразеологизме. Српски посматрамо само као *tertium comparationis*. Када је реч о изворима, они су отвореног (модуларног) и традиционалног (затвореног) типа, што ће рећи да се, поред *Google* претраживача, првенствено ослањамо на нама све доступне речнике – опште и фразеолошке – једнојезичне и двојезичне, укључујући ту и оне који се могу пронаћи на интернету као целокупна издања у оквиру *online* верзија.

Кључне речи: *i bardhë, άσπρος/λευκός*, фразеологизми, бела боја, контрастирање, еквиваленција, културолошка и симболичка функција

Sanja Krimer Gaborović
Građevinski fakultet u Subotici
Univerzitet u Novom Sadu
krimer.sanja@gmail.com

OSNOVNI NAZIVI ZA BOJE U SRPSKOM JEZIKU PREMA TESTU IZLISTAVANJA I PREMA FREKVENCIJSKIM REČNICIMA

U skladu sa teorijom Berlina i Kaya (1969) o univerzalnosti osnovnih naziva za boje (engl. *basic colour terms*, ili, kraće *BCT*) u različitim jezicima sveta, čiji se ukupan broj kreće u rasponu 2–11, pri čemu prema rečima Krimer-Gaborović (2014) i Jakovljević (2018) u srpskom jeziku postoji ukupno 11 BCT, i to *bela*, *crna*, *crvena*, *žuta*, *zelena*, *plava*, *siva*, *ljubičasta*, *narandžasta*, *roze/a* i *braon*, u radu se stav o naznačenom inventaru srpskih BCT potkrepljuje još podacima iz: (1) testa izdvajanja ili testa izlistavanja (cf. Corbett & Davies 1995), koji je sastavljen i obavljen sa ukupno 175 ispitanika različitog pola, starosne dobi i obrazovanja, i (2) raspoloživih srpskih frekvencijskih rečnika (Lukić 1983; Knaflić 1990; Vasić & Vasić 2004; Kostić & Milin 2005). Ukrštanjem dobijenih podataka došlo se do zanimljivih, no katkad i iznenađujućih podataka. Primera radi, u gotovo svim konsultovanim frekvencijskim rečnicima frekvencija prideva za boju *mrk*, *a*, *o*, veća je od frekvencije prideva *smeđ*, *a*, *e*, dok se *braon* ne spominje ni kod Vasić i Vasić, ni kod Knaflić. Istovremeno, svakako je potrebno spomenuti to da se sledeći stavove Steinvalla (2002), Lindseya i Brown (2014), Mylonasa i MacDonald (2016) očekuje da će se u budućnosti u jezicima visoko industrijalizovanih društava, među kojima i srpskom jeziku, pojaviti neki novi BCT, pri čemu se na temelju dobijenih podataka pokazuje da su u srpskom jeziku to pridevske lekseme *bordo*, *oker*, *bež*, *tirkizna* i *teget*.

Ključne reči: osnovni naziv za boju, test izlistavanja, frekvencijski rečnici

Ана Крстић

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
anakrsticka94@gmail.com

КОНГРУЕНЦИЈА КОД НЕМАЧКИХ ГОВОРНИКА СРПСКОГ КАО НАСЛЕЂЕНОГ ЈЕЗИКА НА ПРИМЕРУ ПОЈЕДИНИХ КООРДИНИРАНИХ СИНТАГМИ

Предмет истраживања у раду је конгруенција немачких говорника српског као наслеђеног језика на примеру неколико координираних синтагми. Испитује се на који начин ће синтагме бити конгруиране са атрибутом и предикатом у реченици. У питању су следеће реченице: 1) *Ова књига и ове новине су веома интересантне/интересантни*; 2) *Сунце и месец понекад сијају тако јако*; 3) *Беба и мајка су болесне/болесни*. Полази се од претпоставке да ће конгруенција испитаника, било под утицајем негативног трансфера немачког језика, било као одлика незавршеног усвајања, бити одраз симплификације и генерализације, што значи да се очекује да ће испитаници предност давати конгруирању синтагми са предикатом у мушком роду множине. Такође се очекује да именица *новине* буде категоризована као именица средњег рода једине по принципу симплификације на основу морфолошког наставка за облик. Рад представља део ширег истраживања конгруенције код горенаведених испитаника, које је показало да говорници теже упрошћавању система рода и генерализовању приликом конгруирања именице са атрибутом или предикатом. За потребе овог рада спроведено је истраживање са двадесет испитаника из дијаспоре (Немачке, Швајцарске и Аустрије), од којих је већина рођена у дијаспори. Испитаници су преводили реченице са немачког на српски језик. Како је узорак реченица, односно координираних синтагми мали, ради се о пилот истраживању које показује тек извесне тенденције у конгруенцији ових говорника.

Кључне речи: наслеђени језик, српски језик, немачки језик, конгруенција, координиране синтагме

Ana Lalić

Filozofski fakultet

Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

ana.lalic@gmail.com

L'ACQUISIZIONE DELL'ABILITÀ PRAGMATICA NELL'ETÀ PRESCOLARE: ANALISI DEI SEGNALI LINGUISTICI DI CORTESIA IN SERBO E IN ITALIANO

Quello che ci proponiamo in questo contributo è ricercare l'acquisizione dei segnali linguistici di cortesia in serbo e in italiano. Il corpus analizzato consta della produzione spontanea dei bambini di età prescolare. Sono stati utilizzati i corpus SCECL per la lingua serba e il corpus Calambrone per la lingua italiana. L'analisi è basata sul modello tradizionale di cortesia istituito da Penelope Brown e Stephen Levinson (1987) fondato sul concetto della faccia nella comunicazione intrapersonale. Abbiamo adattato questo modello alla lingua serba e a quella italiana secondo le esigenze e specificità culturali e linguistiche di entrambe le lingue. Abbiamo condotto un'analisi quantitativa di alcune parti del corpus. La ricerca è concentrata sulle strategie di mitigazione degli atti linguistici che sono potenzialmente offensivi e sul modo nel quale i bambini e gli adulti si comportano verso la faccia dell'interlocutore. L'ipotesi primaria è che gli adulti assumano un ruolo attivo nello sviluppo delle norme di cortesia, che i bambini non producano gli stessi segnali di cortesia come gli adulti e che il contesto culturale in cui i bambini crescono abbia un ruolo formativo nell'acquisizione della cortesia. La presente ricerca mostra che i bambini dell'età di fino a tre anni e mezza acquisiscono le norme del comportamento linguistico dai genitori, che capiscono i segnali utilizzati dagli adulti però che non li usano tutti e che non sono sempre autonomi nella loro produzione. L'aspetto interculturale delle differenze fra le due culture non è stato confermato e richiede ulteriori ricerche. Questa ricerca può essere utile per l'analisi contrastiva fra l'italiano e il serbo così come per le ricerche nell'ambito della pragmatica, sociolinguistica o sociologia.

Parole chiave: sviluppo della cortesia, età prescolare, segnali di cortesia, serbo, italiano

Martha Lampropoulou

Faculty of Philology
University of Belgrade
marthalamp@gmail.com

Antonina Kostić

Faculty of Philology
University of Belgrade
antonina.irini@gmail.com

STYLISTICS IN COMICS: THE CASE OF ASTERIX AND OBELIX

The present paper studies stylistic features in *Asterix and Obelix* comics and their interpretation and translatability in two languages, Greek and Serbian, respectively. More specifically, the paper focuses on interjections as well as the context in which we come across them and examines whether these linguistic units resemble in the two languages. Interjections may involve a syllable, or a word, or a combination of a sound and an exclamation mark i.e. *oooh!*, *wow!*, *oops*, etc., they evoke the emotional state of the comics characters and they can be seen as culture-specific items or universal (Masiola 2016). Interjections are “semantically rich and have a definite conceptual structure which can be explicated” (Wilkins 1992: 120). However, their emotive nature is multimodal since their interpretation depends on the image. In other words, they are “complex deictics” (Wilkins 1992: 152), which foster a semantic metalanguage which often creates a humorous effect (Wierzbicka 2009). As Wharton (2003: 132) claims, we can see a continuum of figuration in them, between showing and saying. *Asterix and Obelix* comics are chosen to be studied since interjections can be tracked in most of the characters’ dialogues. For instance, the reaction of the characters amid an unpleasant surprise is usually expressed as *Ai!* in the Greek comic and *Jao!* in the equivalent Serbian one. Hence, the empirical part involves the collection of interjections from four *Asterix and Obelix* comics, their analysis and juxtaposition within the framework of Cognitive Semantics. Overall, an attempt is made to record interjections and to detect any cultural aspects and idiosyncrasies in the way they are used in the two languages.

Keywords: stylistics, interjections, Asterix and Obelix, Modern Greek, Serbian

Драгана Лазич Стојковић
Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
dragana.lazic.stojkovic@ff.uns.ac.rs

ГАРНИЗОН ТВРЂАВЕ ШАБАЦ (ОСМ. *BÖĞÜRDELEN KALESİ*) ОД 1699. ДО 1788. ГОДИНЕ

Кроз досадашња истраживања у значајној мери обрађено је питање порекла имена и изградње шабачког утврђења, као и развој шабачке касабе до краја османске војно-административне управе. У ранијој историографији постављена је теза да је након 1739. године Шабац издвојен из Зворничког санџака и припојен Смедеревском санџаку. Међутим, савремена истраживања су оповргла ову тврдњу, али су установила постојање надлежности београдског мухафиза-везира над шабачким гарнизомом. Како су до сада изнети закључци настали само на основу анализе докумената адресираних на београдског мухафиза-везира, потребно је да се испитају документа адресирана на босанског валију (шабачког кадију и зворничког везира). Резултати истраживања би требало да дефинишу статус Шапца и шабачког гарнизона у оквиру Зворничког санџака и установе однос команде шабачког гарнизона са босанском администрацијом. У склопу рада поред питања надлежности, биће изнети нови подаци о бројности и структури шабачког гарнизона, с акцентом на локалну пограничну војску (осм. *yerli kulu*). Циљ рада је да се допринесе употпуњавању знања о шабачком гарнизону у XVIII веку и установи значај Шапца као утврђења у османском пограничном систему одбране, у периоду између Карловачког мира и почетка последњег хабзбуршко-османског рата 1788. године.

Кључне речи: тврђава Шабац (осм. *Böğürdelen Kalesi*), шабачки гарнизон, XVIII век, босански валија, зворнички везир, београдски мухафиз-везир, Босанска благајна, Београдска благајна

Katarina Lazić

Šumarski fakultet
Univerzitet u Beogradu
katarina.lazic@sfb.bg.ac.rs

Dragana Ilić

Šumarski fakultet
Univerzitet u Beogradu
dragana.ilic@sfb.bg.ac.rs

ANGAŽOVANJE STUDENATA U ONLAJN NASTAVI ENGLESKOG JEZIKA STRUKE

Angažovanje studenata u onlajn nastavi ima veliki značaj, s obzirom na činjenicu da se kod onlajn predavača neretko javlja osećaj da njihova predavanja nemaju odjeka među studentima, a kod njihovih studenata osećaj izolovanosti i nepovezanosti sa ostatkom grupe. U praksi se pokazalo da onlajn kursevi mogu biti jednako efikasni kao i tradicionalni kursevi, dok istraživači širom sveta koji se bave izučavanjem nastave postepeno prelaze sa poređenja nastave koja se odvija na daljinu i uživo na ispitivanje načina za unapređenje nastave i učenja u onlajn okruženju. Ova studija daje pregled načina za angažovanje studenata na onlajn kursovima stranog jezika struke u dve visokoškolske institucije – na Šumarskom fakultetu u Beogradu i Višoj školi za zaštitu životne sredine iz Velenja (Slovenija) koji su održani u toku 2020/2021. akademske godine. Osim davanja kvalitativnog opisa interaktivnih aktivnosti koje se primenjuju, cilj rada je i razmatranje preimućstava i nedostataka u organizaciji održanih onlajn kurseva radi davanja preporuka predavačima u onlajn nastavi o tome kako da povećaju angažovanje studenata koje pospešuje učenje. U zaključcima ove studije se navodi da se onlajn predavačima savetuje da primenjuju aktivnu nastavu kroz dobro osmišljene zadatke i višestruke kanale za komunikaciju kako između studenata tako i na liniji student-predavač, što u velikoj meri doprinosi angažovanju studenata.

Ključne reči: engleski jezik struke, onlajn nastava, aktivno učenje, angažovanje studenata, kanali komunikacije

Каролина Лендак Кабок

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
karolina.lendak@uns.ac.rs

Руженка Шимоњи Чернак

Педагошки факултет у Сомбору
Универзитет у Новом Саду
Висока школа струковних студија за васпитаче „Михајло Павлов“ у Вршцу
ruzenka.cernak@gmail.com

Мирча Маран

Висока школа струковних студија за васпитаче „Михајло Павлов“ у Вршцу
mirceam@live.com

Жолт Лазар

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
zolt.lazar@ff.uns.ac.rs

**ИЗБОР НАСТАВНОГ ЈЕЗИКА ЗА ДЕЦУ У МЕШОВИТИМ БРАКОВИМА У
ВОЈВОДИНИ**

Мешовити бракови су веома заступљени у земљама Централне и Источне Европе, у којима већинска и аутохтона мањинска популација склапа бракове. Ови бракови су показатељ акултурације или чак асимилације и имају главну улогу у изградњи идентитетских образаца генерација из мешовитих бракова. Циљ рада је да прикаже избор наставног језика за децу рођену у мешовитим браковима у Војводини. Квалитативно истраживање помоћу интервјуа је спроведено са супружницима/партнерима припадницима три националне мањине (мађарска, словачка и румунска) који живе у браку/партнерској заједници са припадником/ком већинске заједнице у Војводини. Прелиминарни резултати показују разлике између три националне мањине. Наиме, код мађарско-српских мешовитих бракова избор наставног језика за децу зависи од средине у којој живе (доминантно мађарска или српска) и од међусобног договора између родитеља. Најчешћи разлог уписа деце у школу на већинском језику (без обзира да ли у школи или у месту у којем живе постоји могућност школовања на мађарском језику), јесте како би се родитељ из већинске заједнице могао укључити и активно учествовати у школовање детета. У случају словачко-српских бракова избор наставног језика зависи од тога да ли у месту пребивалишта постоји или не могућност избора. У ситуацијама где таква могућност не постоји, деца похађају наставу на српском језику али уз часове словачког језика, који постоји као изборни у школи. У словачко-српским браковима, где могућност за образовањем на словачком језику постоји, родитељи бирају наставу на словачком због величине и квалитета одељења и због мајчине помоћи при изради домаћих задатака. У мешовитим браковима између румунске националне мањине и српске већине избор пада углавном на школовање на већинском језику. Разлог за то је што боља интеграција деце у друштво у којем живе. Код све три мањинске заједнице приметно је да се избором школовања на српском језику убрзава акултурација деце рођених у мешовитим браковима и да се код њих брзо губи мањински језик. Иако родитељи, припадници мањинске заједнице покушавају да одрже мањински језик код своје деце, они често одустају после извесног времена, те са својим децом почињу да комуницирају само на српском језику. На овај начин мешовити бракови доводе до промене структуре становништва у Војводини, на један веома својствен начин, унутар породица и без спољних притисака или утицаја државних структура.

Кључне речи: мешовити бракови, наставни језик, националне мањине, Војводина

Растко Лончар

Гимназија „Јован Јовановић Змај“ у Новом Саду
rastkoloncar93@gmail.com

ПОЕМА МАРИЈА РУЧАРА АЛЕКСАНДРА ВУЧА И ДУШАНА МАТИЋА У КОНТЕКСТУ СТВАРАЛАШТВА СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЛЕВИЦЕ

Објављена у најмање плодносној деценији српске књижевности, 1935. године, poema *Марија Ручара* Александра Вуча и Душана Матића остала је до данас несагледана како у ширем контексту стваралаштва које је могуће класификовати као лево оријентисано у нашој (међуратној) књижевности, тако и у контексту самог стваралаштва Вуча и Матића. Занимљива по стилским особеностима – које су уз Давичову „Хану“ можда и најбољи покушај сучељавања захтева једне идеолошке естетике и надреалистичких и романтичарских поетичких искустава – poema *Марија Ручара* се може посматрати и као надовезивање на – у том тренутку практично пола века дугу – традицију стваралаштва лево оријентисаних српских књижевника, са Светозарем Марковићем и Костом Абрашевићем као родоначелницима, истовремено бивајући одјеком авангардистичких иступања наше међуратне књижевности, на формалном плану. Идеја рада јесте да, комбинујући методе анализе и синтезе, компилације и компарације са другим сличним делима из датог временског и идеолошко-поетичког оквира, одговори на следећа питања: какав је однос индивидуалног и колективног у поеми, на који начин слика обесправљених радника корелира са оном која је изграђена у нашој књижевности 19. века и на тај начин успоставља једну традицијску везу, која су то стилско-формална обележја модерности ове поеме и на који је начин могуће поему одредити на компасу сукобљене међуратне књижевне левице. Такође, poema ће бити контекстуализована у оквирима Вучовог и Матићевог заједничког стваралаштва, у оквирима српске књижевности крајње јединственом.

Кључне речи: Александар Вучо, Душан Матић, књижевна левица, *Марија Ручара*, надреализам

Тамара Љујић

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

tamara.ljujic@gmail.com

ИДЕАЛНИ ВЛАДАР НЕМАЊИЋА У СРПСКОЈ ДРАМИ ДЕВЕТНАЕСТОГ ВЕКА

Циљ овог рада је да се кроз анализу владарских фигура Немањића у српској драми деветнаестог века издвоји књижевни јунак који је по својим особинама најближи идеалу владара у том историјском периоду. У овом истраживању присутно је позитивистичко проучавање књижевности јер је немогуће анализирати начин обликовања јунака у једном времену без увида у доминанте идеје епохе. Откривањем идеалне владарске фигуре међу јунацима Немањића у драмама деветнаестог века долази до промене начина на који се посматра целокупна фигура владара у књижевности деветнаестог века.

Кључне речи: Немањићи, владар, драма, деветнаести век

Vanja Manić Matić

Faculté de Philosophie et Lettres
Université de Novi Sad
vanja.manic.matic@ff.uns.ac.rs

Nataša Popović

Faculté de Philosophie et Lettres
Université de Novi Sad
natasa.popovic@ff.uns.ac.rs

LA CRÉATION LEXICALE EN TEMPS DE PANDÉMIE

La présente communication constitue une réflexion et une analyse des manifestations de la langue française pendant la crise sanitaire mondiale qui nous a imposé une nouvelle manière de vivre dans tous les domaines. Les nouvelles habitudes qui se sont manifestées pendant la pandémie ont nécessairement eu un impact sur la langue française. Face à cette situation inédite, un nouveau vocabulaire et de nouvelles expressions ont fait leur apparition et sont très rapidement entrés dans l'usage courant. Nous avons pour objectif de relever ces termes qui sont, dans la plupart des cas, des néologismes et d'analyser leurs propriétés morphosyntaxiques et sémantiques. Nous allons également prendre en considération des mots qui existaient avant la crise, mais qui ont pris un nouveau sens au cours de la pandémie. Parmi ces unités lexicales, on peut distinguer, d'une part, des emprunts au langage des spécialistes et, d'autre part, des emprunts aux langues étrangères, notamment à l'anglais. Notre analyse montrera que le nombre de tous ces lexèmes n'est pas négligeable et que leur conscientisation mérite et justifie leur place dans des dictionnaires approuvés par certains lexicographes. Finalement, notre objectif est de voir par quel chemin ils se sont intégrés dans la langue, ce qui pourrait enrichir aussi bien l'enseignement/apprentissage de la lexicologie que celui du français langue étrangère. Le corpus sur lequel s'appuie cette recherche est constitué d'exemples tirés d'articles de presse et d'émissions radio et télévisées.

Mots clés: pandémie, Covid-19, français, lexique, FLE

Јована Марчета

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
jovana.marceta@ff.uns.ac.rs

ЖЕНЕ И МУШКАРЦИ У СРПСКОЈ И ФРАНЦУСКОЈ ФРАЗЕОЛОГИЈИ

Предмет овог рада представљају фраземи српског и француског језика чије компоненте означавају особе женског, односно мушког пола (нпр. *жена, девојка, баба, човек, мушкарац, момак* итд.). Циљ истраживања је да се компартивно-контрастивном анализом установи (не)постојање лексичких и семантичких еквивалената како би се утврдиле сличности и разлике у испољавању родних стереотипа у језичкој слици света српских и француских говорника. Посматрани фраземи сврстани су у групе у зависности од концепата које изражавају. Сврставање фразема у концептуална поља омогућава да се утврди да ли постоји универзална фразеолошка тенденција у посматраним језицима, односно да се открије у којој мери су когнитивни механизми универзални, а у којој мери зависе од језика и културе. Сходно томе, концептуално-семантичком анализом одабраних фразема установићемо постојање евентуалних сличности у метафоричком начину изражавања, односно сличности у концепцији стварности српске и француске језичке заједнице. Будући да фраземи у себи носе богату културно-специфичну информацију, фразеологија представља важан извор за реконструкцију језичке слике света. Резултати анализе реконструисаће један фрагмент језичке слике света говорника српског и француског језика и показате сличности и разлике у поимању особа женског, односно мушког пола, које се испољавају у фразеологији. Корпус је ексцерпиран из српских и француских општих и фразеолошких речника. Један део корпуса прикупљен је на основу резултата асоцијативних тестова.

Кључне речи: жене, мушкарци, фразеологија, српски језик, француски језик

Саша Марјановић

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

sasa.marjanovic@fil.bg.ac.rs

О ОБРАДИ ГЛАГОЛСКЕ ФЛЕКСИЈЕ У ФРАНЦУСКО-СРПСКИМ РЕЧНИЦИМА

У раду су представљени резултати металексикографске анализе десет општих француско-српских речника у погледу лексикографске обраде података о глаголској флексији францускога и српског језика. Теоријски оквир рада чини теорија о лексикографским функцијама, која обраду речничких података посматра кроз призму специфичних потреба профилисаног просечног корисника у одговарајућим ситуацијама употребе конкретног речника. Тежиште анализе најпре је стављено на материјалну форму према којој се глаголска флексија наводи у анализираним речницима, као и на структуру података о глаголској флексији у речничком чланку, али и у осталим деловима мегаструктуре француско-српских речника. Потом се расветљава количина података о глаголској флексији у односу на целокупну глаголску парадигму, да би се на крају размотрио њихов тип. Циљ је рада да се, с једне стране, укаже на лексикографске поступке у обради података о глаголској флексији, њеној информативности и сврсисходности, њеним предностима и недостацима, а, с друге, да се наведу начелне металексикографске смернице за обраду глаголске флексије францускога и српског језика у будућим француско-српским речницима.

Кључне речи: флексија, глагол, речник, лексикографија, француски језик, српски језик

Бранкица Марковић
Институт за српски језик САНУ
brankicama@gmail.com

ПОВРТАРСКА ЛЕКСИКА СЕЛА КРУШЕДОЛА У СРЕМУ

У раду ће бити дата лексичко-семантичка анализа повртарске лексике Крушедола, малог фрушкогорског села у Срему. Грађа за овај рад прикупљена је на терену помоћу *Упитника за бележење повртарске лексике* Јордане Марковић, у разговору са најстаријим мештанима овог села. Досадашња истраживања из ове области нису бројна и везују се већином за призренско-тимочку дијалекатску зону, док је само један прилог са простора шумадијско-војвођанског дијалекта, и то са терена Бачке. Стога ће се настојати да се овим радом да скроман допринос проучавању повртарске лексике са терена Срема.

Кључне речи: српски језик, дијалектологија, шумадијско-војвођански дијалекат, повртарска лексика, село Крушедол у Срему

Марија Марковић
Филозофски факултет
Универзитет у Нишу
marija.markovic@filfak.ni.ac.rs

ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ИНКЛУЗИЈА ДАРОВИТИХ УЧЕНИКА У НАСТАВИ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Даровити ученици представљају специфичну категорију деце којима је потребна посебна подршка у процесу образовања у циљу развоја њихових потенцијала. Најадекватнији наставни приступ образовању даровите деце подразумева наставне поступке који ће допринети откривању, ослобађању и развоју њихових способности уз препознавање и уважавање индивидуалних могућности и специфичних образовних потреба ове деце. Рад има за циљ да се укаже на особености језичког развоја даровитих ученика, важност процеса раног препознавања потреба и специфичности таквих ученика, као и одговарајуће начине организације васпитно-образовног рада са њима у контексту редовних школа, са посебним освртом на њихову идентификацију и инклузију у настави језика и књижевности. Нарочита пажња посвећена је указивању на инклузију лингвистички, културно и етнички различитих даровитих ученика. Такође, скреће се пажња и на повезаност између специфичних уверења наставника о даровитим ученицима и васпитно-образовних поступака које примењују у рада са њима. Основна претпоставка од које се полази јесте да је могуће у значајној мери допринети остваривању инклузије даровитих ученика у настави језика и књижевности уколико се томе приступи на правовремен и адекватан начин. Таква настава требало би да допринесе развоју језичких компетенција даровитих ученика, као и других развојних потенцијала ове деце. Прилагођавање васпитно-образовног процеса потребама и специфичностима даровитих ученика подразумева прилагођавање школског курикулума, индивидуализацију наставног процеса и стварање школског контекста у коме се подстиче креативност и стваралаштво.

Кључне речи: идентификација, инклузија, даровити ученици, настава језика и књижевности, школски контекст

Жељко Марковић

Филозофски факултет

Универзитет у Новом Саду

zeljko.markovic@ff.uns.ac.rs

ЛАГЕРШПРАХА У МЕМОАРСКОМ ДЕЛУ *ANUS MUNDI* И ЊЕГОВОМ СРПСКОМ И СЛОВЕНАЧКОМ ПРЕВОДУ

Током постојања концентрационог логора Аушвиц вишенационална заједница његових заточеника развила је свој специфичан вокабулар везан за реалије логорске свакодневице. Овај вокабулар, у чијој је основи била немачка лексика с примесама из пољског и других европских језика, у послератној литератури која се бавила проучавањем затвореничког живота у нацистичким логорима интернационално је познат под називом *лагершпраха* (lagerspracha). Као својеврстан лингвистички ентитет, лагершпраха се среће у сведочанствима преживелих логораша, а такође и у књижевним делима с тематиком логорашког живота, с првенственом функцијом пластичног приказивања његових реалија. Аутори ових дела махом су и сами прошли кроз мучно искуство логорског заточеништва. Један од њих је и Вјеслав Кјелар (Wiesław Kielar) који је као припадник пољског покрета отпора био интерниран у Аушвицу, готово од самог оснивања овог концентрационог логора па све до пред крај његовог постојања. Своје логорско искуство Кјелар је преточио у књигу *Anus mundi* која се сматра семиналним делом о заточеништву у нацистичким концентрационим логорима. У овом раду ће на једној страни бити приказане основне одлике лагершпрахе у изворном пољском тексту Вјеслава Кјелара, а на другој, у којој је мери она преузимања у српском и словеначком преводу и, у мери у којој је преузимања, на који је начин прилагођавана захтевима српског, односно словеначког језика на фонолошком, морфолошком и творбеном плану.

Кључне речи: лагершпраха, Анус мунди, српски превод, словеначки превод

Радмило Н. Маројевић

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

Факултет филолошких наука

Паневропски универзитет у Бањој Луци, Босна и Херцеговина

radmilo@mail.ru

**СРПСКИ И ОРИЈЕНТАЛНИ ЕТНОКУЛТУРНИ КОНЦЕПТИ
(ИЗ КОМПАРАТИВНЕ И ДИЈАХРОНЕ ПЕРСПЕКТИВЕ)**

Компаративни аспект теме, на релацији српска оријентална и оријентализована култура, разматра се на примјеру концепта жене и женске љепоте, а упоређују се, с једне стране, снаха Бана Милоњића, у љубавном сну Вука Мандушића, и синовца Мустај кадије, у деветерачкој пјесми коју кадија поје пред сватовима, а с друге стране, женски ликови у балади поеми „Двоје мили(х)“, коју је забиљежио Срезњевски, а ми је објавили. Уникални српски концепт стида, на примјерима стида Асан-агинице и паралела из народне и умјетничке књижевности (посебно из приповијести Стефана Митрова Љубише), разматра се с посебног аспекта: како на тај концепт гледају представници изворне српске културе, а како представници других (и словенских и оријенталних) култура. Поред тога, у балади „Жалостна пјесанца племените Асан агинице“ посвједочен је концепт (женске) срамоте, коју осјећа жена коју муж тјера и поред тога што има петоро дјеце. Дијахрони аспект теме разматра се на примјеру етнокултурног концепта турска вјера (стара): у пјесми „Бановић Страхиња“ (стварно: Страхињић бан, Страхиња му је био отац) тај концепт је органски, док се у Његошевом „Шћепану Малом“ у лику беглер-бега првог, који се у тај концепт заклиње, тај концепт је само облик преваре. Зато српски концепт образ подједнако поштују и Бајо Гаврилов (Кривокапић), православни Србин, и паша-Шувајлија, исламизирани Србин, ког беглер бега први пејоративно именује са „Бошњачино“.

Кључне ријечи: стид, срамота, образ, турска вјера тврда, жена и женска љепота

Мирјана Матовић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача
mirjanamtv@gmail.com

Сања Маричић

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
maricic.sanja@gmail.com

**LA BELLA CIAO U LA CASA DE PAPEL: ИТАЛИЈАНСКИ СИМБОЛ ОТПОРА У
САВРЕМЕНОМ ШПАНСКОМ МЕДИЈСКОМ КОНТЕКСТУ**

Брзе промене у дигиталном окружењу подразумевају нови поглед на улогу медијских садржаја чија је основна функција остваривање комуникације са публиком као конзументом. На тај начин појачава се економска тежина производа док се у други план постављају његови значењски и евентуални, уметнички фактори. У раду је реч о анализи музичког примера *La bella ciao* у једној од најпопуларнијих шпанских тв серија на каналу Нетфликс, *La casa de papel*, и то из двоструке перспективе. Економске, као савременог бренда музичке индустрије и друштвенополитичке, као константног симбола отпора доминацији силе. У четири тренутно доступне сезоне анализа је урађена дескриптивном методологијом, преклапањем квалитативне и квантитативне методе рада. Песма *La bella ciao* одавно је превазишла оквири италијанске националне културе и постала глобални симбол ослобођења. Естетика медија ретко се бави анализом значења музике (уметност симбола) у својим истраживањима јер се културни кодови према којима медији функционишу преклапају са кодовима у стварности и тешко су раздвојиви. У том смислу важно је истражити границу која дели ове две сфере комуникације, реалних информација и манипулације садржајем. Предмет рада је анализа савременог друштвеног контекста у шпанској телевизијској (не)реалности у којем се песма *La bella ciao* препознаје као осовина развоја радње. Циљ је указивање на значај везе између музике као глобалног културног кода и њене друштвено политичке улоге у савременим медијима. Након детаљне анализе медијског садржаја издваја се проблем који се тиче ефеката масовних медија, узорка и последица емитованих порука и информација.

Кључне речи: медијски садржаји, музика, *La casa de papel*, *La bella ciao*, медијска комуникација

Mirza Mejdanija

Filozofski fakultet

Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

mejdanijam@yahoo.com

LA SCRITTURA FEMMINILE ITALIANA E I SUOI TRATTI CARATTERIZZANTI

Numerosi critici letterari affermano che la scrittura femminile non esiste nella letteratura italiana. I grandi nomi della letteratura italiana sono quasi tutti maschili, infatti le donne hanno avuto un ruolo importante nella letteratura italiana del tardo Ottocento e del Novecento, ma raramente i loro nomi e le loro opere si trovano nelle antologie letterarie. Quello che ci si aspetta dalle scrittrici, non sono le loro opinioni progressiste né la coerenza, bensì le loro esperienze di vita. Esse devono diventare un punto di riferimento ideale e un modello, un'esistenza esemplare che si realizza grazie al proprio lavoro. La soggettività della scrittura femminile si esercita a diversi livelli. Inizialmente tutto ruota intorno a una protagonista donna e vengono create relazioni tra donne. Nascono i libri di denuncia della condizione femminile, degli atteggiamenti maschili, dei conflitti tra i due generi. Le donne mostrano una capacità affabulatoria, particolarmente per il passato, che si poggia su una immaginazione mirabile e mette al centro delle loro opere il rapporto individuo-mondo. Le scrittrici trasfigurano il quotidiano tramite la fantasia e il sogno; spesso se ne allontanano per tornarci sopra, con una forte immaginazione e col desiderio di poterlo trasformare. Tutte queste sono peculiarità della scrittura femminile. Lo scopo di questo articolo sarà di far luce sulla storia della letteratura italiana del tardo Ottocento e del Novecento nonché sulle opere di alcune delle più importanti scrittrici della letteratura italiana. Ci proponiamo di esaminare il percorso creativo di alcune scrittrici rivalutando il loro contributo alla letteratura italiana, di vedere quali donne sono entrate nella lista degli scrittori italiani più significativi e, infine, di individuare i tratti caratterizzanti della scrittura femminile.

Parole chiave: soggettività, denuncia, condizione femminile, immaginazione, maternità

Наташа Миливојевић

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
natasa.milivojevic@ff.uns.ac.rs
natasazingergmail.com

**О ЕЛЕМЕНТИМА КЛАСЕ II У ЕНГЛЕСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ:
КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ СЕМАНТИКЕ КОНСТРУКЦИЈА**

Рад се бави контрастирањем функционалних и концептуалних значења елемената *класе II* у енглеском и српском језику. Елементи *класе II* се у релевантним теоријским приступима посматрају као део *класе сателита* у природним језицима. Додатно, за потребе приказаног истраживања, *класа II* дефинисана је као обједињена *класа сателита* у међујезичкој перспективи (Талми 2000, Биверс и др 2009), док су елементи *класе II* дефинисани као структурни конституенти глаголске конструкције који додатно одређују лексичку спецификацију управног глагола, те (најчешће) лексикализују путању кретања објекта локализације унутар конструкције усмереног кретања. (Левин 1993, Миливојевић 2010, 2016, Талми 2000). Поменутом глаголском конструкцијом могуће је означити како стварно кретање у простору, тако и метафоричко кретање што је у овом раду додатно аргументовано анализом контрастивног реченичног корпуса на ком се заснива наше истраживање. Полази се од у литератури широко прихваћене почетне хипотезе о функционалној и семантичкој подударности елемената посматране *класе* у контрастивној перспективи. У енглеском језику анализирају се предлози и глаголске партикуле, док је у српском језику акценат стављен како на глаголске префиксе и на предлоге који стоје у улози глаголског аргумента, тако и на падежне суфиксе који се јављају у оквиру глаголске конструкције, а којима се у нашој анализи посвећује посебна пажња будући да се они често у литератури не посматрају као сателити. Теоријски закључци који се износе у раду отварају низ занимљивих питања за будућа слична истраживања, а могу бити корисни и са становишта примењене лингвистике, пре свега у настави језика на универзитетском нивоу.

Кључне речи: семантика конструкција, просторно кретање, структура аргумената, *класа II*, лексичка спецификација глагола

Катарина Милосављевић

Пољопривредни факултет у Крушевцу

Универзитет у Нишу

milosavljevic.katarina@ni.ac.rs

СТАВОВИ СТУДЕНАТА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ФАКУЛТЕТА У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Циљ овог истраживања је да пружи увид у аспекте који отежавају наставу енглеског језика на Пољопривредном факултету у Крушевцу. Ради испитивања ставова студената спроведена је анонимна анкета која се састоји из 19 питања. Истраживање је рађено на корпусу од 48 испитаника прве, друге и треће године основних академских студија, јер у тренутку спровођења анкете није било студената на четвртој години пошто је факултет основан пре 4 године, тако да ће прва генерација студената уписати четврту годину студија у октобру 2021. године. Своје ставове о настави енглеског језика испитаници су изнели у анкети која се заснива на хипотези да су проблеми који се јављају код студената при усвајању градива проузроковани двеју главним чињеницама: мало времена издвојеног за наставу енглеског језика и организовање вежби у групама по студијским програма. Немогуће је а не закључити да факултети у нашој земљи схватају колико је енглески језик битан у академској настави, али на основу истраживања спроведеног за потребе израде овог рада може се закључити да је настава не само енглеског већ и осталих страних језика на нематичним факултетима у Србији отежана из више разлога. Пре свега, време које је опредељено за наставу страног језика на нематичним факултетима је кратко, страни језици се изучавају углавном два или четири семестара, а на неким факултетима чак само и један семестар. Такође, присутне су и огромне разлике међу студентима када се ради о нивоу знања енглеског језика, јер студенти долазе из разних средњих школа, те је немогуће очекивати да сви поседују исти или приближан ниво знања.

Кључне речи: енглески језик, нематични факултети, језик струке, настава страних језика

Тања Милосављевић

Институт за српски језик САНУ

tanja77nis@gmail.com

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ И ЛЕКСИКОГРАФСКИ ОПИС КОНЦЕПТА *ГРЕХ* У СРПСКОМ ПРИЗРЕНСКОМ ГОВОРУ

У словенској лингвистици последњих година активно се истражују национални и регионално обележени концепти културе и описује се њихова реализација на језичкој слици света са становишта лингвокултуролошке лексикографије. Наш циљ је актуелизација овог принципа у српској дијалектској лексикологији и лексикографији. Задак овога рада је интерпретација аксиолошки и културно маркираног концепта *грех*, као једног од базичних концепата духовне традиционалне културе призренских Срба, применом метода руске дијалекатске лингвокултуролошке школе. Овакав тип лексикографског описа дијалекатског материјала до сада није примењиван у домаћој лексикографији, тако да ћемо у раду покушати да представимо модел могуће репрезентације концепата културе у лингвокултуролошком речнику народних говора. Антропоцентрички приступ дијалекатској лексици обавезује нас да јединице датог концепта најпре анализирамо с когнитивно-семантичког и лингвокултуролошког аспекта како бисмо установили његову структуру и издвојили елементе који садрже културне компоненте значења и одражавају вредносни систем и карактеристике менталитета говорне заједнице. Лексикографски опис репрезентативних јединица концепта подразумева укључивање лингвистичких и екстралингвистичких ознака као носиоце лингвокултурне специфике поимања греха у језичком сазнању призренских Срба с краја 19. и почетка 20. века. Истраживање је засновано на грађи *Збирке речи из Призрена* Димитрија Чемерицића, који представља релевантни извор за лингвокултуролошка проучавања дијалекатске лексике, с обзиром на чињеницу да доноси важне језичке и ванјезичке информације из свих сфера живота у старом Призрену. Размотрићемо централне конституенте концепта *грех* које најупечатљивије манифестују културну специфичност и особености погледа на свет носилаца српског призренског говора (*гре*, *грешан*, *грешник*, *грешница* и сл.) и оне који преко скривених ознака учествују у концептуализацији и вербализацији духовног посрнућа (*ујаво*, *шејтан*, *маџије*, *катиљ*...).

Кључне речи: концепт *грех*, српски призренски говор, лингвокултурологија, лексикографија

Милорад Миљаковић

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
darolim12@gmail.com

ДЕОНИМИЗАЦИЈА И АПЕЛАТИВНА ФУНКЦИЈА ПРЕЦЕДЕНТНИХ АНТРОПОНИМА У САВРЕМЕНОМ РУСКОМ ЈЕЗИКУ

Руска култура често се карактерише као литератуоцентрична. Упућеност целокупне руске културе на књижевност и писану реч одражава се и на језик, што се може потврдити коришћењем прецедентних антропонима из руске књижевности за означавање људи којима се приписују одређене физичке или психичке особине, као и одређени начини понашања и улоге у друштву (нпр. властита именица *Бармалей*, јунак популарне приче за децу К. Чуковског *Доктор Айболит*, у савременом руском језику процесом деонимизације твори заједничку именицу *бармалей* која означава ‘непријатног човека’ и пише се малим словом). Процес деонимизације није карактеристичан само за имена јунака из руске књижевности, већ и за имена јунака из светске књижевности (нпр. рус. *донжуан*), властита имена из сфере религије (нпр. рус. *каин*), митологије (нпр. рус. *кикимора*), популарне културе (нпр. рус. *киркорови*) итд. Одређене прецедентне антропониме можемо срести и као апелативне вокативе у разговорном језику (нпр. рус. *Ну где ты, Бармалей?*). Неки антропоними подлежу и афиксацији, те новотворене лексеме могу да описују неко стање (нпр. рус. *обломовщина*), па чак и радњу, која се доводи у везу са одређеним прецедентним јунаком (нпр. рус. *донкихотитъ*). Овим радом желимо да укажемо на статус ових јединица, семантику и специфичност функционисања у руском разговорном језику, као и публицистичком стилу руског језика. Предвиђена је и анкета са говорницима руског језика ради провере актуелности функционисања лексема, које су већ фиксиране у различитим речницима руског језика.

Кључне речи: прецедентни антропоними, деонимизација, апелативност, творба речи, руски језик

Ivana Miljković

Faculté de philosophie

Université de Niš

ivana.miljkovic@filfak.ni.ac.rs

LE TRAITEMENT DES LEXEMES POLYSEMES ET HOMONYMES DANS LES DICTIONNAIRES

La lexicographie, en tant que discipline linguistique, dépasse la simple explication et / ou traduction des mots qui se trouvent dans les dictionnaires. Notre article porte sur plusieurs aspects : nous allons présenter les différents principes de présentation des unités linguistiques dans les dictionnaires : dans ce but nous allons comparer plusieurs dictionnaires, en nous focalisant notamment sur les dictionnaires monolingues ; ensuite, nous allons vérifier la présentation des unités linguistiques dans les dictionnaires monolingues français pour arriver enfin à notre objectif principal qui se veut présenter une analyse critique de la présentation des lexèmes polysèmes et homonymes dans la lexicographie. Dans ce but, nous allons examiner de près les marques d'usage, leur présence / absence dans les dictionnaires, vu leur grande importance qui est, parfois, négligée. En utilisant la méthode descriptive et comparative, nous allons mettre en parallèle les entrées lexicales présentées dans plusieurs dictionnaires français. Notre intérêt va particulièrement vers les lexèmes homonymes homographes ainsi que les lexèmes polysèmes. Comme cadre théorique, nous nous appuyons notamment sur les recherches de Dubois, qui a traité ce sujet non seulement en théorie, mais aussi dans le cadre de la réalisation des dictionnaires. Les mêmes lexèmes ne sont pas présentés de la même manière dans les différents dictionnaires. Nos recherches portent sur ces différences et nous établissons un parallèle entre les structures des dictionnaires examinés. Puis nous proposons notre avis sur la fabrication des dictionnaires, qui prendrait en compte les dictionnaires monolingues aussi bien que les dictionnaires bilingues.

Mots clefs : lexicographie, dictionnaire, polysème, homonyme, marque d'usage

Марија Митровић

Филолошки факултет
Универзитет у Београду
m.marija3@gmail.com

Јелена Пухар

Филолошки факултет
Универзитет у Београду
jelenapuhar@yahoo.com

**ТЕОРИЈСКА ПОСТАВКА ГРАМАТИЧКИХ ПРИРУЧНИКА ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА
НАМЕЊЕНИХ УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ НАСТАВИ**

Циљ нашег излагања јесте приказ теоријских поставки граматичких приручника који се у Италији користе у универзитетској настави. С обзиром на то да се у последњих тридесет година, тачније од 1988. године, лингвистичка истраживања у Италији темеље углавном на теоријама генеративне граматике или теоријама произишлим из ње, те да су традиционалне лингвистичке теорије остале једино делом школских програма или, пак, потпуно напуштене, циљ нам је да испитамо у ком се смеру и у оквиру којих теоријских оквира креће савремена универзитетска настава италијанског језика. У складу са тиме, у обзир ћемо узети искључиво граматике и граматичке приручнике које њихови аутори експлицитно намењују студентима језика, тј. изучавању језика на универзитету, као што су: Салви & Ванели 2004, Пранди 2006, Графи & Скализе 2013, Фраскарели, Рамалја & Корпина 2014, Палермо 2015, Ферари & Цампезе 2016, Серијани & Антонели 2017, Пранди & Де Сантис 2019. Анализа ових дела ће показати да се настава из италијанске лингвистике углавном своди на детаљна синтаксичка проучавања италијанског језика, те да су остале традиционалне лингвистичке дисциплине (фонетика, фонологија, морфологија) присутне у доста мањој мери. Анализу самих приручника пратиће и анализа курикулума и силабуса доступних на сајтовима највећих италијанских универзитета у циљу што исцрпнијег приказа стања у савременој високошколској настави италијанског језика. На тај начин бићемо у могућности да, и у квантитативном смислу, прикажемо заступљеност различитих лингвистичких теорија, традиционалних и нетрадиционалних, на италијанским универзитетима. Претпоставља се да се традиционална лингвистика није одржала у универзитетској настави или се одржала у веома малој мери, те да је настава потпуно окренута генеративној граматизи.

Кључне речи: италијански језик, граматикографија, генеративна лингвистика, традиционална лингвистика

Saša Moderc

Facoltà di Filologia
Università di Belgrado
moderc.sasa@gmail.com

Nevena Ceković

Facoltà di Filologia
Università di Belgrado
cekovic@yahoo.com

GLI STEREOTIPI DI GENERE NEI DIZIONARI DELLA LINGUA ITALIANA

Molti Stati moderni si prepongono l'obiettivo di garantire pari diritti alla donna e all'uomo nell'economia, nella politica e nelle altre sfere della vita. Questa politica ha generato raccomandazioni per l'applicazione di formulazioni neutrali e non sessiste. Nonostante questi sforzi, restano in uso espressioni cristallizzate e stereotipi radicati nella tradizione, in contrasto con i criteri della neutralità di genere e il *politicamente corretto*. La nostra ricerca, condotta su edizioni recenti dei dizionari della lingua italiana, rivela la presenza di un grande numero di stereotipi di genere presenti all'interno delle definizioni lessicografiche che contengono le parole *moglie* e *marito*. Da una parte i lessicografi prestano grande attenzione ai neologismi e agli aspetti tecnici dei dizionari digitali, ma trascurano la dimensione sociolinguistica delle definizioni stesse. Nel presente articolo gli autori analizzano i dizionari della lingua italiana, mettono in evidenza e classificano gli stereotipi di genere presenti nelle definizioni in cui compaiono le parole *moglie* e *marito*, con l'obiettivo di mettere in rilievo il fatto che gli stereotipi di genere sopravvivono nei dizionari della lingua italiana nonostante i progressi registrati nelle politiche della neutralità di genere.

Parole chiave: stereotipi di genere, dizionario, lingua italiana, Zingarelli, Devoto-Oli, Sabatini-Coletti, De Mauro, Garzanti, Gabrielli

Draženka Molnar

Faculty of Philosophy
University of Osijek, Croatia
drazenka@ffos.hr

Biljana Radić Bojanić

Faculty of Philosophy
University of Novi Sad
radic.bojanic@ff.uns.ac.rs

**AUTHORIAL SELF-MENTION IN STUDENTS' ABSTRACTS IN ENGLISH:
A CROSS-CULTURAL STUDY**

Having in mind the standards of academic writing that change as tendencies in social sciences and humanities change, in the paper we intend to analyze authorial self-mention (cf. Hyland, 2005) in abstracts from students' MA theses. Besides Hyland's exponents of authorial self-mention (I, we, me, mine, our, us, the author, the author's, the writer, the writer's) we focus on the use of passive to signal the author presence. In the analysis we rely on three corpora of students' abstracts collected at the Faculty of Philosophy in Novi Sad, Faculty of Philosophy in Osijek, each around 20,000 words (non-native speaker corpora) and at British and American universities (native speaker corpus), which we analyze in two steps: first with the use of the Antconc software we single out the concordances that contain the mentioned exponents of authorial self-mention and then we manually check for each instance singled out by the software. This is done separately by each author and then the results are compared in order to achieve greater reliability of the analysis. The results will probably point to the cross-cultural differences that are reflected in the overt or covert authorial self-mention in the abstracts, which are the result of different academic traditions from which students come that are then reflected in the way they express their authorial self-mention in abstracts.

Keywords: academic writing, authorial self-mention, abstracts, students, MA thesis, personal pronouns, passive

Кристина Момчиловић

Филозофски факултет

Универзитет у Нишу

k.momcilovic-15746@filfak.ni.ac.rs

ФРАЗЕОЛОГИЗМИ СА КОМПОНЕНТОМ ЦРВЕНЕ И ЗЕЛЕНЕ БОЈЕ У НЕМАЧКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ: КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА

У раду ће бити извршена анализа фразеологизама који у својој структури садрже компоненте црвене и зелене боје у немачком и српском језику. Одређена семантичка поља која ове две боје у својој основи садрже доводе до спецификованих метафоричких и симболичких нивоа који се користе у датим језицима: неки фразеологизми се у потпуности „пресликавају“ из једног језика у други, док су неки делимично (семантички или структурно) пренесени у други језик. Како је реч о контрастивној фразеологији, истраживање ће се фокусирати на проучавање фразеологизама на интерлингвалном нивоу. Циљ истраживачког рада је да путем контрастивне и семантичке анализе укажемо на значењске домене придева *црвен*, *-а*, *-о* и *зелен*, *-а*, *-о* у немачком и српском језику, као и да истражимо концептуалне и контекстуалне варијанте ових јединица унутар фразеолошких израза. Резултати анализе пружиће нам прецизнији увид у контрастивне исходе истраживања у виду конгруенције, кореспонденције и еквиваленције међу фраземама на семантичком и структурном нивоу. Корпусна грађа за потребе овог истраживања је ексцерпирана из стандардизованих речника српског и немачког језика, као и из фразеолошких речника српског и немачког језика (једнојезичних и двојезичних).

Кључне речи: фразеологизми, црвена, зелена, контрастивна анализа

Азра А. Мушовић

Државни универзитет у Новом Пазару
azramusovic@gmail.com

АМЕРИЧКИ САН ИЛИ РОМАНТИЗОВАЊЕ ПСИХОЛОГИЈЕ КОНЗУМЕРИЗМА У ВЕЛИКОМ ГЕТСБИЈУ Ф. СКОТА ФИЦДЕРАЛДА: НОВЕ ПЕРСПЕКТИВЕ

Формално гледано, термин *амерички сан* припада XX веку. Као концепт међутим, јавља се раније, са настанком и популаризацијом *обећања* које промовише идеја о америчком начину живота. Рад се бави успоном и деградацијом, као и деконструкцијом ове идеје у контексту америчког модернизма Ф. Скота Фицдералда и његовог класика *Велики Гетсби*. Да ли Гетсби као персонификација Америчког сна по дефиницији представља отелотворење каузалности о неодрживости његових романтичарских премиса? Да ли визионарско-идеалистички принцип треба прикладно заменити концептом самоодржања? У контексту културолошко-психолошких студија, принципом деконструкције, *амерички сан* нам се открива као *романтизовање* психологије конзумеризма једне мас-културе. Ова *дуалност* природе самог концепта води нас до *нових* перспектива одрживости природе романтичарског субјекта, остајући препознатљиво актуелна у проучавању амбивалентности психологије духа појединца нашег доба. Деконструкцијом премиса потрошачког друштва које опстаје као препознатљива реалност времена у коме живимо, рад се бави актуелизацијом врхунске књижевности, односно начином на који овај класик превазилази своју историјско-социолошку контингентност, отварајући се увек новим тумачењима у савременом контексту времена и живљења. У том смислу, указује се на есенцијалну повезаност савремених аспеката књижевне критике и културолошко-психолошких импликација у третирању *одрживости* увек променљивог хуманог импулса.

Кључне речи: Амерички сан, романтизам, психологија конзумеризма, деконструкција, перспектива

Александра Б. Недељковић

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

aleksandranedeljkovic93@gmail.com

ТЕМАТСКА ПРОГРЕСИЈА У ФРАНЦУСКОМ И СРПСКОМ АРГУМЕНТАТИВНОМ ТЕКСТУ

Предмет рада јесте контрастивна анализа типова тематске прогресије у француским филозофским текстовима (аргументативног типа) и њиховим преводним еквивалентима у српском језику. Ослањајући се на основне принципе функционалне реченичне перспективе и полазећи од поставке о слободном реду речи у српском и везаном реду речи у француском језику, желимо указати на сличности и разлике у тематско-рематској структури реченице у двама језицима. Корпус чини језичка грађа ексцерпирана из неколико есеја француских филозофа (Монтења, Ренеа Декарта, Алексиса де Токвила, Блеза Паскала и др.) и њихових преводних еквивалената у српском језику. Након теоријског дела у којем ћемо у кратким цртама пружити општи преглед литературе о тематској прогресији на српском и француском језику, у практичном делу посветићемо се анализи самог корпуса. Приликом анализе примера ослањамо се на опште прихваћен модел типова тематске прогресије који је предложио чешки лингвиста Франтишек Данеш (1974). Да ли српски текстови и њихови преводни еквиваленти користе исте типове тематске прогресије? Шта се променило у функционалној реченичној перспективи приликом превода? Како те промене утичу на оригиналне типове тематске прогресије? Ово су нека од питања која разматрамо у овом реферату. У раду ћемо се такође осврнути на значај проучавања тематске структуре текста на пољу превођења и указати на њене могуће примене на пољу педагогије превођења.

Кључне речи: тема-рема, функционална реченична перспектива, ред речи, превођење

Cătălin Negoită

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România

catalin.negoita@gmail.com

PROTOCOLISMUL ROMÂNESC: IERI ȘI ASTĂZI

Comunicarea își propune să analizeze modul în care au evoluat ideile protocroniste în România secolului XX și felul în care social media au impulsionat diseminarea unor astfel de teorii în rândul românilor, în primele decenii ale secolului XXI. Pornind de la constatarea că, în perioade de instabilitate socială, indivizii tind să se refugieze într-un trecut glorios, real sau imaginar, având convingerea că, astfel, își vor recăpăta un anume tip de recunoaștere în fața celor din jur, lucrarea pornește de la marile teze protocroniste ale sfârșitului de secol al XIX-lea-început de secol XX, ilustrate de Nicolae Densușianu, trecând prin protocronismul interbelic, adoptat de o bună parte a elitei culturale românești, apoi prin protocronismul ceaușist, renăscut sub pana lui Edgar Papu și ajungând la protocronismul zilelor noastre, când zona istorică din social media, dar și din media tradițională a fost invadată de foști ofițeri ai serviciilor secrete, falși cercetători și noi guru ce proslăvesc virtuțile dacilor coborâți din Andromeda, care au colonizat întreg pământul, ducând la înflorirea unor glorioase civilizații. Din motive greu de înțeles, specialiștii preferă să nu intre în dispută cu pseudo-savanții social media, astfel că teoriile respective se bucură de o tot mai mare trecere în rândul românilor. Teama cea mai mare a celor care analizează fenomenul este aceea ca nu cumva astfel de teze pseudo-științifice să intre, într-o bună zi, în manualele școlare.

Cuvinte-cheie: protocronism, social media, daci, Nicolae Densușianu, Edgar Papu

Marinel Negru

Facultatea de Învățători
Universitatea din Belgrad
marinel.negru@uf.bg.ac.rs

Brândușa Juică

Facultatea de Învățători
Universitatea din Belgrad
zujkab@yahoo.com

Virginia Popović

Facultatea de Filosofie
Universitatea din Novi Sad
popovic.virdjinija@ff.uns.ac.rs

**PROCEDEE METODICE DE INTERPRETARE A TEXTULUI LITERAR:
LITERATURA CULTĂ PENTRU COPII**

Textul literar presupune o comunicare artistică în care se recunoaște originalitatea creatorului care reflectă lumea. Studiul literaturii în învățământul primar presupune abordarea a trei tipuri de texte: textele de citire cuprinse în manuale, textele de lectură, situate la sfârșitul manualelor și textele din cărțile de lectură suplimentară. Pentru studiul acestora se utilizează diverse strategii didactice, precum: povestirea, conversația, observația, exercițiul, explicația, jocul didactic, problematizarea, dramatizarea etc. Scopul elaborării acestei lucrări este de a oferi idei metodice și proceduri didactice potrivite pentru abordarea unor texte de referință din literatura pentru copii, oferind sugestii de lectură și interpretare a textului literar. Literatura pentru copii nu poate fi însă separată de literatură în general, pentru că posedă valori etice și estetice, pentru faptul că își face loc și în lumea adulților. Identificarea valențelor estetice ale literaturii în discuție relevă calitatea ei artistică, în timp ce adecvarea conținutului formativ-informativ și a formei la particularitățile de vârstă ale copiilor o individualizează, fără să-i limiteze publicul cititor. Lucrarea de față nu pledează pentru o anumită orientare teoretică (tradițională sau modernă) și nu impune formulări sau explicații definitive. Privită din această perspectivă, reunește numeroase puncte de vedere critice autorizate, prezentând totodată și opinii ale autorilor. Autorii își legitimează dorința de a elabora acest demers prin faptul că, literatura de specialitate autohtonă, în limba română, este marcată de puținătatea studiilor care abordează acest domeniu delicat.

Cuvinte cheie: text literar, literatura cultă pentru copii, procedee metodice, interpretare

Lena Ninković

Faculty of Philology

University of Belgrade

lena.z.ninkovic@gmail.com

**CONCEPTUAL TRANSFER IN SERBIAN EFL STUDENTS:
PROTOTYPE EFFECTS ON ABLATIVE MOTION CONSTRUAL**

The analysis of linguistic means that denote a spatial scene provides an insight into its mental representation. Such verbalized forms are inherent in every culture and are the result of the interaction of learned language forms and thinking patterns. The examination of cross-linguistic influence at the conceptual level surpasses strictly linguistic frameworks, and the causes of scene denotation in the second language (L2) are reflected in the transfer of its conceptual configuration from the mother tongue (L1) (Jarvis 2015). This paper examines the influence of the construal of the initial phase of movement that is realized in the Serbian language in the inchoative verb aspect on the choice of language means in the English language. We have posed the hypothesis that students who are more exposed to L2 will rely less on conventional conceptual representations referred to by the expressions from L1 when depicting the scene of movement in L2. For the purpose of the present analysis, we have distributed an online questionnaire to adults and a questionnaire in written form to 7th grade public primary school pupils. The results of quantitative research that included 46 respondents have shown that the period of L2 exposure is in correlation with the successful acquisition of conceptual configuration realized by L2 verb forms, while the aspectual verbs (e.g. *start*, *begin*) are in some cases used for denoting elaborated forms of movement due to prototype effects in the Serbian language.

Keywords: applied linguistics, cross-linguistic influence, conceptualization, English, Serbian

Katalin Ozer

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

katalin.ozer@ff.uns.ac.rs

POŠTOVANI – NEPOŠTOVANI? O JEDNOJ NOVIJOJ POJAVI U OSLOVLJAVANJU NA FAKULTETU

U radu se analizira upotreba prideva *poštovani* / *poštovana* pri oslovljavanju nastavnog osoblja od strane studenata Odseka za germanistiku Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu u okviru elektronske (pismene) komunikacije. Fokusiramo se na ovaj fenomen jer se na osnovu iskustva nastavnog osoblja Odseka za germanistiku stiče utisak da izolovana upotreba prideva *poštovani* / *poštovana* (tj. upotreba prideva u oslovljanju bez propratne etikete/nominalne forme tipa *poštovani PROFESORE* / *poštovana PROFESORKA*) u mejlovima studenata i studentkinja Odseka za germanistiku frekventnije javlja poslednje dve godine, iako je ovakav način oslovljavanja uobičajen pri oslovljavanju nepoznatih osoba prilikom prvog obraćanja pisanim putem. Uprkos tome što ovakav način oslovljavanja nije neočekivan u elektronskoj komunikaciji studenata prve godine studija, postavlja se pitanje zašto se javlja u mejlovima studenata viših godina koji svoje nastavnike relativno dobro poznaju, a u nekim slučajevima se može primetiti promena ranije sheme oslovljavanja (npr. umesto izraza *Draga profesorka* javlja se samo *Poštovana*). Prema iskazima pojedinih nastavnika Odseka za germanistiku, oni izolovanu upotrebu lekseme *poštovani* / *poštovana* ne shvataju u svim situacijama kao izraz poštovanja uprkos leksičkoj semantici ovog prideva (koja se čini nedvosmislenom), već je doživljavaju kao neadekvatan način oslovljavanja, te su već u nekoliko navrata skrenuli pažnju studentima na ovakav – po njima nekorektan – način pisanja (obraćanja) u mejlovima. Na osnovu ankete sprovedene među nastavnim osobljem i studentima Odseka, te na osnovu mejlova studenata upućenih nastavnom osoblju, u radu nastojimo da damo odgovor na pitanje zašto se studenti odlučuju za ovakav način oslovljavanja, te zašto i u kojim situacijama nastavno osoblje smatra ovakvo obraćanje neadekvatnim u elektronskoj prepisci.

Ključne reči: oslovljavanje, etikete, učtivost, komunikacija u instituciji, elektronska komunikacija

Маја Павловић Шајтинац

Филозофски факултет у Косовској Митровици

Универзитет у Приштини

maja.pavlovic.sajtinac@pr.ac.rs

ДВОЈЕЗИЧНИ РУСКО-СРПСКИ РЕЧНИК КАО ОГЛЕДАЛО КУЛТУРЕ

Рад је посвећен анализи начина лексикографске обраде културолошке лексике у двојезичним руско-српским речницима. Полазећи од питања дијалога две културе и когнитивног приступа језику, долазимо до лексикографске теме везане за однос два језика и две културе, а самим тим до представљања тог односа у двојезичним речницима. Емпиријско искуство нам говори да се не можемо упознати са неким језиком у контекстуалној изолацији, већ да се морамо обратити конкретном говорнику датог језика, односно конкретној језичкој личности. Управо однос две језичке личности које са собом носе читав спектар појмова, реалија и погледа на свет изражених различитим језицима и потреба да се савладају не само лексичке и граматичке, већ и разлике које постоје међу националним културама, представља један од важних лексикографских задатака који се може решити захваљујући културолошкој лексици из састава речничких корпуса. Анализа семантизације културолошке лексике вршена је применом конфронтационе и компонентне методе, а резултати истраживања могли би послужити као евентуалне смернице у даљој руској-српској лексикографској пракси.

Кључне речи: двојезични речници, културолошка лексика, семантизација, језичка личност

Маша Петровић Гујаничић

Филолошко-уметнички факултет

Универзитет у Крагујевцу

masa.gujanicic@filum.kg.ac.rs

МОДИФИКОВАЊЕ ПАРЕМИЈА ПОСРЕДСТВОМ МЕХАНИЗМА ЗАМЕНЕ ЕЛЕМЕНАТА У НОВИНСКОМ ДИСКУРСУ ШПАНСКОГ И СРПСКОГ ЈЕЗИКА

У раду се анализирају модификоване паремије у новинском дискурсу шпанског и српског језика код којих се као механизам модификовања уочава замена једног или више елемената из канонског облика паремије што бива директно условљено контекстом. Анализом нашег корпуса установљено је да наведена замена може да иде од једне лексеме која се од оригиналне може разликовати у само једној фонему, па све до замене низа елемената. Такође је уочено да се елемент из оригиналног облика паремије најчешће мења властитом именицом (антропоним, топоним), позајмљеницом, али и да оригинална и заменска лексема неретко стоје у одређеном парадигматском односу (синонимија, антонимија, паронимија, кохипонимија), мада то не мора увек бити случај. Иако се у највећем броју примера ексцерпираних из нашег корпуса мења само један од елемената из канонског облика паремије, регистрован је и одређени број паремија у којима се мења читав низ елемената што иде до те мере да се неретко задржава само костур конструкције типичан за одређену врсту паремија, при чему су се бинарне паремије показале као најпродуктивније.

Кључне речи: паремија, паремиолошка формула, десаутоматизација, модификовање, новински дискурс

Мирјана Петровић Савић
Институт за српски језик САНУ
mirjana.petrovic@isj.sanu.ac.rs

О ХИДРОНИМИМА У ЈАДРУ

Предмет нашег истраживања јесу хидроними једног дела Јадра. Грађа је сакупљана на терену у селима: Бадања (Доња и Горња), Сипуља (Доња и Горња), Помијача, Рибарица, Трбосиље, Ступница, Симино Брдо, Филиповићи, Тршић и Текериш. Испитивана област налази се у северозападној Србији. Административни центар је град Лозница. У питању је терен који је лингвистички, готово, нетакнут. Циљ рада јесте да се на ограниченом корпусу и простору, поред семантичке анализе, пажња скрене и на творбене моделе присутне у овом сегменту топонимије. У раду ћемо најпре, издвојити хидронимске апелативе, као и апелативе који не припадају хидрографским терминима, али су послужили за именовање хидронима. Њих ћемо анализирати из семантичког угла јер припадају апелативној творби. Друга група хидронима која се издвојила јесу они у чијем саставу се налазе хидронимски апелативи као делови топонимских синтагми (Букова вода). Посебну пажњу посветићемо и хидронимима који су настали универбизацијом (Ајдуковац, Вукановац). Творбена анализа наше грађе радиће се по моделу примењеном у Топонимији Бањске хрисовуље Александра Ломе с циљем да се покаже да ли и у којој мери модел творбене анализе у старосрпској топонимији може да се примени у савременој топонимији. У самом раду имаћемо извесна поређења са стањем у суседној области, Рађевини, где је ономастичка грађа системски сакупљена, а део је и обрађен.

Кључне речи: Јадар, ономастика, хидроними

Веселин Петровић

Институт за српски језик САНУ

veselinpetrovic@gmail.com

СУДБИНА ОНОМАСТИЧКЕ ЛЕКСИКЕ НА ПОДРУЧЈУ РУРАЛНИХ ОБЛАСТИ ЈУГОЗАПАДНЕ СРБИЈЕ У СВЕТЛУ СМЕНЕ ГЕНЕРАЦИЈА СТАНОВНИШТВА

Постепена смена најстарије генерације становника руралних делова југозападне Србије, чији зачеци су уочени пре више од деценије и по, у блиској будућности биће окончана, при чему ће улогу најстаријег слоја становништва од генерације *родитеља* преузети генерација *њихове деце*, која је ономастичку лексiku у своме свакодневном говору (углавном) наследила од својих старих, што ту лексiku чини релативно непромењеном и у већини онимских класа мање-више очуваном (уз повремено, мада ретко, проширење неким новим одредницама). За разлику од стања у другој половини прошлог века, бројност *сталних* становника сеоске популације на поменутом терену веома је мала, док су многа села без иједног сталног становника. Ситуацију по судбину ономастичке лексике овог краја донекле поправља присуство релативно великог броја појединаца (оба пола, различитих генерација и различитог степена образовања) који кроз дневне, викендне и(ли) сезонске *миграције* из урбан(и)их делова својих општина ка селима чине, не стално, али ипак доследно присуство у руралним деловима свога краја. Тиме ономастичка лексика остаје (релативно добро) очувана тамо где има становника, било сталних, било оних *мигрантских*, јер они памте од својих претходника научене ониме и активно се њима користе, док у оним селима у којима нема становништва – нема ни некога ко би памтио такву лексiku и служио се њоме. Помоћу интердисциплинарних критеријума као смерница, раслојавањем становништва према *полу, образовању, пореклу, професионалности* и евентуалним *миграцијама*, овај реферат има за циљ уочавање и анализу тренутног, као и процену будућег стања на поменутом терену, а у сврху утврђивања потенцијалне судбине традиционалне ономастичке лексике руралних области југозападне Србије.

Кључне речи: ономастичка лексика, југозападна Србија, раслојавање становништва, миграције

Vesna Polovina

Faculty of Philology
University of Belgrade
polovina.v@gmail.com

Natalija Panić Cerovski

Faculty of Philology
University of Belgrade
natalija.panic@fil.bg.ac.rs

CENTRAL DEICTIC EXPRESSIONS IN CONVERSATIONAL DISCOURSE

In this study we investigate the use of certain, so called “ground zero” deictic expressions (first and second personal pronouns, adverbs *here* and *now*) in Serbian conversational discourse. Due to the fact that Serbian belongs to the “pro-drop” languages we considered statements found in traditional, mostly prescriptive grammars, insisting on “proper” omission of some of these expressions (especially personal pronouns) unless they have emphatic or contrastive function, worth further exploration and modification. Working within the framework of systemic-functional linguistics of Halliday and Hasan (1976) and Hoey’s (2010) collocation analysis, we explore the textual distribution and functioning of the personal pronouns *ja* (“I”) and *ti* (“you”), adverbs *tu*, *ovde* (“here”) and *sad* (“now”) in a corpus consisting of spoken discourses: spontaneous conversations, political television interviews, parliamentary speeches (each corpus amounting to about 100,000 tokens). We found that whereas in the spontaneous, informal conversations they show a variety of positions, functions and uses, in more formal interviews and speeches their distribution and functions differ. Yet in all the types of spoken corpora, these deictic elements can serve a variety of discourse functions, i.e. not only as referential elements but primarily to create and respond to discourse settings, having more procedural meaning, cohesive and delimitative roles. They initiate rhetorical moves of exemplification, elaboration, speech acts of thanking and apologizing and so on.

Keywords: deictic pronouns and adverbs, distribution, collocation, conversation, spoken language

Virginia Popović

Facultatea de Filosofie

Universitatea din Novi Sad

popovic.virdjinija@ff.uns.ac.rs

DETECTAREA SENSURILOR CRIPTICE ALE FLORIILOR ȘI VARIANTA SÂRBEASCĂ A EXPRESIILOR FLORALE ÎN POEZIA LUI EMINESCU

Încă din perioada premodernă, poeții români au preferat să scrie poezii inspirate din lumea mirifică a florilor. Fiind folosite ca simboluri, încă din cele mai vechi timpuri, poeții au dorit să-și exprime diferite sentimente folosind semiotica florii. Toți știm că în tradiția populară românească florile transmit un mesaj. În lumea hermeneuticii, orice obiect, fenomen, floare, poate avea sensuri diferite în manifestările sale simbolice. Preferința lui Eminescu pentru flori, în primul rând este din cauza influenței curentului romantic, apoi din cauza influenței lecturilor orientale, a dragostei și nostalgiei lui Eminescu față de misterul forilor din natura cutreierată de el în tinerețe. În lucrare vom analiza un corpus de câteva zeci de poezii scrise de Mihai Eminescu în timpul vieții, clasificând simbolurile florare și sentimentele trezite de ele în sufletul poetului și traducerea expresiilor florale în limba sârbă. Prin descoperirea semnificației metafizice a florii vom încerca să aducem o nouă analiză a poeziei eminesciene prin prisma traducerilor acestor poezii în limba sârbă.

Cuvinte cheie: floare, simbol, poezie, Eminescu, traducere

Tvrtko Prčić

tvrtko.prcic@gmail.com

Jasmina Dražić

jasmina@ff.uns.ac.rs

Mira Milić

miramilicns@gmail.com

Milan Ajdžanović

ajdzanovic@ff.uns.ac.rs

Sonja Filipović Kovačević

sonjaf@ff.uns.ac.rs

Olga Panić Kavgić

olgapk@ff.uns.ac.rs

Strahinja Stepanov

strahinja.stepanov@ff.uns.ac.rs

Marina Šafer

safer.marina@gmail.com

Aleksandra Kardoš

sandra.kardosh@gmail.com

Marija Savić

marija.savic.sa@gmail.com

Milan Obradović

obrmilan@gmail.com

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

Biljana Mišić Ilić

bmisicilic@gmail.com

Filozofski fakultet

Univerzitet u Nišu

Tematska sesija

**KAKO SMO RADILI SRPSKI REČNIK NOVIJIH ANGLICIZAMA:
ZAJEDNIČKI POGLED IZBLIZA**

U ovoj tematskoj sesiji biće predložena iskustva iz prve ruke autorskog i dela saradničkog tima *Srpskog rečnika novijih anglicizama* (2021), koji se nedavno pojavio u elektronskom i štampanom obliku. Pripreman i sastavljan tako da izađe o 20. godišnjici objavljivanja svog prethodnika i leksikografskog uzora *Du yu speak anglosrpski? Rečnika novijih anglicizama* (Vasić, Prčić, Nejgebauer 2001, 2011, 2018), petostruko prošireni i višestruko poboljšani *Srpski rečnik novijih anglicizama* sadrži oko 4500 odrednica, glavnih i izvedenih, aktuelnih anglicizama pažljivo biranih iz specijalno formiranog elektronskog korpusa, s više od 12.000 paragrafa, žanrovski i tematski raznovrsnih onlajn tekstova nastalih u poslednjih dvadesetak godina. Sesija će biti organizovana u osam tematskih saopštenja, kojima će biti obuhvaćeni teorijski, metodološki i praktični aspekti rada na Rečniku, počev od principa njegove organizacije i realizacije, preko odabiranja, prikupljanja i sređivanja korpusnih jedinica, pa do formalne i sadržinske obrade i tipografskog prikaza odrednica unutar makrostrukture, mikrostrukture i mediostrukture Rečnika, s naglaskom na njihovom pisanju, izgovoru, gramatici, semantici, stilistici i pragmatici, te njihovim paradigmatskim, sintagmatskim i tvorbenim odnosima. Na kraju, biće ponuđeno jedno jedinstveno viđenje konkretne upotrebljivosti i iskoristivosti Rečnika u svakodnevnoj praksi, pre svega u izučavanjima englesko-srpskih jezičkih kontakata, novih elemenata leksike srpskog jezika i nastave srpskog i engleskog jezika u školi i na fakultetu. Ciljevi ovako zamišljene tematske sesije trojaki su: prvo, da se zainteresovanima približi proces nastajanja ovog Rečnika od ideje do ostvarenja; drugo, da se demistifikuje proces sastavljanja rečnika uopšte; i treće, da se podstaknu budući leksikografi, naročito oni mlađi, na osmišljavanje i pripremanje drugih specijalizovanih rečnika manjeg i srednjeg obima, čime bi se popunila i dalje nedopustivo velika praznina u kvalitetnoj domaćoj rečničkoj produkciji. Usvojivši teorijska, metodološka i praktična znanja koja će im pružiti ovaj 'zajednički pogled izbliza', slušaoci ove tematske sesije postaće svojevrsni svršeni polaznici jednog intenzivnog mini-kursa primenjene dvojezične leksikografije.

Ključne reči: rečnik, noviji anglicizmi, srpski jezik, teorija, metodologija, praksa

Izvori:

(1) *Du yu speak anglosrpski? Rečnik novijih anglicizama*, 3., elektronsko, izdanje (2018), na:

<https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2018/978-86-6065-451-1>

(2) *Srpski rečnik novijih anglicizama*, 1., elektronsko, izdanje (2021), na:

<https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2021/978-86-6065-636-2>

Gorana Prodanović

Faculté de Philosophie et Lettres

Université de Novi Sad

gorana.prodanovic@gmail.com

**FRÈRES D'ÂME DE DAVID DIOP ET LES LAURÉATS DU PRIX GONCOURT
RACONTANT LA GRANDE GUERRE**

Notre recherche porte sur la nouveauté apportée par le roman *Frères d'âme* de David Diop, lauréat du Goncourt des lycéens (2018) par rapport aux lauréats du prix Goncourt dépeignant la Première guerre mondiale. Nous allons mettre en parallèle, d'un côté, les romans écrits sur le vif par la génération témoin et, de l'autre, celui écrit par un auteur faisant partie de la génération actuelle. Nous faisons le choix de comparer les œuvres suivantes : *L'Appel du sol* (1914) d'Adrian Bertrand, *Gaspard* (1915) de René Benjamin, *Le Feu (Journal d'une Escouade)* (1916) d'Henri Barbusse, *La flamme du poing* d'Henri Malherbe et *Civilisation* de Georges Duhamel (1918) avec le livre *Frères d'âme*. David Diop adopte nécessairement une perspective différente sur ces malheureux événements en raison de sa double culture, française et sénégalaise, et du recul du temps. Son roman se situe au moment où la guerre bat son plein et a pour protagoniste Alfa Ndiaye, tirailleur sénégalais. Nous allons tenter de voir, du point de vue de la théorie postcoloniale, en quoi consiste la différence entre le récit testimonial basée sur l'expérience personnelle des auteurs français et la fiction conçue par un écrivain issu de l'ancien empire coloniale français.

Mots clés: Grande Guerre, Goncourt, théorie postcoloniale, tirailleur sénégalais

Marina Puia Bădescu

Facultatea de Filozofie

Universitatea din Novi Sad

marinapb@ff.uns.ac.rs

CÂTEVA OBSERVAȚII ASUPRA ERORILOR SAU DIFICULTĂȚILOR ÎN TRADUCEREA MANUALELOR DIN LIMBA SÂRBĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Intenția cu care am pornit, atunci când ne-am hotărât să cercetăm limba manualelor traduse, a fost aceea de a afla cum se prezintă problema traducerii, după o perioadă de câteva decenii, de când se practică această activitate, la Institutul pentru editarea manualelor. Menționăm că nu dorim ca cercetarea să fie interpretată drept o "vânătoare" a scăpărilor prezente în textele respective. Evidențierea lor are un singur scop: de a atrage atenția asupra pericolelor sau "capcanelor" - cum le-a numit academicianul Alexandru Graur - care apar în traducerea unui text științific. De altfel, printre sarcinile Departamentului de limbă și literatură română al Facultății de Filozofie din Novi Sad, figurează și cercetarea limbajului manualelor școlare. Trebuie să amintim și faptul că la Departamentul nostru avem cursul: *Metodica traducerii*, așa că o astfel de cercetare ne va fi un material util în activitatea cu studenții, în caz că unii dintre ei vor ajunge traducători de manuale școlare. În analiza noastră ne-am concentrat atenția asupra manualelor de geografie, chimie, istorie și cunoștințe despre natură, al căror conținut este de natură narativă; se știe că în matematică și fizică vorbesc mai mult cifrele și simbolurile.

Cuvinte cheie: limba sârbă, limba română, traducerea manualelor

Драгана Путниковић

China Communications Construction Company Ltd.

draganaputnikovic@yahoo.com

ЖЕНСКА ШТАМПА КАО ОГЛЕДАЛО МАСОВНЕ КУЛТУРЕ

Основна теза истраживања у овом раду је „женски језик“ у часописима за жене, као ситуационом месту и незаобилазном производу масовне културе. Замисао и циљ рада је да анализом дискурса који доминира у женској штампи маркирамо какву слику света и жена они конструишу, какав је однос према жени, односно, како се у нашој култури жена доживљава. Селекција ликова и догађаја којима се поклања пажња приказује стање нашег друштва и ако дубље анализирамо скривене намере уредништва, намеће нам се шта да мислимо, како да мислимо, и како да живимо. У раду бих се осврнула на то како је изгледао пут који су прешли женски часописи у Србији од самог почетка до данашњих дана. Потрудићу се да у прегледу развоја женских часописа код нас, представим „трновит“ пут који је женска штампа прешла у едукацији, еманципацији жена и „равноправности полова“. Од традиционалних женских часописа које су првобитно уређивали мушкарци, а касније и жене, а који су се бавили традиционалним вредностима и еманципацијом жена, које су „писале да би се исказале на једном до тада недоступном плану, да би писале о својим проблемима, да би освојиле права и просторе јавне комуникације доступне искључиво мушкарцима, али и да би својим искуством и знањем подучиле“ (Рекović, 2015: 5), до модерних, савремених који су искључиво оријентисани на потрошњу, јефтину забаву, трачеве, огласе, разне „корисне“ савете, и друге маргинализоване теме. Сведени на идентификацију која се огледа најчешће у подражавању одевања, шминкања, понашања, граде ставове о животу, срећи и љубави.

Кључне речи: женски језик, женска штампа, масовна култура

Mihaj N. Radan

Profesor u penziji
Temišvar, Rumunija
mradan54@yahoo.com

Miljana Radmila Uskatu

Filološki, istorijski i teološki fakultet
Zapadni univerzitet u Temišvaru, Rumunija
miliana83@yahoo.com

NEKE INDICIJE O PRAVOSLAVNOJ VEROISPOVESTI KARAŠEVAKA U PROŠLOSTI

Polazeći od činjenica da se u pojedinim srednjovekovnim dokumentima o danas katoličkim Karaševcima govori kao o *šizmaticima*, autori su se ovom radu fokusirali na istraživanje karaševskih običaja sa ciljem pronalaženja onih obreda i elemenata u njima koji bi potvrdili istinitost tih tvrdnji i potkrepile ih. U radu su, dakle, prikazani i analizirani pojedini obredi i drugi elementi, prvenstveno onih iz oblasti crkvenih običaja, a oni su indicije koje se konstituišu u argumente o pravoslavnoj verskoj pripadnosti Karaševaka u srednjem veku. Istovremeno, ilustrujući sa nekoliko primera kako se reminiscencije pravoslavlja reflektuju u govorima Karaševaka, osim etnoloških, autori potkrepljuju ovu tezu i lingvističkim argumentima.

Ključne reči: Karaševci, verska prošlost, pravoslavlje, katoličanstvo, etnološki i lingvistički argumenti

Bojana Radenković Šošić

Filološko-umetnički fakultet
Univerzitet u Kragujevcu
radenkovicbojana@gmail.com

Marija Koprivica Lelićanin

SAE Institute in Milan, Italy
m.lelicanin@sae.edu

**IRONIJA I ISKRENOST U JEZIKU PANDEMIJSKOG OGLAŠAVANJA:
REKLAME KOMPA NIJE TAFO**

Početak pandemije sredinom marta 2020. godine zatekao je nesprennim zemlje širom sveta među kojima je Italija bila jedna od najjače pogođenih. Država i komercijalne kompanije u komunikaciji sa ciljnim javnostima reaguju gotovo identičnim porukama. U medijima dominira isti diskurs jer oglašivači insistiraju na istim narativima. Apeli državnih institucija i reklame komercijalnih oglašivača jednoglasno i neprestano veličaju pripadnost italijanskoj naciji, ukazuju na opasnost od virusa suprostavljajući slike sigurnih domova slikama opasnih ulica i ističu veru u nauku i tehnologiju. Međutim, jedna kompanija oglašava se u potpunosti drugačije, van svih kanona, ruši sve poznate reklamne mitove i nadomešćuje ograničenja navedenih narativa. Reč je o pogrebnom preduzeću *Tafo* čije poruke odlikuje neuobičajena ironija i iskrenost. Imajući u vidu opšti društveni kontekst u kome su analizirane poruke ove kompanije, spoj ironije i iskrenosti sada je posebno istaknut u odnosu na period pre pandemije. Oslanjajući se na semiotičke i analitičke metode Bartove retorike slike osnovni cilj rada je ispitati na kojim se jezičkim, kodiranim ikoničkim i nekodiranim ikoničkim sredstvima zasniva reklamna poruka ove italijanske kompanije. U zaključcima posebno ukazujemo na vezu novih reklamnih poruka i metamodernističkog koncepta *ironesty*. Odabrana tema ima višestruki značaj: prikazuje jezičke odlike javne i komercijalne komunikacije na italijanskom jeziku tokom pandemije i preispituje mogućnost upotrebe pragmatiskih i semiotičkih metoda u kontekstu novih, metamodernističkih, tendencija.

Ključne reči: italijanski jezik, oglašavanje, semiotika, metamodernizam, *ironesty*

Mirna Radin Sabadoš

Faculty of Philosophy

University of Novi Sad

mirna.radin.sabados@ff.uns.ac.rs

RHYTHMS, DURATIONS, AND TEMPORALITIES IN THE PROLOGUE OF THE *UNDERWORLD*

Don DeLillo's novel *Underworld* is considered to be one of "the great American novels" which condenses American history of the second half of the XX century by exploring and magnifying less known portions of everyday life woven around significant historical events. The resulting panorama is perceived as comprehensive, although fictional testimony of the times past. The paper here explores narrative methods and conventions which the author deploys to construct a seamless yet plausible flow of time despite the fragmented structuring of events and broken chronology. The focus of the research is the "Prologue" section of the novel which sets the temporal frame and functions as the starting point of the narrative. To verify the hypothesis that "in telling everything is transformed by the structuring presence of the end to come" (Currie 2010:5), the paper examines the narrative temporality of the "Prologue" proposing that it is the origin of the concepts of time coming from contemporary cultural theory, time-space compression, accelerated recontextualization and archive fever, further developed within the narrative structure. The structure of time in the novel affects us as readers and we accept it as "rifts and loops and pleats in the fabric of linear time" (Connor 1997). It unfolds as an effect of narrative devices into a certain perception of time composed out of visual and auditory segments zooming in and out, establishing a network of time nodes that simultaneously structure an imprint of the unquestionable present as well as the yarns of the treacherous past.

Keywords: narrative temporality, the concept of time, *Underworld* (novel), time-space compression, noise

Anica Radosavljević Krsmanović

Filološko-umetnički fakultet
Univerzitet u Kragujevcu
anica.krsmanovic@filum.kg.ac.rs

Nina Manojlović

Filološko-umetnički fakultet
Univerzitet u Kragujevcu
nina.manojlovic@filum.kg.ac.rs

MOTIVATIONAL CONSTRUCTS AS ANTECEDENTS OF INTERNATIONAL POSTURE

In line with globalization, the phenomenon of “World English identity” or “international posture” has emerged, defined as an “interest in foreign or international affairs, willingness to go overseas to stay or work, readiness to interact with intercultural partners, and openness or a non-ethnocentric attitude toward different cultures” (Yashima 2002, p. 57). Previous studies have indicated the interrelationships between international posture and L2 motivation in general, as well as various motivational constructs. This study focuses on the following motivational constructs: willingness to communicate, L2-ideal self, and L2 motivation. Namely, the aim of the study is to determine which of the above-mentioned motivational constructs and to what extent are antecedents of international posture among English major university students in Serbia. For this purpose, we will conduct a survey with the students of English language and literature at the Faculty of Philology and Arts, University of Kragujevac. The method of data collection will involve a questionnaire survey aimed at examining the students’ international posture, their willingness to communicate, L2-ideal self and their motivation for English language learning. The following analyses will be employed in the research: descriptive statistics, correlation and regression analysis. The results will provide important insights into the nature of international posture of the participants, thus carrying some pedagogical and practical implications.

Keywords: international posture, L2 motivation, willingness to communicate, L2-Ideal self, English major university students

Dragana Radovanović

Institut za srpski jezik SANU
Filozofski fakultet u Kosovskoj Mitrovici
Univerzitet u Prištini
draganailija@gmail.com

Anna Makišová

Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
makisova.anna@gmail.com

SLOVAČKO-SRPSKE VEZE – IZ SVADBENE TERMINOLOGIJE

U radu se sa etnolingvističkog stanovišta analizira svadba, a posebna pažnja je usmerena na leksiku svadbenih obreda. Svadba zauzima važno mesto u čovekovom životu i, u saglasju je sa okolnostima ispitivane sredine, jezičkim i društvenim faktorima, nosi snažan pečat tradicionalne kulture. U radu se na osnovu etnodijalekatskog prostora multietničke Vojvodine prikuplja svadbena leksika zabeležena u terenskim zapisima. Uz uvažavanje teorije semantičkih polja izdvojena leksika kreće se u dosadašnjim klasifikacionim okvirima podele svadbenih običajnih i obrednih elemenata predstavljena u vidu tematskog pojmovnika iz kog se može sagledati etnokulturni i arealni kontekst u kome registrovane leksičke i etnografske datosti egzistiraju.

Ključne reči: etnodijalekatski terenski zapisi, svadbena leksika, multietnička Vojvodina

Nataša Radusin Bardić

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

natasa.radusin.bardic@ff.uns.ac.rs

L'USAGE DU DICTAPHONE EN COURS DE PHONÉTIQUE EN LIGNE AVEC LES ÉTUDIANTS SERBOPHONES DE FLE

Dans le contexte de la crise actuelle causée par la pandémie de coronavirus, les enseignants des langues étrangères sont obligés de s'adapter et d'utiliser des technologies toujours plus nouvelles au service du développement de la pratique orale des apprenants. En ce qui concerne les activités de correction phonétique à distance, le dictaphone s'avère être un outil exceptionnel permettant de compenser, au moins en partie, le manque d'interaction directe entre l'enseignant et les apprenants lorsque les cours de phonétique sont organisés en dehors des laboratoires de langues. Grâce à cet outil, dont presque tous les téléphones portables sont aujourd'hui dotés, un apprenant peut facilement enregistrer sa production orale et l'envoyer à l'enseignant par courriel suivant son propre rythme de travail, sans contrainte de temps de parole, temps généralement très limité dans une communication synchrone. Tout en favorisant le travail en autonomie des apprenants, cet outil permet aussi à l'enseignant de mieux individualiser l'évaluation de la prononciation des apprenants et de mieux suivre leur progrès et leurs besoins. Dans notre travail, nous nous donnons pour tâche de présenter les résultats de l'usage du dictaphone en travaux dirigés de Phonétique et phonologie de la langue française avec les étudiants de première année de la Faculté de philosophie et lettres de l'Université de Novi Sad au cours de l'année académique 2019/20. Il s'agit des étudiants qui font des études de langue et littérature françaises, tout en entreprenant l'apprentissage d'une autre langue romane (prévue selon leur programme d'études, l'italien ou l'espagnol, au choix) ainsi que de ceux qui font des études de langue et littérature anglaises avec une autre philologie étrangère (le français).

Mots clés: phonétique, FLE, cours à distance, locuteurs serbophones, dictaphone

Анка Рађеновић

Филолошки факултет
Универзитет у Београду
anka_radjenovic@yahoo.com

Маја Баћић

Филолошки факултет
Универзитет у Београду
maya.bacic@hotmail.com

**ПОЗИЦИОНИРАЊЕ ПЕРФЕКТА У МОДЕРНОМ ГРЧКОМ ЈЕЗИКУ И ЊЕГОВИ
ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА СРПСКОМ**

Предмет овог истраживања представља контрастивна анализа перфекта у модерном грчком језику и глаголских облика који му корелирају у српском језику. Категоризација глаголских времена представља сложено питање у настави страних језика будући да их различити језици на различите начине позиционирају на темпоралној оси. У зависности од појединих морфолошких, семантичких и синтаксичких услова глаголска времена могу прелазити из једне темпоралне категорије у другу или, чак, поседовати обе. Перфекат у модерном грчком језику представља специфично глаголско време које у зависности од различитих синтаксичко-семантичких околности може локализовати глаголску радњу у све три временске сфере, а такође може имати различите темпоралне и модалне употребе. Истраживање има за циљ да детаљно представи широк дијапазон употребе овог глаголског времена, као и да идентификује и опише сличности и разлике између перфекта у модерном грчком и његових преводних еквивалената у српском језику. У истраживању примењујемо методу контрастивне анализе примера ексцерпираних са интернет платформе корпуса модерног грчког језика (енг. Corpus of Modern Greek language <http://web-corpora.net/GreekCorpus/search/>) и из граматика и приручника који се користе у универзитетској настави модерног грчког на нивоима Б1, Б2 и Ц1 у складу са ЗЕОЈ-ом. Будући да различито позиционирање перфекта на темпоралној линији у модерном грчком језику, који као такав не постоји у српском и не може условити појаву позитивног трансфера, може довести до стварања потешкоћа приликом усвајања овог језика као Ј2, настојимо да предложимо одговарајуће преводне еквиваленте на српском језику, указујући, притом, на специфичне ситуације употребе перфекта у грчком које нативним говорницима српског језика могу бити проблематичне.

Кључне речи: перфекат, модерни грчки језик, српски језик, контрастивна анализа, преводна еквиваленција

Diana Ristivojević

Filozofski fakultet

Univerzitet u Tuzli, Bosna i Hercegovina

diana.ristivojevic@hotmail.com

PARTIKULA *SCHON* U SEMANTIČKOJ I SINTAKSIČKOJ REALIZACIJI KAO GRADPARTIKEL, FOKUSPARTIKEL I SATZÄQUIVALENT

Ovaj rad bavi se partikulom *schon* u njemačkom jeziku, i to na način da su u fokusu našeg razmatranja tri semantičke i sintaksičke realizacije partikule *schon*, Gradpartikel, Fokuspartikel i Satzäquivalent, u kojima se predmetna partikula manifestuje pored svoje primarne realizacije kao Modalpartikel, što vodi zaključku da se partikula *schon* realizuje kao četiri različite vrste partikula. U radu se izdvajaju tri veće cjeline; teorijski pregled specifičnosti, te sintaksičke pozicije partikule *schon*, pojedinačna analiza svake od tri navedene partikule zasnovana na konkretnim primjerima realizacije ekscerpiranim iz novina *Spiegel*, i na kraju zaključni dio. Ovim radom želimo da rasvijetlimo nijanse koje razdvajaju svaku od ovih individualnih realizacija partikule *schon*. Time se postiže jasno sagledavanje svake funkcije i svakog značenja u kojima se partikula *schon* realizuje, što opet pruža nedvosmisleni distinkciju u odnosu prema modalnoj partikuli. Sveobuhvatni cilj rada je da se prikažu svi semantički i sintaksički oblici partikule *schon* u njemačkom jeziku. Došli smo do zaključka da postoje velike razlike u trima, tj. četirima, postojećim varijantama partikule *schon*. Gradpartikel i Fokuspartikel se javljaju u pisanoj formi, a Satzäquivalent kao i Modalpartikel se javljaju u dijaloškoj komunikaciji. Sve tri ovdje razmatrane partikule imaju različite funkcije u rečenici. Navedenim primjerima u radu ilustrujemo tvrdnju da se one u savremenom njemačkom jeziku, i to u medijskom diskursu koji je dio standardne jezičke realizacije, manifestuju i u inicijalnoj rečeničnoj poziciji.

Ključne riječi: partikula *schon*, Gradpartikel, Fokuspartikel, Satzäquivalent

Ана Савић Грујић

Институт за српски језик САНУ
anasavic81@gmail.com

Јована Бојовић

Институт за српски језик САНУ
jovanab89@yahoo.com

ИЗ ПАСТИРСKE ЛЕКСИКЕ ЈУГОИСТОЧНЕ СРБИЈЕ

Овај рад представља део шире истраживачке теме *Атлас пастирске лексике југоисточне Србије*, чија се реализација обавља у оквиру пројекта *Народна и поетска лексика југоисточне Србије* (руководилац професор Недељко Богдановић, координатор академик Александар Лома), под окриљем Огранка САНУ у Нишу. Циљ овог вишегодишњег научноистраживачког рада јесте свеобухватно сагледавање језичке и животне стварности сточара на подручју југоисточне Србије. Овом приликом у фокусу наше пажње нашле су се именичке лексеме *аргач, загон, замет, заметина, јегрек, јегл, легало, обор, омет, тор, трла, трљак...* којима се у говорима југоисточне Србије именује „ограђен простор испред стаје у којем овце бораве преко дана”. Вишедеценијским теренским истраживањем на основу *Упитника за прикупљање сточарске лексике југоисточне Србије*, у тридесет и девет пунктова с призренско-тимочке дијалекатске области, прикупљена је богата лексичка грађа за означавање реалија сточарске делатности. Овде издвојене лексичке јединице, као сегмент тематске целине која се односи на простор и просторије у сточарству, чине само део обимног корпуса. Стање потврђено на терену упоређено је са стањем репрезентованим у релевантним дијалекатским речницима с истог говорног подручја. Семантички подаци у речницима допринели су прецизнијем лексичко-семантичком описивању датих лексема и указивању на семантичко-мотивационе аспекте. Лингвистичком картом прецизирана је територијална распрострањеност различитих лексичких реализација на ареалу југоисточне Србије и указано на географску разуђеност анализираних лексема.

Кључне речи: лексика пастирства, призренско-тимочка дијалекатска област, југоисточна Србија, лингвогеографски приступ

Биљана М. Савић

Институт за српски језик САНУ

savicmbiljana@gmail.com

ИЗ ЛЕКСИКЕ ОДИЈЕВАЊА И ОБУВАЊА У ВЕЛИКОМ БЛАШКУ (КОД БАЊЕ ЛУКЕ)

Циљ овог рада јесте представљање и лексичко-семантичка анализа лексема везаних за културу одијевања и обувања у говору Великог Блашка код Бање Луке. Ова лексика је значајна за традиционалну културу и њоме се освјетљава један сегмент језичке (дијалекатске) слике свијета. За сакупљање материјала и као смјерница у истраживању коришћен је упитник Института за српски језик САНУ којим су се истраживачи већ служили за биљежење ове тематске лексике у српским дијалектима. За лексеме којима се именују предмети и појаве који су потиснути из употребе или сасвим ишчезли испитан је дијахрони пресјек. Објашњен је семантички садржај мање познатих ријечи а, ради илустрације, навођени су и одговарајући контексти. Прикупљена лексика је представљена у складу са досадашњом традицијом, тј. класификована је у тематске групе и подгрупе. Смјештањем овог рада у контекст досадашњих истраживања терминологије одијевања и обувања омогућава се шири увид у ареал појединих лексема.

Кључне ријечи: лексика одијевања, лексика обувања, херцеговачко-крајишки дијалекат, дијалектологија, српски језик

Сандра Савић

Институт за српски језик САНУ

sandrasavic0302@gmail.com

ИЗ ОНОМАСТИКЕ ЗАПЛАЊА: МИКРОТОПОНИМИЈА ЗАПЛАЊСКОГ СЕЛА ТАСКОВИЋИ

Предмет овог рада јесу микротопоними заплањског села Тасковићи. Корпус чини више од 60 микротопонимских јединица које су прикупљене теренским истраживањем током 2020. године. Грађа је сагледана са семантичког и структуралног аспекта. У оквиру лексичко-семантичке анализе микротопоними су разврстани у семантичке групе: 1. Географски називи условљени физичкогеографским својствима тла, 2. Хидронимија, 3. Човек – живот и рад, 4. Микротопоними антропонимског порекла, 5. Географски називи настали од других топонима, 6. Микротопоними недовољно јасне мотивисаности. У другом делу рада приказана је структурална класификација микротопонима која обухвата поделу географских назива на једночлане, двочлане и вишечлане.

Кључне речи: Тасковићи, микротопоними, лексичко-семантичка анализа, структурална класификација

Ružica Seder

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

ruzica.seder@ff.uns.ac.rs

RELATIVIZATOR ŠTO I NJEGOVI EKVIVALENTI U FRANCUSKOM JEZIKU

U ovom radu razmatraćemo relativizator *što* u srpskom jeziku kojem odgovaraju različiti relativizatori u francuskom jeziku. Naime, u srpskom jeziku razlikuje se nepromenljivo *što*, koje se smatra veznikom, a koje je u odnosu sintaksičke sinonimije sa relativizatorom *koji* (*On je licemer što se pretvara pred ljudima*) i promenljivog *što* u funkciji imeničke zamenice, koje ima različite funkcije (*Nemoj nikom reći šta se desilo* ; *Nemoj nikom reći šta sam ti rekla*; *Saznao je lošu vest, što ga je rastužilo* itd.). Oslanjajući se na savremene radove koji se bave ovom problematikom (između ostalih: Grickat, 1967; Kordić 1993), opisaćemo upotrebe pomenutog relativizatora i njegovih sintaksičkih sinonima srpskom jeziku, a potom ćemo, na korpusu ekscerpiranom iz srpskih romana i njihovih objavljenih prevoda na francuski jezik, analizirati njegove ekvivalente u francuskom jeziku, te sintaksičke uslove u kojima se pojedini ekvivalenti realizuju.

Ključne reči: relativna rečenica, relativizator, antecedent, francuski, srpski

Ana Sentov

Fakultet za pravne i poslovne studije *dr Lazar Vrkić* u Novom Sadu
Univerzitet Union
ana.sentov@flv.edu.rs

Nataša Agbaba

Univerzitet Union
natasa.agbaba@flv.edu.rs

RAW ANGLICISMS IN JOB ADVERTISEMENTS

The paper deals with the analysis of job titles most frequently found in Serbian online job advertisements, with the purpose to identify which job titles represent recently introduced Anglicisms. The Anglicisms selected were analysed according to their type, justified use and status. The research was conducted from December 2019 to February 2020 on a corpus consisting of 54 job categories and 95 job titles. The data was taken from the Infostud website (<http://poslovi.infostud.com/info/trazenazanimanja/>). Data collection was done by the sample method. Only raw Anglicisms were singled out from the corpus and analysed using the quantitative and qualitative method. The research has shown that most raw Anglicisms can be found in the job titles in the IT sector, and in job titles that (1) do not refer to highly specialized professions and (2) have an adequate equivalent in Serbian. The results are examined from the perspective of contact linguistics, economics, language planning and similar. The purpose of this paper is also to encourage an exchange of ideas between businesses/HR sector which create job titles and language professionals who can help in this process, with the aim to avoid the excessive and unjustified use of raw Anglicisms. In this way, without adopting either extremely purist or extremely liberal position, it is our belief that the Serbian language could be preserved and enriched.

Keywords: Anglicism, raw Anglicism, languages in contact, Anglo-Serbian, job titles

Зоран Симић

Институт за српски језик САНУ

zosim04@yahoo.com

ПАДЕЖНИ ФОРМАЛИЗАТОРИ ПРОСТОРНЕ СУБЛОКАЛИЗАЦИЈЕ И СУПРАЛОКАЛИЗАЦИЈЕ У ХЕРЦЕГОВАЧКО-КРАЈИШКИМ ГОВОРИМА

У раду ће бити извршена синтаксичко-семантичка анализа свих предлошко-падежних јединица које су у расположивим дијалектолошким изворима о говорима херцеговачко-крајишког дијалекта регистроване као падежни формализатори просторне сублокализације и просторне супралокализације, а у структури семантичког поља просторности везују се за одређену посредну просторну локализацију као изрази спецификоване дистантне просторне сублокативности и субадлативности (то су падежне конструкције с предлозима ПОД, ИСПОД и НИЖЕ), односно, спецификоване дистантне просторне супралокативности и супраадлативности (то су падежне конструкције с предлозима НАД, ИЗНАД и ВИШЕ). Циљ овог истраживања јесте осветлити природу конкурентског и/или комплементарног односа просторних падежних формализатора у оквиру семантичког типа сублокализације и супралокализације, те, у зависности од количине расположивих података, евентуално утврдити њихов статус у појединим херцеговачко-крајишким говорима и репартицију на територији целог дијалекта. На основу овакве анализе биће могуће претпоставити правац развоја испитиваних семантичких типова просторности у херцеговачко-крајишком дијалекту, што је значајно узмемо ли у обзир чињеницу, познату у србистичкој литератури, да генитив као директивно немаркирана конструкција у српском језику преузима улогу основног формализатора спецификоване просторне дистантности од директивно маркиране инструменталне, односно, акузативне конструкције.

Кључне речи: дијалектологија српског језика, синтакса и семантика падежа, генитив, акузатив, инструментал, предлози ПОД, ИСПОД и НИЖЕ, предлози НАД, ИЗНАД и ВИШЕ, конкурентни однос, комплементарни однос, просторна сублокализација, просторна супралокализација, херцеговачко-крајишки дијалекат

Sladjana Stamenković

Faculty of Philosophy

University of Novi Sad

sladjana.stamenkovic@ff.uns.ac.rs

**ELEMENTS OF POPULAR CULTURE IN *RUNNING DOG* BY DON DELILLO AND
LJUBAVNA PESMA BY SRĐAN SRDIĆ**

Popular culture has long been strongly present in the literature of the 20th and 21st centuries. The genre of popular culture fiction focuses on literary texts that are inspired or intertextually connected to different elements of popular culture. It has been the subject of extensive theoretical research, involving numerous renowned theoreticians from Fiske (1989) to Kellner (1995), from Lowenthal (1985) to Rogers (1985). Both *Running Dog* by Don DeLillo and *Ljubavna pesma* by Srđan Srdić structure their dynamics around different elements of popular culture, more specifically films. In *Running Dog*, the plot is set into motion by a mysterious pornographic feature allegedly taped in a Nazi bunker during the final throes of WWII, which is rumored to reemerge from hiding and marketed among a spectrum of fans of erotic artistic paraphernalia. The entire novel is also influenced by different Chaplin films, which provide a popular culture background against which painful historical issues and characters are discussed. In *Ljubavna pesma*, the entire novel relies heavily on the plot and symbolism of the famous Bertolucci film *Last Tango in Paris*. In his dreams and hallucinations, the protagonist somewhat relives the love story that draws heavily from Bertolucci's plot. Apart from the element of film, popular culture is embodied in these two novels through several other elements, most of which revolve around the social influence of mass media and the phenomenon of celebrities in Western civilization. This paper compares and contrasts different use of popular culture elements in these two novels, exploring similar effects they exhibit both in literary and socio-cultural contexts.

Keywords: popular culture, popular culture fiction, film, *Running Dog*, *Ljubavna pesma*

Бранимир Станковић

Филозофски факултет

Универзитет у Нишу

branimir.stankovic@filfak.ni.ac.rs

ДИФЕРЕНЦИЈАЛНО МАРКИРАЊЕ ОБЈЕКТА У СРПСКОМ: СЛУЧАЈ ЕПОНИМА

Истраживања феномена диференцијалног маркирања објекта у функционалистичкој и типолошкој литератури показују да директни објекат који је позициониран више на *скали аниматности* (1) и/или *скали одређености* (2) има већу вероватноћу да буде видљиво обележен у акузативу (Croft 2003, Aissen 2003).

(1) људско > антропоморфизовано живо > неантропоморфизовано живо > неживо

(2) лична заменица (1., 2. лице > 3. лице) > властито име > апелатив са хуманим денотатом > аниматни апелатив са хуманим денотатом > инаниматни апелатив > одређена именска синтагма > неодређена именска синтагма > неспецифична именска синтагма

У српском језику је скала аниматности релевантна за (морфолошки немаркиране) форме именица мушког рода једине, које су синкретичне са обликом генитива за антроп(оморфизоване) живе денотате, те синкретичне са формом номинатива за неантропоморфизоване живе и неживе номиналне денотате:

(3) Видео сам { *поп-Ø/поп-а } / { *мачак-Ø/мачк-а } / { бор-Ø/*бор-а } / { вирус-Ø/*вирус-а } / { сто-Ø/*стол-а }.

Показаћемо у којим контекстима и скала одређености може бити релевантна за српски. У примерима попут (4.а) и (5.а), морфолошки маркирана форма (-а) може упућивати и на одређеног и на неспецифичног референта, док морфолошки немаркирана форма (-Ø) не може упућивати на референта уведеног у дискурс (5.а):

(4) а. У својој гитарској колекцији Ненад има { „Фендер-Ø“ / „Фендер-а“_i } и { „Гибсон-Ø“ / „Гибсон-а“ }.

б. In his guitar collection, Nenad has a Fender_i and a Gibson.

(5) а. Вечерас ће свирати { „Фендер-Ø“_{*i} / „Фендер-а“_i }.

б. Tonight, he will play { a Fender_{*i} / the Fender_i }.

Према скали одређености у (2), (антроп)оними су проминентни и теже да буду видљиво обележени. Међутим, у случају епонима, упућивање на хијерархијски најниже, неспецифичне референте могуће је само необележеном формом.

Кључне речи: диференцијално маркирање објекта, скала одређености, скала аниматности, епоними

Селена Станковић

Филозофски факултет

Универзитет у Нишу

selena.stankovic@filfak.ni.ac.rs

ТОПОНИМИ И АНТРОПОНИМИ СТАРЕ СРБИЈЕ У ДИПЛОМАТСКОЈ ПРЕПИСЦИ НА СРПСКОМ И ФРАНЦУСКОМ ЈЕЗИКУ

Године 1899. Министарство иностраних дела Краљевине Србије објавило је дипломатске списе *Преписка о арбанаским насиљима у Старој Србији 1898–1899* који говоре о тешком животу и невољама хришћанског српског становништва у тадашњем Косовском вилајету услед самовоље и терора Албанаца. Основни садржај *Преписке*, познате као *Плава књига*, чине дипломатске ноте и писма које је ондашњи посланик Србије у Цариграду Стојан Новаковић размењивао са Владаном Ђорђевићем – министром иностраних дела и председником српске Краљевске владе – и са турским министром иностраних послова Тефик-пашом. Кореспонденцију С. Новаковића са Тефик-пашом сачињавају ноте и прилози чије се истоветне верзије на српском и француском језику паралелно дају и у којима се детаљно описују бројна злодела Албанаца над српским становништвом: убиства, отмице, пљачкања, паљевине, разбојништва, турчења, итд. При томе се прецизирају места у којима су се злочини дешавали, наводе се датуми насиља, као и властита имена Албанаца починилаца погрома и пострадалих Срба. У раду се са аспекта лингвистичке концепције превођења анализира употреба топонима и антропонима Старе Србије у делу *Преписке* на француском језику, односно разматрају се традуктолошке технике којима се аутор писама и нота на француском језику служио за преношење назива географских објеката, личних имена, породичних презимена и надимака са овог подручја. Примењени преводилачки поступци истражују се у оквирима класификације Питера Њумарка (Peter Newmark, 1988, 1991), а француске реализације српских лексема испитују се и путем контрастивне анализе. Претпоставка је да се у циљу представљања наведених страних лексичких јединица а са њима и специфичних елемената стране културе преводилац служио различитим традуктолошким стратегијама, а пре свега транскрипцијом, транслитерацијом и еквиваленцијом, тј. домаћим називом, као и преношењем страног имена, комбинацијом ових техника или њиховим спојем са дословним преводом или парафразом.

Кључне речи: топоними, антропоними, српски језик, француски језик, преводилачки поступци

Biljana Stikić

Udruženje profesora francuskog jezika Srbije, Beograd

biljanasarastikic@gmail.com

LES COMPÉTENCES TRANSVERSALES DANS L'ENSEIGNEMENT DU FLE: QUESTION DE TERMINOLOGIE ET DE L'APPLICATION

La communication a pour but d'éclaircir la problématique des compétences transversales dans l'enseignement du français langue étrangère, à partir d'une approche théorique, ainsi que du point de vue empirique. La première partie traite le concept, l'évolution et la distinction terminologique incertaine des CT. Elle est basée sur la présentation des résultats et observations de travaux et documents, tels que le CECRL et son complément, puis une recherche de Ledouc et Foucher sur les compétences génériques, ainsi que l'article de Roegiers qui a abordé un aspect important de la problématique : évolution de l'approche par compétences, approche interdisciplinaire et imprégnation des CG. La seconde partie s'intéresse aux CT appliquées dans de rares milieux éducatifs : un département français universitaire à Hanoi, une recherche réalisée dans l'enseignement secondaire algérien, et le développement des CT à une université polonaise. La troisième partie concerne une analyse comparative dans un domaine transitoire de didactique du FLE, celui de didactologie et de didactographie. Elle comprend l'identification des CT explicitement présentes dans des guides pédagogiques (niveaux A1-A2-B1) en tant que composantes de trois méthodes de français publiées par un éditeur spécialisé. Encadrée par les critères provenant de mots-clés terminologiques, l'analyse a pour but de déterminer le niveau d'importance des CT et leur interprétation sous forme d'activités langagières. Vu les résultats de recherches préparatoires, ainsi que le problème souligné au tout début, on suppose que la question des CT, examinée dans les guides, possède un caractère relativement fluctuant et, en raison des recherches peu nombreuses, une présence assez sporadique.

Mots-clés: compétences transversales/génériques, concept, FLE, guides pédagogiques

Александра З. Стојановић

Филолошко-уметнички факултет

Универзитет у Крагујевцу

aleksandra.stojanovic@filum.kg.ac.rs

ПРОСТОР И СЕЋАЊЕ: ХЕТЕРОТОПИЈА ЊУЈОРКА У РОМАНУ *ОТВОРЕНИ ГРАД* ТЕЏУА КОЛА

У добу попут нашег које је опседнуто простором и просторним питањима, град игра велику улогу у људском животу. Полазећи пре свега од разлике између појмова места и простора и појма хетеротопије М. Фукоа, приказаћемо читав град као хетеротопију, као палимпсест мисли и идеја и постмодернистичку компилацију сећања. Појам когнитивног мапирања Ф. Џејмсона биће употребљен у контексту потраге за идентитетом приказујући начин на који кретање кроз град формира и призива сећања из прошлости. Град је дефинисан нашим присуством и кретањем кроз њега, али истовремено и сам игра улогу у обликовању идентитета појединаца. Шетајући улицама Њујорка, протагониста романа *Отворени град* долази у контакт са многим људима, објектима и зградама које га асоцирају на различите епизоде из живота, буде сећања на прошлост у родној земљи и дешавања из ранијег периода живота у Њујорку. На тај начин долази до преплитања времена и простора у функцији сећања. Свака Џулијусова интеракција са градом, као и интеракције свих људи који су пре њега ишли његовим стопама, остављају траг – невидљиви знак нечијег присуства. Циљ рада јесте да прикаже важност сећања и трагова како бисмо установили у којој мери они дефинишу улогу града у Џулијусовом животу.

Кључне речи: град, хетеротопија, сећање, траг, простор

Војкан Стојичић

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

vojkans@hotmail.com

УЧЕЊЕ НА ДАЉИНУ ТОКОМ ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ: ЧЕМУ НАС ЈЕ НАУЧИЛО НОВО ИСКУСТВО

Већ више од једне деценије, употреба дигиталних платформи у учењу страних језика саставни је део образовног процеса. Универзитети у целом свету настоје да се изборе са све већом конкуренцијом, те за један од примарних циљева имају употребу дигиталних платформи за реализацију једног дела или целокупног наставног процеса. То подразумева презентацију наставних садржаја, комуникацију са студентима, и перманентно праћење образовног процеса уз употребу алата за учење на даљину. Иако су српски универзитети прихватили нове тенденције још деценију и по уназад, ситуација са пандемијом вируса Covid19 поставила је пред универзитетске предаваче нове изазове. Током врло кратког временског периода, *ad hoc*, требало је усагласити планове и програме са новонасталом ситуацијом, која је, у знатној мери, била новина за све учеснике наставног процеса. Овај рад се бави анализом првих искустава у настави модерног грчког језика као Л2, која је током дела летњег семестра академске 2019/2020. године одржавана у потпуности на даљину, комбиновањем *Moodle* платформе и апликације *Zoom*. Иако су студенти у највећој мери упознати са виртуелним начинима повезивања, у раду ће бити презентована нова искуства, утисци и ставови 93 студента основних академских студија неохеленистике у вези са оваквим видом учења. Прва искуства показују да су студенти задовољни начином организовања предавања и вежби, комуникацијом са наставницима и сарадницима и презентацијом наставног градива, али истичу и одређене недостатке који умногоме утичу на сâм наставни процес.

Кључне речи: онлајн настава, алати за учење, студије на даљину, дигиталне платформе, неохеленистика

Radmila Suzić

Poslovni fakultet u Beogradu

Univerzitet Singidunum

rsuzic@singidunum.ac.rs

radmila.suzic@gmail.com

STAVOVI STUDENATA O UPOTREBI INOVATIVNE ELEKTRONSKE PLATFORME ZA PISANJE DIKTATA NA ČASOVIMA ENGLESKOG JEZIKA

Pandemija izazvana širenjem virusa Covid-19 dovela je do značajnih promena u načinu sprovođenja nastave, što se odrazilo i na nastavu engleskog kao stranog jezika, a posebno je uticalo na realizaciju veštine pisanja u online okruženju. Iz tog razloga ovaj rad definiše izazove sa kojima su se susreli nastavnici stranog jezika koji su pokušali da sprovedu veštinu pisanja diktata u nastavi na daljinu. U prvom delu rada autorka daje prikaz tehnika sprovođenja diktata u tradicionalnom okruženju, kao i pregled postojećih digitalnih platformi i njihovih karakteristika. Potom se predstavlja novo digitalno rešenje koje se tokom sprovođenja nastave na daljinu koristilo u okviru redovne nastave engleskog jezika na Univerzitetu Singidunum. Cilj rada je da se analiziraju stavovi studenata 1. i 2. godine fakulteta Singidunum gde je primenom mešovitenih metoda istraživanja sprovedeno ispitivanje o upotrebi inovativne elektronske platforme za sprovođenje diktata kao vežbe pisanja u okviru redovne nastave. Istraživanje je bazirano na odgovorima 92 ispitanika koji su kroz anketu, kvantitativno i kvalitativno, ocenili rad pomenute platforme. Analizom kvantitativnih i kvalitativnih podataka autorka je izvela zaključak da su studenti pozitivno reagovali na novi digitalni alat u nastavi stranog jezika, te da smatraju da je elektronska platforma za pisanje diktata daleko bolje rešenje za sprovođenje ove jezičke veštine u odnosu na tradicionalni način.

Ključne reči: online, diktat, engleski jezik, stavovi

Ђурђина Шијаковић Майданик

Етнографски институт САНУ

djurdjina.s@gmail.com

ТЕКСТИЛ КАО ТЕКСТ: КОДИРАНЕ ЖЕНСКЕ ПОРУКЕ МЕДЕЈЕ И ФИЛОМЕЛЕ

Ово саопштење у фокусу има двије митолошке епизоде и њихове обраде у репрезентативним књижевним дјелима: у Еурипидовој *Медеји* Медеја шаље супарници Глауки исплетену тунику натопљену отровом који доноси муке и смрт, а у Овидијевим *Метаморфозама* Филомела шаље сестри Прокни таписерију у коју је уплела причу како је силована, осакаћена и затворена. У античкој грчкој економији домаћинства, родној идеологији, у митологији, књижевности и умјетности, тканина је увијек у женском домену – искључиво жене преду, ткају и плету, чувају, размјењују и поклањају материјале. Неколико вриједних студија је написано о жени и тканини, но до сада нису идентификоване и повезане горе поменуте митолошке епизоде као ситуације у којима текстил путује од једне жене другој (док оне стоје симетрично у односу на мушкарца–преступника) и носи поруку (схваћену или не). Рад је осмишљен као читање из здружене перспективе антропологије античке Грчке, студија рода и феминистичке књижевне критике уз текстуалну анализу изабраних одломака и осврт на илустративне примјере вазног сликарства. Полазна тачка предложеног читања је теза антрополога Луја Жернеа (Louis Gernet) који митске текстиле убраја у посебне вриједне комаде са културолошким набојем. Текстил је онда текст, а језик овог текста је родно-спрецифичан; такав, он нуди могућност кодиране комуникације и има субверзивни потенцијал у служби одговора на преступ моћника. У раду ће се испитати како ове двије епизоде функционишу у оквиру књижевнотеоријског концепта *écriture féminine*, стављањем пажње на однос текстила, женског тијела и гласа/субјективности.

Кључне речи: тканина, жена, Медеја, Филомела, античка Грчка

Redžep Škrijelj

Državni univerzitet u Novom Pazaru

rskrijelj@np.ac.rs

ISTORIJSKA PODLOGA KULTURE KAFE NA NAŠIM PROSTORIMA U JEDNOJ GURBIJEVOJ PESMI

Predmet ovog našeg istraživanja jeste jedna pesma (gazel) od pet distiha (tur. beyt) poznatog novopazarskog književnika Derviša Ahmeta Gurbija - sufije, mistika i šejha beктаšiјskog i nakšbendiјskog reda, koja nosi naziv O Kafi. Pesma je pisana na staroturskom jeziku i u ovom radu donosimo trnaskripciju, transliteraciju i prevod na savremeni srpski jezik i ćirilіčno pismo. S obzirom na činjenicu da je pesnik A. Gurbi rođen 1698/9. godine (Novi Pazar) pretpostavljamo da je ova pesma nastala u pesnikovim zreloom dobu, odnosno u prvoj polovini XVIII veka. Gazel *O Kafi* je samo jedan u nizu njegovih bogatih pesničkih ostvarenja u njegovom Divanu, koji je (prema njegovim zapisima) završio 1744. (1157. H), a započeo sa 25 godina, hidžretske 1135. (1722/23). Na osnovu stihova pomenute pesme se može zaključiti da je kultura upotrebe kafe na našim prostorima, posebno na javnim mestima, u kako pesnik navodi: “kućama spoznaje” uveliko prisutna i postala deo istorijske tradicije na Balkanu, a i naše svakodnevice sve do danas. U pesmi se reflektuje i ljubav prema ovom napitku koji se konzumira uz duvan i duži razgovor, posebno među dervišima pre i posle obavljanja bogoslužbe i neizbežnog zikra. Tekst pesme donosimo u originalnoj veziji.

Ključne reči: kafa, istorijska podloga, kultura, Gurbi, staroturski jezik

Ksenija Šulović

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

ksenijasulovic@ff.uns.ac.rs

LA MUJER ESPAÑOLA EN LA NOVELA DE PÍO BAROJA *EL ÁRBOL DE LA CIENCIA* A FINES DEL SIGLO XIX

La sociedad española del último cuarto del siglo XIX, sugiere una organización en clases sociales y el protagonismo de la burguesía que instaure sus costumbres y estilo de vida como modelo social, en la época de separación de la Iglesia del Estado, de matrimonio civil, libertad de imprenta, libertad de industria y comercio. En referencia a esto, las diferencias entre las mujeres de las diferentes clases sociales eran muy marcadas. La mujer atrae la atención de moralistas, científicos, intelectuales y artistas quienes tratan de sus derechos y el papel que debe ocupar en la sociedad. El objetivo principal de este trabajo es analizar la situación de la mujer española a través del personaje barojiano Lulú en la novela *El árbol de la ciencia*. El análisis se concentra en su evolución vital de lo que Pío Baroja idealiza como una mujer inteligente y presenta una evolución «desde la mujer racional hasta la mujer naturaleza».

Palabras clave: mujer, siglo XIX, España, Pío Baroja

Драгана Ткалац

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

dragana.tkalac.92@gmail.com

ТРАУМА И ПОСЛЕДИЦЕ РАТА У ПРИПОВЕТКАМА ЗБИРКЕ *ТРАЖИ СЕ НАДА* АНДΟΝΙΣΑ САΜΑΡΑΚΙΣΑ

Овај рад представља анализу збирке приповедака *Ζητείται Ελπίς* (*Тражи се нада*) Анδονиса Самараκиса (Αντώνης Σαμαράκης) која ће обухватити ближи приказ траума узрокованих ратовима у Грчкој друге половине двадесетог века. Приче из ове збирке усредсређене су на обичне, анонимне и безличне типове јунака. Свака од прича носи специфичну поруку која је у вези са горућим проблемима у Грчкој тога доба (опасност од нуклеарне катастрофе, глад и неправда, угњетавања од стране диктаторских режима). У овом раду ћемо се, приликом анализе прича из збирке, осврнути на питање које Caruth поставља у својој књизи *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History* (осврћући се притом на Фројда, Дураса и Лакана) које гласи: „Да ли је траума сусрет са смрћу или трајно искуство њеног преживљавања?“ Имајући то у виду вреди напоменути да је Самараκис рат, тоталитаризам и уништавање појединца од стране режима сматрао највећим непријатељима човечанства, те је ову збирку написао као вид побуне као и критике друштва и друштвене свести Грчке тога времена (Μαστροδημήτρης, 1994). Ова збирка је обележена печатом рата и Самараκис у њој покушава да кроз животне приче анонимних протагониста (војник, дечак, свештеник, бескућник) представи утицај ратних траума на свест појединца као и последице које рат заувек оставља у сржи постојања једног бића.

Кључне речи: Самараκис, *Тражи се нада*, рат, траума, критика друштва

Gordana Todoric

Centar Moše David Gaon
Univerzitet Ben Gurion u Negevu, Izrael
Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
Srednja škola „Svetozar Miletić” u Novom Sadu
gordanatodoric021@gmail.com

ČITANJE RATNE KNJIŽEVNOSTI: SLUČAJ SINIŠE MIHAJLOVIĆA

Čitanje i tumačenje književnog teksta koji se tematski ili vremenom nastanka vezuje za period rata, po pravilu je složen postupak. Ne samo zato što je uspostavljanje hermeneutičke paradigme samo po sebi zahtevno, nego i stoga što je kontekstualizacija dela usložnjena ukrštanjem poetičkih i istorijskih (ponekd i političkih) okolnosti. U tom smislu je i zbirka pesama Siniše Mihajlovića *Balade o logorašima* (2018), inspirisana logoraškim iskustvom samog pesnika, složena tekstura. Nastala nakon Drugog svetskog rata, ona je aposteriorni, sekundarni istorijski izvor – svedočenje preživelog logoraša, ali je istovremeno i poetska građa koja zahteva imanentne interpretativne alate. Specifična kompozicija zbirke, koja prati hronološko načelo, upućuje na razmišljanje o njenom dnevničkom karakteru, a budući da se opeva i zatočeništvo u logoru Jasenovac i u logorima u Norveškoj, moguće je diskutovati i modifikacije putopisnog žanra. Lirsko Ja čitaoca vodi kroz naznačeni spacio-temporalni koordinatni sistem, ali je jasno da zbirkom dominira duboka introspekcija. Lirski subjekat pulsira između Ja i Mi, naznačavajući i na taj način temeljnu identitetsku krizu koju generiše logor kao oličenje pojavnosti zla u svetu. Ako je Danilo Kiš bio u pravu kada je tvrdio da je logor metafora XX veka, onda bi se moglo postaviti pitanje semantičkog polja te metafore u zbirci Siniše Mihajlovića, ali bi se, podjednako morala diskutovati i diskurzivna funkcija te metafore. Tim pre što je Mihajlović objavio i memoare *Putevima nestajanja* (1983).

Ključne reči: Jasenovac, pesništvo, nacionalni identitet, svedočenje

Jagoda Topalov

Faculty of Philosophy

University of Novi Sad

jagoda.topalov@ff.uns.ac.rs

THE SITES WE TRUST: AN ANALYSIS OF SERBIAN INTERNET USERS' WEB CREDIBILITY ASSESSMENT

The ease of access and availability of information in the digital age have shifted the responsibility of evaluating the reliability of content solely on internet users, which is why critical reading skills come to the fore of the issue. Starting from Fogg's (2003) conceptualization of web credibility, this research applies Choi and Stvilia's (2015) credibility framework that encompasses six categories as key descriptors of a user's subjective assessment of web content – operator trustworthiness, operator expertise, content trustworthiness, content expertise, design trustworthiness and design expertise. In a survey of approximately 500 respondents of different ages, levels of education, information literacy and levels of media reliance, the goal of this research is to determine the most relevant factors that influence the assessment of web credibility among internet users in Serbia. Since, according to the Media Literacy Index for 2021 (OSIS, 2021), Serbia is among the countries in the bottom of the ranking, with low potential to deal with misinformation, it is expected that the results of a statistical analysis will show that internet users in Serbia more often use heuristics such as site design, ease of navigation and goodness of fit between content and information they are searching for, less often using those cues that require them to critically and more in-depth process the content of the information, including the expertise of the author and the level of the neutrality of information.

Keywords: web credibility assessment, digital literacy, critical thinking, critical reading, Serbia

Linda Torresin

Università di Padova, Italia

linda.torresin@unipd.it

«РУССКАЯ ДУША» В РКИ: КРИТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СТЕРЕОТИПНЫХ ДИСКУРСОВ В СОВРЕМЕННОЙ ДИДАКТИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ И ПРАКТИКЕ

В статье рассматривается присутствие концепции «русской души» в теориях и практиках РКИ за последние 10 лет и ее роль в создании стереотипного образа русского языка/культуры в рамках формирования межкультурной компетенции (МК) учащихся. В первой части автор предлагает краткую генеалогию понятию «русская душа», показывая, как данная концепция уходит своими корнями в романтическое, эссенциализированное представление «русскости», зародившееся в литературе и философии и принятое РКИ в целях построения национальной идентичности. Вторая часть представляет собой критический обзор основных релевантных исследований и учебных материалов, созданных с 2011 по 2021 год, в котором МК основывается на концепции «русской души». Результаты показывают, что большое количество исследований и учебных материалов последнего десятилетия, как русскоязычных, так и зарубежных, опирается на понятие «русская душа» для того, чтобы передать упрощенное, эссенциализированное представление о «культуре» и «идентичности». В частности, благодаря дискурсивному анализу, выясняется, что понятие «русская душа» связано с ориентациями лингвострановедения и лингвокультурологии, что имеет важные последствия для концептуализации МК. Использование концепции «русской души» отражает националистического «дискурса», который, в понимании Фуко, создает свой собственный «режим истины». Наконец, автор предлагает возможные пути изменения в РКИ такого доминирующего дискурса: 1) переосмыслить понятия «культура» и «идентичность» в свете социокультурной сложности современного русскоязычного мира; 2) начать рассматривать «русскую душу» как «стереотип», а не как элемент лингвострановедческого анализа; 3) работать над подготовкой преподавателей РКИ, которая является недостаточной с антропологической и социологической точек зрения.

Ключевые слова: Русский язык как иностранный, русская душа, лингвострановедение, лингвокультурология, межкультурная компетенция

Марко Тошовић

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

markotosovic.sk@gmail.com

АУТОР, ПРИЧА, НЕСТАЈАЊЕ И НАДОМЈЕСТАК У ХАЗАРСКОМ РЕЧНИКУ И ЊУЈОРШКОЈ ТРИЛОГИЈИ

У раду ће се упоредо анализирати *Хазарски речник* Милорада Павића и *Њујоршка трилогија* Пола Остера. Ова дјела, настала у размаку од само годину дана, иако припадају писцима који долазе из различитих култура, упоредива су, како на основу њихових позиција у Павићевој и Остеровој стваралачкој биографији, тако и на основу великог броја заједничких, међусобно чврсто повезаних тема и књижевних преокупација. У овом раду посебна пажња биће посвећена проблематизацији питања ауторства, стваралачког перформанса и отвореног дјела (Павић у предговору *Хазарског речника* овај роман експлицитно назива отвореним дјелом, док су Остерови ставови о улози читаоца у књижевности присутни у његовим интервјуима слични онима које у свом *Отвореном дјелу* теоријски образлаже Умберто Еко; Павић себе сматра само једним од записивача *Хазарског речника*, док се Остер питањем ауторства поиграва позиционирањем себе у самој сржи фабуле.) Осим тога, значајан дио рада биће посвећен мотиву нестајања који је у овим романима у битној вези са тематизацијом (не)могућности причања приче. Иако се нестајање, за разлику од *Њујоршке трилогије* у којој је повезано са скученим простором, у *Хазарском речнику* дешава у атмосфери бескраја, наша анализа би требало да покаже како се оба романа, симулирајући феномен надомјестка - онако како је тај феномен описао Жак Дерида - у исто вријеме могу читати и као његова имплицитна критика.

Кључне ријечи: аутор, прича, надомјестак, отворено дјело, нестајање

Николина Тутуш

Филозофски факултет

Универзитет у Новом Саду

nikolina.tutus@ff.uns.ac.rs

МОТИВ ЈЕСЕЈЕВОГ КОРЕНА У СРПСКОЈ СРЕДЊОВЕКОВНОЈ КЊИЖЕВНОСТИ

Мотив Јесејевог корена присутан је већ у првим делима српске средњовековне књижевности – први пут се јавља у *Животу Светог Симеона* Стефана Првовенчаног, а потом тек у Даниловој *Служби Светом краљу Милутину*. Поред тога, присутан је и у дипломатичким списима, у аренгама средњовековних повеља у којима фигурира као носилац кључних начела владарске идеологије Немањића. Приметна разлика у значењу и функцији овог мотива у делу Стефана Првовенчаног, с једне стране, и у делу архиепископа Данила Трећег, с друге, побуђују интересовање за његово тумачење. Стога, главни задатак овог рада односи се на сагледавање значења, функције и порекла овог мотива у српској средњовековној књижевности. Том приликом, поред књижевних дела и прилика у којима су настала, у обзир ће се узети и тумачење наведеног мотива у старом српском монументалном сликарству, као и историјске и политичке околности времена његове највеће присутности у српској средњовековној култури. Сагледавање и тумачење овог мотива у наведеном ширем контексту допринеће јаснијем и ближе одређењу његовог значења и функције у српској средњовековној књижевности, а такође ће осветлити и поетске механизме преузимања и развијања одређених мотива у стваралаштву старих српских писаца.

Кључне речи: мотив Јесејевог корена, симболика биља, Данило Трећи

Danijela Vasić

Filološki fakultet

Univerzitet u Beogradu

vasic.danijela@fil.bg.ac.rs

JAPANSKA DREVNA KNJIŽEVNOST U KONTEKSTU STVARANJA JAPANSKE DRŽAVE

Ovaj rad se bavi uporednom analizom mitova zabeleženih u delima drevne japanske književnosti, koja su nastajala tokom 8. veka. Reč je o najstarijim japanskim hronikama, *Kođiki* i *Nihongi*, kao i o etnografskim zapisima, *fudoki*. *Kođiki* je nastao u vreme intenzivnog rada cara Tenmua na stvaranju centralistički uređene države. Jedna od carskih naredbi rezultirala je sastavljanjem zvaničnog rodoslova, kojim se ukazivalo na božansko poreklo carske i drugih važnih porodica, i na taj način dokazivao legitimitet carske vlasti. U *Kođikiju* se insistira na pažljivo odabranoj varijanti određenog mita, upravo onoj koja je odgovarala vladajućoj ideologiji. S druge strane, *Nihongi* je prva zvanična istorijska hronika Japana, sastavljena po uzoru na istorije kineskih dinastija. Naglašava nacionalni identitet Japanaca i dokazuje autonomnost carevine u odnosu na Kinu i tadašnje korejske države. Namera sastavljača je bila da prikupe sve dostupne varijante mitova i legendi kako bi se prikazalo bogatstvo japanske tradicije i različitost lokalnih kultura. *Fudoki* su sastavljani po ugledu na srodne kineske spise i prema utvrđenom obrascu. Sadrže sve bitne informacije o pojedinačnim regijama u Japanu, ali i usmenu tradiciju, koju su prenosili umni starci u vreme kada je većina stanovništva bila nepismena. Možemo zaključiti da su, za razliku od hronika, gde su mitovi sistematizovani u „zvaničnu mitologiju“, u etnografskim zapisima dati mitovi koji proističu iz lokalnih tradicija, što nam pruža uvid u lokalna verovanja. Analiza odabranih sižea jasno pokazuje na koji su način mitološki narativi upotrebljeni u kontekstu stvaranja japanske države.

Ključne reči: Japan, Jamato, *Kođiki*, *Nihongi*, *fudoki*

Драгана Д. Вељковић Станковић

Филолошки факултет

Универзитет у Београду

draganavs@yahoo.com

АНАЛОШКО И МЕТАФОРИЧКО МИШЉЕЊЕ У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА КАО МАТЕРЊЕГ

У процесу разумевања и учења често нехотично и несвесно трагамо за подесним објашњавачким аналогом и/или за појмовном метафором преко које ћемо – на темељу већ постојећег знања и способности његовог укључивања у нова сценарија – моћи да стекнемо јаснији и потпунији увид у нови појам или појаву. Отуда се у језику наставника, писаца уџбеника, као и самих ученика често јављају на метафорама и аналогијама утемељени искази. Ово је посебно изражено у ситуацијама када је градиво из матерњег језика препознато као „тешко”, тј. апстрактно, те пут према конкретизацији од наставника захтева нова, специфична умећа.

У овом раду ћемо – на примерима из наставне праксе, а уз поткрепу коју нуде многа теоријска и практична испитивања из домена примењене когнитивне лингвистике – показати на који се начин аналошко и метафоричко мишљење могу применити као ефикасан *modus faciendi* у настави српског као матерњег језика. Циљ нам је да, применом когнитивног приступа у подучавању и учењу представимо потенцијале аналошког и метафоричког мишљења, те да на одабраним примерима и (не)успешним концептима, било већ идентификованим као проблемским, било још непрепознатим као ометајућим, покажемо: (а) како се релевантна знања могу пренети применом адекватних, с принципом научности усклађених аналогија, (б) на који начин применити методички функционалне метафоре и ускладити их с узрастом ученика, и (в) како – зарад развоја (мета)когнитивних процеса – ову стратегију развијати као методичко умеће код будућих и већ искусних наставника, а како код ученика.

Кључне речи: настава српског језика, аналогија, (појмовна) метафора, примењена когнитивна лингвистика

Ђина Весић

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
vesic_djina@hotmail.com

ТЕРМИНОЛОШКИ ОКВИР КУЛТУРЕ СЕЋАЊА И ПАМЋЕЊА

Врло често у политичком, научном, и другом јавном дискурсу чујемо синтагме *култура сећања* и *памћења*, међутим, нажалост, још чешће значења поменутих синтагми не распознајемо баш у потпуности. Разлог томе можемо пронаћи, првобитно, у чињеници да је литература која се бави овим, врло важним, питањима, првенствено, са страног говорног подручја, самим тим, много шта зависи од сензибилитета преводилаца, од њиховог разумевања ова два појма, као, напослетку, и од интензитета потребе да заиста разумемо њихова права значења. С тим у вези, циљ овог рада јесте управо проблематизација терминолошког аспекта културе сећања и памћења, будући да се ради о изузетно важним областима студија културе. Да ли су ове две синтагме апсолутни синоними, како их поједини аутори употребљавају, да ли постоји одређена дистинкција у њиховој етимологији, и да ли аутори који користе ове синтагме са јасном дистинкцијом дају релевантно објашњење истих, само су нека од питања којима ће се бавити овај рад, водећи рачуна о чињеници да култура сећања и памћења представља конститутивни део сваког националног идентитета, те ће се, самим тим, и терминолошки оквир културе сећања и памћења, у овом раду, анализирати кроз репрезентативни пример српског националног идентитета. Кључни метод, поред осталих, који ће бити употребљен у овом раду јесте метод анализе, метод синтезе, али и метод оспоравања и доказивања.

Кључне речи: култура сећања и памћења, терминолошки оквир, српски национални идентитет, студије културе

Ђина Весић

Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду
vesic_djina@hotmail.com

Растко Лончар

Гимназија „Јован Јовановић Змај” у Новом Саду
rastkoloncar93@gmail.com

**ЗНАЧАЈ МЕМОАРА АЛЕКСАНДРА М. МИЛОШЕВИЋА ЗА КУЛТУРУ СЕЋАЊА НА
ГРАЂАНСКИ РАТ 1941–1945.**

Један од кључних фактора културе сећања јесте управо недовољност релевантног интерпретирања историјских догађаја у одређеним периодима, првенствено у тоталитарним режимима. *Сећање овде представља једини вид проницања у историју, у мотиве и намере актера догађаја, пошто је званична историја била фалсификована, медији цензурисани, а архиве уништаване.* С тим у вези је и сам значај мемоарских записа који *сами по себи не представљају историју, већ пишчево виђење прошлости.* Међутим, поставља се питање, да ли они, као такви, могу бити веродостојан и релевантан извор сазнања, уколико знамо да се у постмодернистичком дискурсу у питање доводе и сведоци и њихова сведочења. На основу свега наведеног, циљ овог рада јесте да одговори на питање какав је значај мемоара Александра М. Милошевића за културу сећања на грађански рат 1941-1945. године. Да ли они, као такви, могу бити веродостојан извор сазнања, будући да је наведени догађај, у послератном периоду, био подвргнут историјском ревизионизму, и да ли животна прича Александра М. Милошевића, која представља *аутентичну илустрацију једног бурног историјског периода* (како то наводи њен приређивач, Немања Девић) може послужити за даље истраживање, сагледавање и преиспитивање наратива који се градио у комунистичком систему о наведеном ратном периоду? Доминантни метод који ће бити употребљен у овом раду јесте метод анализе и синтезе, као и упоредни метод и метод компилације.

Кључне речи: Александар М. Милошевић, Немања Девић, *Српска прича*, култура сећања, грађански рат 1941-1945. године

Katerina Vidova

International Slavic University “Gavrilо Romanovic Derzhavin”, North Macedonia
vidovakaterina44@gmail.com

ENGLISH PRESENT PARTICIPLES USED AS VERBAL ADJECTIVES EXPRESSING SUBJECTIVE EXPERIENCE AND THEIR MACEDONIAN EQUIVALENTS

The aim of this paper is to investigate the use of the present participles as verbal adjectives functioning predicatively expressing subjective experience and their translation equivalents into Macedonian. The research is focused on the present participle functioning predicatively in the sentence. The research is conducted on a corpus of sentences excerpted from English and American literature works translated into Macedonian. Consequently, comparative and descriptive methods have been used to analyze the expected sentences. The results have shown that the present participle used as a verbal adjective predicatively expressing subjective experience has been translated into Macedonian with a nominal predicate comprised of an adverb as illustrated in the following example: *It is very provoking that we should be so few*. Macedonian translation of the example is: *Навистина е здодевно кога сме олку малку*. There are translation equivalents with nominal predicate comprised of an adjective as illustrated in the following example: *He was very smart and entertaining and all*. Macedonian translation of the example is: *Беше наметен и духовит и сè*. However, there are also examples in which present participle used as verbal adjectives expressing subjective experience is translated into Macedonian with predicate *da*-clauses, predicate with a verb in Present, predicate with a verb in Imperfect and predicate where Subjunctive Mood is expressed.

Keywords: present participle, predicate, translation, Macedonian

Вишња Вишњевац

Филозофски факултет

Универзитет у Источном Сарајеву, Босна и Херцеговина

visnja.visnjevac@ff.ues.rs.ba

ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ СИНТАКСЕ ДВОСТРУКИХ ПАДЕЖА: ДВОСТРУКИ АКУЗАТИВ У СТАРОРУСКОМ И ЊЕГОВИ ПРЕВОДИ НА САВРЕМЕНИ СРПСКИ ЈЕЗИК

У овом раду се на материјалу староруских споменика XI-XIV века анализира синтаксичка конструкција двоструки акузатив, са посебним освртом на партиципе који стоје уз именску реч, а која је у функцији објекта уз глаголе говорења, мишљења и опажања. Анализу прате преводи на српски језик, али се у појединим примерима нуде и нова преводилачка решења. Староруски радни и трпни партиципи могли су имати различита временска значења: радни и трпни партиципи садашњег времена, поред основног значења садашњег времена, могли су имати и значење имперфекта, а радни и трпни партиципи прошлог времена могли су имати значење аориста и перфекта. Методе које се користе у овом истраживању јесу метод конфонативне анализе, метод трансформације, као и метод преводне семантизације. Главни задатак ове анализе је да се опише конструкција двоструки акузатив са партиципима у свом саставу који се могу трансформисати на два начина: као односна и као објекатска реченица са одговарајућом глаголском формом у предикату. Циљ овог истраживања је да се укаже на могућност реконструкције значења староруских партиципа помоћу српског језика будући да је он сачувао сложени систем прошлих времена, те да се истакне важност упоредног проучавања староруског и савременог српског језика у оквиру синхроног пресека.

Кључне речи: староруски језик, српски језик, двоструки акузатив, партиципи

Gordana Vladislavljević

Univerzitet Educons u Sremskoj Kamenici
gordanadobric@gmail.com
gordana.vladislavljevic@educons.edu.rs

Aleksandra Jovanović

Osnovna škola „Jefimija“ u Obrenovcu
jovanovicaleksandra159@gmail.com

**KONSTRUKCIJA AKADEMSKOG IDENTITETA, GLAS I AUTORITET:
AUTOETNOGRAFIJA JEDNE DELATNE ZAJEDNICE**

Predmet ovog rada su osnovni koncepti akademskog sazrevanja sagledani kroz prizmu autoetnografskog pristupa problemu akademskog pisanja. Učešćem na međunarodnom projektu na temu akademskog pisanja „AWAC: Academic Writing Across Continents“, formirana je svojevrsna delatna zajednica (Lave & Wenger, 1991) studenata i studentkinja doktorskih studija. Zajednički interes ovako formirane delatne zajednice bio je saradnja u cilju prevazilaženja prepreka u procesu akademskog pisanja usmerenog ka objavljivanju. Ovaj rad se, u metodološkom smislu, bazira na autoetnografskom pristupu (Chang, 2008) problemu akademskog sazrevanja onako kako su kroz njega prolazili pomenuti studenti i studentkinje, učesnici i učesnice međunarodnog projekta. Neke od aktivnosti učesnika i učesnica ovog projekta bile su vođenje dnevnika akademskog pisanja i redovna komunikacija na Mudl forumu za diskusiju. Ove aktivnosti omogućile su stvaranje čvrste osnove za autoetnografski pristup problemu akademskog sazrevanja. Autorke u ovom radu predstavljaju svoje lične odlomke iz dnevnika i sa Mudl foruma za diskusiju kao narative kroz koje se otkriva samopromišljanje osnovnih koncepata koji čine akademsko sazrevanje: konstrukcija identiteta, glas i autoritet (Pearson Casanave & Vandrick, 2003). Kroz interpretaciju ove svojevrsne samospoznaje, autorke smeštaju pomenute narative u širi kontekst teorijskih istraživanja na ovu temu. Veruje se da će takav pristup pružiti čitaocima i čitateljicama uvid u uobičajene opasnosti i prepreke koje se javljaju tokom procesa akademskog sazrevanja.

Ključne reči: delatna zajednica, autoetnografija, identitet, glas, autoritet

Jelena Vlašić Duić

Filozofski fakultet
Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska
jvduic@ffzg.hr

Ivana Gusak Bilić

Akademija dramske umjetnosti
Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska
igbilic2@gmail.com

UTJECAJ PROZODIJSKIH SREDSTAVA NA RAZUMIJEVANJE TEKSTA

U radu se propituje veza između razumijevanja sadržaja te odsječnih i osobito nadodsječnih obilježja izgovora. Termini prozodijska sredstva ili prozodija odnose se na nadodsječni, suprasegmentni aspekt govora (Lehiste 1970) koji čine odnosi trajanja, jačine i visine (tona), a u suvremenoj se fonetskoj i lingvističkoj terminologiji upotrebljavaju kao širi termini, pa obuhvaćaju i tempo, ritam, stanke, boju glasa itd. Prozodijska sredstva u govoru se ostvaruju istodobno, a sadržaj koji je njima ostvaren uvijek je jači od sadržaja izražena leksičkim materijalom, tj. ako je ono što govorimo riječima u suprotnosti s prozodijskim sredstvima, prevagnut će poruke koje šaljemo prozodijom. U istraživanju je razumijevanje sadržaja provjereno na nefikcionalnom tekstu koji je pročitano na šest načina. U svakom je čitanju proveden jedan od pet odnosa: (1) u izgovoru afrikata *č, dž, ć i đ*, (2) u pravilima raspodjele naglaska u hrvatskom standardnom jeziku, (3) u izgovoru naglasne cjeline, (4) u ostvarenju rečeničnoga naglaska, (5) u ostvarenju intonacije i također (6) izgovor bez odnosa, odnosno uzoran govor. Svaki od tih načina čitanja najprije su ovjerali verificirani govorni stručnjaci. Istraživanje je zatim provedeno među učenicima osnovnoškolskoga uzrasta. Pretpostavilo se da odnasci na suprasegmentnoj razini u većoj mjeri utječu na razumijevanje sadržaja te da na razumijevanje najviše utječe odmak u izgovoru naglasne cjeline i odmak u ostvarivanju rečeničnoga naglaska. Rezultati potvrđuju te hipoteze i ukazuju na odnos između prozodijskih obilježja i razumijevanja sadržaja. Time se pokazuje važnost poučavanja prozodijskih sredstava u nastavi (od osnovnoškolske do visokoškolske razine) jer ona omogućuju ne samo ostvarivanje afektivnosti i raznolikosti izražavanja, nego i razumijevanje sadržaja.

Ključne riječi: prozodijska sredstva, razumijevanje teksta, čitanje naglas, osnovnoškolska nastava

Nermin Vučelj

Filozofski fakultet

Univerzitet u Nišu

nerminvucelj@gmail.com

POBIJANJE PJERA BAJARA, ILI: KAKO DA GOVORIMO O KNJIGAMA KOJE SMO PROČITALI

Pjer Bajar, francuski univerzitetski profesor i teoretičar književnosti, svojom studijom *Kako da govorimo o knjigama koje nismo pročitati?* (*Comment parler des livres que l'on n'a pas lus ?*, 2007) smelo i umešno je razobličio jedan intelektualni tabu, potiskivan jednako iz lične sujete kao i iz straha od naučno-stručne kompromitacije: da neretko diskutujemo i analitički sudimo o knjigama koje nismo pročitati, a o kojima možemo imati čak podrobna saznanja, ako su one obavezni deo opšte kulture i dobrog obrazovanja. Tako se, smatra autor, naši diskursi o knjigama dobrim delom zasnivaju na reprodukovanju tuđih diskursa o knjigama. Međutim, zaključci koje Bajar izvodi – da nema bitne razlike između prelistane i pročitane knjige, da nečitanje knjiga zavređuje istinsku odbranu, te da on, iako profesor književnosti, ne uživa preterano u čitalačkoj delatnosti, daju podsticaj za kritičko-stručnu polemiku koja se otvara ovim konferencijskim izlaganjem. Nasuprot predašnjem enciklopedijskom znanju i eruditskoj načitanosti, kojima se težilo, manje-više, sve do osamdesetih godina 20. veka, u poslednjih četvrt stoleća, koje je u znaku relativizovanja svega i sveopšteg uprosečavanja, popularizuju se tehnike tzv. brzog čitanja i metode književne upućenosti, a što se svodi na navodne reprezentativne književne odlomke. Takvim pristupom se zaobilazi istinski književni doživljaj, a umesto humanističke etičko-estetske poduke ljudi se podstiču na to da svoj duh svedu na korisnu obaveštenost. To je ujedno i teza koja se analitički razvija u ovom konferencijskom izlaganju kojim se pobija Pjer Bajar, odnosno brani istinski umetnički doživljaj književnosti.

Ključne reči: Bajar, književna kultura, čitanje, umetnički doživljaj, kolektivna biblioteka

Данка Вујаклија

Филозофски факултет

Универзитет у Новом Саду

dankaur@ff.uns.ac.rs

ХИПОТАКСА У ХЕРЦЕГОВАЧКО-КРАЈИШКОМ ДИЈАЛЕКТУ

Циљ овога рада јесте систематизација досадашњих сазнања о хипотактичким структурама у херцеговачко-крајишком дијалекту, с освртом на резултате истраживања ове теме у шумадијско-војвођанским и призренско-тимочким говорима (Вујаклија, 2020; Урошевић, 2011) и смерницама за могуће правце даљих истраживања. На основу расположиве литературе износе се основне карактеристике хипотактичких структура у херцеговачко-крајишком дијалекту, првенствено везничка обележја, полазећи од класичне поделе на релативне, допунске, просторне, временске, поредбене, узрочне, намерне, условне, допусне и последичне реченице. Овакав приступ првенствено је диктиран начином обраде хипотаксе у досадашњим истраживањима. Обједињавањем података „расутих” по дијалектолошкој литератури олакшало би се сагледавање хипотаксе датог идиома, те хипотаксе штокавштине, и пружила би се солидна основа за даља истраживања и компарације стандардног и народног идиома на датом пољу. Систематизација ове врсте требало би да покаже не толико специфичности херцеговачко-крајишког дијалекта, међу осталим дијалектима српског језика, колико његову повезаност са неким другим дијалекатским типовима, односно унутардијалекатске специфичности, као што је то, на пример, употреба везника *те* у релативним реченицама (*је л ово они коњ те си га јесенас купијо*) на подручју Црне Горе и источне Херцеговине, који се пак са истом функцијом појављује, претпоставља се, као „досељенички траг” у појединим шумадијско-војвођанским говорима, или увођење допунских реченица везником *е* (*ја виђу е лаже*), карактеристичним превасходно за херцеговачко-крајишке говоре на подручју Црне Горе.

Кључне речи: српски језик, херцеговачко-крајишки дијалекат, дијалектологија, дијалекатска синтакса, хипотакса

Вукашин Вукмировић

Филозофски факултет

Универзитет у Новом Саду

vukasinvukmirovic@gmail.com

СРБИ У ДЕЛУ НИКИТЕ ХОНИЈАТА

Дванаести век је био преломан за српску националну историју. Шездесетих година уздиже се најмлађи син Завиде, Стефан Немања, који збацује своју старију браћу и учвршћује се на престолу великих жупана српских. Од тада па до 1217. године води се борба за стварање самосталне државе. Да би извојевали независност српски владар је морао да се обрачуна са Источним Римским царством, које је у том моменту била најјача држава у Европи и бавила се крупним спољнополитичким догађајима. Византијски историчар Никита Хонијат био је савременик ових дешавања и у својој *Историји епохе Комнина и Анђела* нам даје сведочанства о овим догађајима. Он посвећује и пажњу и Србима, који као вазали василевса се налазе на северној граници царства. У овом раду ће бити анализирано на који начин су српски велики жупани покушали да се изборе за самосталност и који је владар то први започео, затим ко је био чест савезник у побунама против аутократора из Константинопоља и колико су биле дубоке везе између њих, као и то како је долазило до смена на српском престолу. Такође, биће речи и о помену властеле у делу овог византијског историчара, кога он издваја поред владајуће династије да је племенитог рода и какав је био њихов однос. Метод који ће бити кориштен за израду овог рада је аналитички метод.

Кључне речи: српске земље, Никита Хонијат, Византија, властела

Mirjana Zarifović Grković

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

mirjana.zarifovic@ff.uns.ac.rs

KONCEPTUALIZACIJA LENJOSTI U FRAZEOLGIZMIMA NEMAČKOG I SRPSKOG JEZIKA

Lenjost, lat. *acedia*, kao jedan od sedam smrtnih grehova predstavlja mnogo kompleksniji pojam koji se, zapravo, ne može iskazati samo jednom leksemom nemačkog ili srpskog jezika. Termin *acedija* ili *akedija* obuhvata čitav spektar stanja i osobina – od duhovne tromosti, bezvoljnosti, ravnodušnosti, melanholije, čak i depresije, do lenjosti u fizičkom smislu, odlaganja, izbegavanja i neispunjavanja obaveza. Na opasnost lenjosti upozoravaju frazeologizmi nemačkog i srpskog jezika koji su za potrebe rada ekscerpirani iz odgovarajućih semasioloških i onomasiloških rečnika nemačkog i srpskog jezika. Rad pripada oblasti kognitivne lingvistike. Cilj rada je opisivanje strukture koncepta iskazanog frazeologizmima, te utvrđivanje kognitivnih mehanizama u pozadini frazeologizama nemačkog i srpskog jezika, njihovo poređenje i utvrđivanje sličnosti i razlika. Primenjena je konceptualna analiza, ali i elementi lingvokulturološke analize radi boljeg opisivanja frazeologizama.

Ključne reči: lenjost, frazeologija, kontrastivna i konceptualna analiza, pojmovna metafora, pojmovna metonimija

Светлана Здравковић

Институт за ментално здравље у Београду

svetlana.zdravkovic@imh.org.rs

Слободан Јовичић

Електротехнички факултет

Универзитет у Београду

Институт “Центар за унапређење животних активности” у Београду

jovicic@etf.rs

**ПЕРЦЕПЦИЈА МУЛТИМОДАЛНЕ ВЕРБАЛНЕ ЕКСПРЕСИЈЕ:
ПСИХОЛОШКЕ ОПСЕРВАЦИЈЕ**

Мултимодална вербална експресија је веома комплексна активност говорника која подразумева продукцију говора (акустички домен), мимику лица (визуелни домен) и покрете тела током продукције говора (домен гестикулације). Ова три информациона канала пружају слушаоцу перцептивну слику говорника не само у комуникативном (лингвистичком) и интерперсоналном смислу, већ и у погледу комплексног психолошког увида у домену невербалне комуникације. Интеграција информација из ових домена током вербалне експресије омогућава психологу широки спектар опсервација о говорниковом организму: о когнитивном оптерећењу, стресу, емоцијама, здравственом стању, скривеним намерама, итд. Још специфичнији начини процене и анализе мултимодалне вербалне експресије могу се видети у психотерапијском раду. Суочавање са самим собом - нарочито са до тада непрепознатим и за свесни део личности неприхватљивим садржајима, за пацијента није нимало лак задатак. Оваква ситуација, сама по себи изазива мноштво различитих и неретко збуњујућих мисли, осећања и сензација. О наведеним и другим доживљајима особе могу се доносити закључци пре свега на основу онога о чему говори током анализе снова, фантазија, разговора о односима са самом собом и особама које је окружују. Међутим, чак и исти садржаји пропраћени другачијим изразом лица и осталим аспектима невербалне комуникације могу у себи да носе другачије значење. Постојање склада или несклада између говорног, визуелног и домена гестикулације, омогућава психотерапеуту, а касније и пацијенту, додатни богати извор података о емоционално набијеним комплексима (у Јунговом смислу речи - о сенци, аними, анимусу, персони, Ја, Јаства) и њиховом утицају на психолошку ситуацију пацијента. Теоријска дискусија мултимодалне вербалне експресије праћена је примерима из области психоакустике, психоллингвистике и психотерапијског рада.

Кључне речи: перцепција вербалне експресије, мултимодалност, психоакустика, психоллингвистика, психотерапија

Nikolina N. Zobenica

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

nikolina@ff.uns.ac.rs

POTISNUTA SEĆANJA I KRIVICA U DRAMI MARIJUSA FON MAJENBURGA *KAMEN*

U svojoj drami *Kamen* (*Der Stein*, 2008) savremeni nemački pisac Marijus fon Majenburg (Marius von Mayenburg, 1972) na primeru jedne nemačke porodice pokazuje u kojoj meri su prošlost i sadašnjost još uvek isprepletene i koliko je teško razlikovati istinu od laži iskonstruisane u pokušaju da se zakopa osećanje krivice i izbegne odgovornost za sopstvene postupke. Okosnica dramske radnje je razgovor o kući koja je tokom pola veka (od 1935. do 1993. godine), u okviru tri društvena sistema (za vreme nacionalsocijalizma, komunizma i nakon ujedinjenja Nemačke) tri puta promenila vlasnike. Međutim, istina o kući i o njoj prošlosti neprestano izmiče mlađim generacijama zbog „nepouzdanih” i protivrečnih sećanja majke Rozvite, koja koristi različite mehanizme potiskivanja da bi zataškala nepravdu počinjenu prvobitnim vlasnicima, jednoj jevrejskoj porodici. Prilikom analize dramskog teksta će se na osnovu fragmenata rekonstruisati istorija kuće i njenih vlasnika, zatim će se razmotriti problematika krivice u okviru kategorija koje je ustanovio nemački filozof Karl Jaspers (kriminalna, politička, moralna i metafizička krivica), sa ciljem da se istraže strategije potiskivanja (izjednačavanje, eksternalizacija, brisanje, ćutanje, krivotvorenje) uz primenu pristupa proučavanja sećanja (*Gedächtnisforschung*, *memory research*) nemačke naučnice Aleide Asman (Aleida Assmann, 1947). Istraživanje pokazuje da potisnuta sećanja i krivica iz vremena nacionalsocijalizma ostaju decenijama skriveni, ali i dalje prisutni i latentno razorni.

Ključne reči: krivica, potiskivanje, prošlost, sećanje

Милена С. Зорић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Новом Саду

milena_zoric_ns@yahoo.com

ДЕЧЈА СЛИКА СВЕТА У ДРАМСКИМ БАЈКАМА АЛЕКСАНДРА ПОПОВИЋА

Александар Поповић један је од најзначајнијих домаћих драмских аутора 20. века, који је још за живота проглашен класиком. Његов стваралачки опус веома је обиман, а у њему своје место нашле су и драме намењене најмлађима. У овом раду бавићемо се трима драмским бајкама – *Пепељуга*, *Црвенкапа* и *Снежана и седам патуљака* које се, обједињене темом („разбајчивање“ бајке и њено преобликовање), у литератури углавном и посматрају као својеврсна трилогија. У досадашњим проучавањима разматрани су поступци драматизовања истоимених бајки, односно поступци коришћени при њиховом „разбајчивању“, као и, у извесној мери, језик којим се Поповић служио. Једна од теза јесте да је управо језик близак деци (језик који се ослања више на звучање него на значење) оно што је ове драме учинило популарним међу публиком којој су намењене. Наше мишљење је, међутим, да је Поповић ове текстове приближио деци тако што је у њима, између осталог, користио елементе децје свакодневице, како оно што је деци драго (неограничена конзумација слаткиша и посластица) тако и оно чему нису баш ради (различите придики и поуке). Циљ овога рада јесте, стога, да покаже како је Александар Поповић искористио елементе децјег живота како у процесу „разбајчивања“ бајке тако и у сврху приближавања текста најмлађим реципијентима.

Кључне речи: Александар Поповић, драмске бајке, децји живот, језик књижевности за децу

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

811.1(048.3)
811.163.41:811.1(048.3)
821.09(048.3)
008(048.3)

PROGRAM i knjiga sažetaka [Elektronski izvor] / Jezici i kulture u vremenu i prostoru 10, 20-21. novembar 2021, Novi Sad = Programme et livre des résumés / Langues et cultures dans le temps et dans l'espace 10, 20-21 novembre 2021, Novi Sad = Programme and book of abstracts / Languages and cultures in time and space 10, 20-21 November 2021, Novi Sad ; [urednice Snežana Gudurić, Jovana Marković]. - Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021

Način pristupa (URL): <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2021/978-86-6065-675-1>. - Opis zasnovan na stanju na dan 5.11.2021. - Nasl. sa naslovnog ekrana. - Tekst na više jezika. - Tekst ćir i lat.

ISBN 978-86-6065-675-1

а) Европски језици - Апстракти б) Српски језик - Европски језици - Упоредна анализа - Апстракти в)
Европска књижевност - Апстракти г) Култура - Апстракти

COBISS.SR-ID 50287113

JiKuViP10: PROGRAM I KNJIGA SAŽETAKA

JiKuViP10: PROGRAMME ET LIVRE DES RÉSUMÉS

JiKuViP10: PROGRAMME AND BOOK OF ABSTRACTS

ISBN: 978-86-6065-675-1

JiKuViP10: PROGRAM I KNJIGA SAŽETAKA

JiKuViP10: PROGRAMME ET LIVRE DES RÉSUMÉS

JiKuViP10: PROGRAMME AND BOOK OF ABSTRACTS